

VLAAMS NATIONAAL

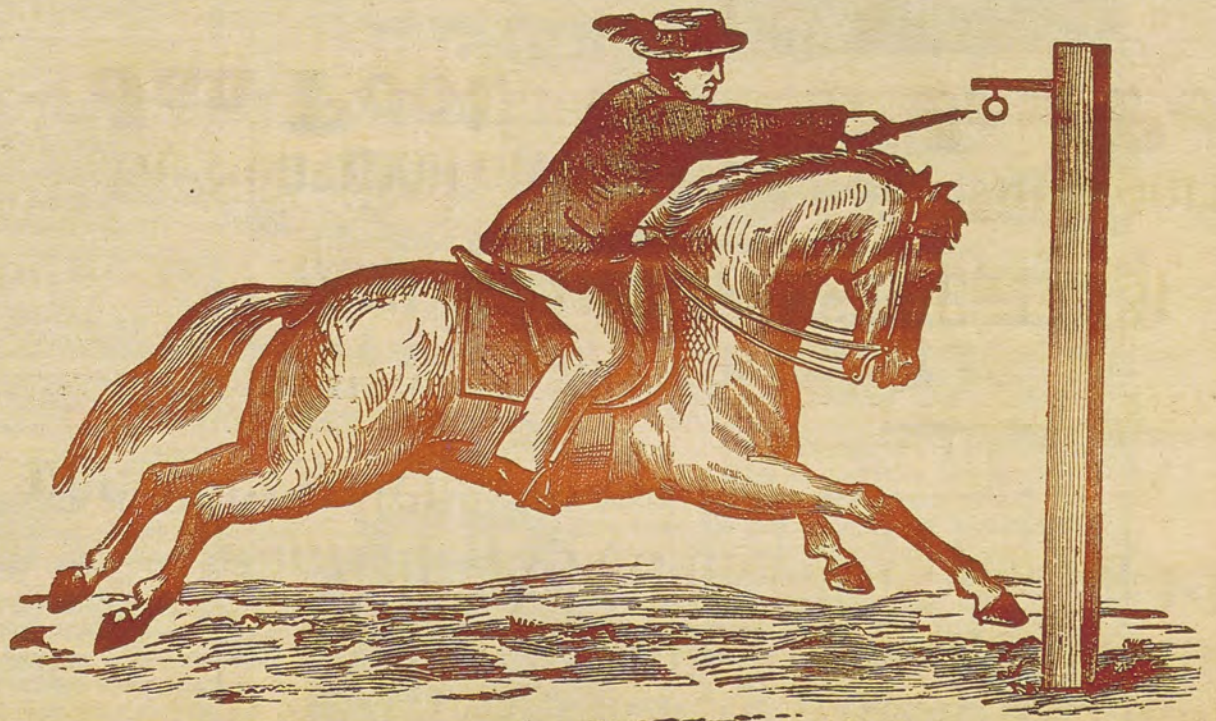

WEEKBLAD

W

VRIJDAG 4 DECEMBER '92

37^e JAARGANG • NR.49 • 33 fr.

HEEMKUNDE

GR

**TOERISME IN
HET VERLEDEN**

BRAND

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij DE ROOSE N.V.

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Kostuums naar maat

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, 2100 Deurne
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

kaapse wijnen

Exclusief invoerder van
KWV - DIEMERSDAL - LABORIE -
VERGENOEGD
FAIRVIEW - GROOT CONSTANTIA -
BOSCHENDAL - WELTEVREDE

Elke maand een promotiewijn.
Originele relatie-eindejaarsgeschenken

'KAAPS WYNHUYS'

Lange Nieuwstraat 35 - 2000 Antwerpen
03/226.02.51 - Fax: 03/225.26.78

Openingsuren:
ma-vrij 9.00 - 18.00 u.
za 11.00 - 14.00 u.

Parkeermogelijkheid Nr. 31/1

U bent van harte welkom bij

Karel Van den Berghe B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS

- Steeds ruime kortingen
- Kwaliteitsprodukten
- Uitstekende service
- Keuze uit meer dan 600 soorten

GENTSESTEENWEG 377 9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem

☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrappe — luxaflex —

EEN VERDACHT VOORSTEL

HET is wel even slikken als een CVP-kamerlid (*Mark Van Peel*) voorstelt om de Kultuurpaktwet af te schaffen. Het cultuurpakt was een „nevenprodukt” van de staatshervorming van 1971, de daaraan verbonden wetten regelden o.m. de verplichting tot het organiseren van inspraak en de toegang tot de adviesorganen en dit zowel voor mensen die zich tot „een strekking” bekenden als voor „neutralen”. Naast inspraak werd ook de niet-diskriminatie inzake betoelaging en het gebruik van openbare infrastructuur beoogd. Vooral op gemeentelijk vlak, waar al te vaak de-vrienden-van-de-vrienden het voor het zeggen hadden, betekende de cultuurpaktwet een kleine omwenteling. De socio-kulturele sektor werd niet langer meer alleen door de politieke meerderheid bepaald maar door een pluralistisch samengesteld orgaan. Al naar gelang de verdraagzaamheid van de bestuurders kon deze regeling werken. Dat was niet altijd zo, lezers die vertrouwd zijn met het plaatselijke socio-kulturele werk kunnen daarover meespreken. Dat sinds de nieuwe gemeenteraden (begin 1989) werken bij de Kultuurpaktcommissie nog steeds 215 klachten werden ingediend duidt op het feit dat de Kultuurpaktwet nog steeds aan een behoefte voldoet.

Aanvankelijk was het de bedoeling om de ideologische en filosofische strekkingen op het kulturele vlak aan bod te laten of niet buiten te sluiten. Sinds 1970 is in de gemeenten doen en denken echter een stuk geëvolueerd. De gemeentelijke cultuur- en jeugdleden, die in die tijd opgang maakten, werden ondertussen door tal van andere raden aangevuld en zelfs vervangen. Wij denken aan adviesraden voor Openbare Bibliotheken, akademies voor muziek en plastische kunsten, ruimtelijke ordening, middenstand, welzijnsraden, schoolraden, wijkraden, enz. Zij allen organiseren inspraak en participatie.

Ondertussen hebben wij ook leren leven met de kulturele en sportcentra die allen moeten beheerd worden door raden van gebruikers.

Van inspraak door vertegenwoordigers van doorgaans politieke strekkingen is men naar een vertegenwoordiging van gebruikers geëvolueerd, het principe is echter gebleven en de noodzaak om inspraak te waarborgen is er niet kleiner geworden. Een afschaffing, zoals dhr Van Peel voorstelt, is zeer ongelukkig en de vraag is dan ook groot of het kamerlid en zijn partij geen andere bedoelingen hebben.

De toepassing van het cultuurpakt heeft ervoor gezorgd dat de CVP een stuk van haar macht met anderen heeft moeten delen. De kristelijke zuil heeft deze stap node gezet, op sommige plaatsen weigert zij dit te doen. Dat heeft vaak tot onverdraagzaamheid geleid en tot overbodige ruzies. Dat het lokale socio-kulturele leven door de deelname van „andersdenkenden” verrijkt werd kon er bij sommige van haar vertegenwoordigers niet in.

Het cultuurpakt heeft her en der ook tot prachtige resultaten geleid. Wij mogen gerust stellen dat de aanwezigheid van Vlaams-nationalisten in tal van adviesorganen een aanwinst was, net zoals wij dat van andere strekkingen kunnen zeggen. Van Peel, die in een ander leven ook nog verbondskomisaris van de Vlaamse katholieke scouts is geweest, zou beter

moeten weten. Hoe belachelijk en kleinerend waren situaties waarin vertegenwoordigers van jeugdbewegingen zich tot een politieke kleur *moesten* bekennen om in de jeugd- of cultuurraad te mogen zetelen?

Een verdacht voorstel? Wil de CVP, nu haar plaatselijke macht aan het tanen is, zich op dat domein herpakken? Het cultuurpakt heeft niet altijd politizerend gewerkt. Dat dit wel gebeurde ligt niet aan het pakt maar wel aan de politici, van alle strekkingen, die aanwervingen, benoemingen en bevorderingen „gearrangeerd” hebben.

Eens het cultuurpakt afgeschaft, zo zegt het voorstel, kunnen de benadeelden nog altijd klacht neerleggen bij Arbitragehof, Raad van State en zo nodig bij het Hof in Straatsburg. Dhr Van Peel zou moeten weten dat de drempel tot deze tempels zeer hoog ligt, dat eer er een uitspraak komt reeds een ander schepenkollege of regering aan het bestuur kan zijn en dat de kostprijs om een geding aan te gaan hoog ligt. De weg naar de cultuurpaktcommissie daartentegen is eenvoudig en de procedure gratis.

De Vlaams-nationalisten, die zelf lange tijd het *zwarte schaap* zijn geweest, kennen de zwakke kanten van het cultuurpakt, toch zijn zij het wellicht geweest die het vaakst op de cultuurpaktcommissie beroep hebben moeten doen en vaak met gunstig resultaat. Wij denken hier in het bijzonder aan de Vlaamse socio-kulturele raden in de Brusselse gemeenten die er zonder hun tussenkomsten wellicht nooit zouden zijn geweest.

VU-kamerlid *Herman Lauwers*, die in de Vlaamse raad de werkgroep *Ontzui-ling* voorziet, is niet gelukkig met het wetsvoorstel-Van Peel en vreest dat een sereen debat nu haast onmogelijk wordt. Lauwers zegt argwanend te staan omtrent de bedoeling. „Het Kultuurpakt werkt nu weliswaar verzuilend, maar het heeft ook verdiensten die als

ze beter worden uitgewerkt een verworvenheid zijn van betrokkenheid van alle gebruikers bij het cultuurbeleid.”

Vurige voorstanders van het Kultuurpakt zijn wij nooit geweest maar het vergelijk heeft wel de verdienste dat wie wil deelnemen aan het maatschappelijk leven dat ook kan, het helpt de doorzichtigheid in het beleid vergroten, het geeft de kans om vragen te stellen en verantwoording te eisen. Dat nu plots afbreken is een stap terug of om het in de taal van vandaag te zeggen „de kloof met de burger” vergroten.

De Volksunie heeft altijd sterk geijverd voor een brede deelname aan het beleid door alle tendensen en strekkingen in de maatschappij, zij kan het niet eens zijn met het wetsvoorstel-Van Peel. Zij zal wel, daar waar zij mensen moet afvaardigen, dit met grote zorg (blijven) doen; mensen die bekwaam zijn, breeddenkend en verdraagzaam. Zij zal meehelpen om aan de cultuurpaktwetgeving een vernieuwde, vernieuwde inhoud te geven.

Een zelfstandig Vlaanderen waarvan de bewoners naar de pijpen van een of twee partijen moeten dansen is aan haar niet besteed. Misschien heeft Van Peel wel deze ene verdienste dat hij een sluier oplicht van wat zijn partij zaterdag j.l. verteld heeft: „De CVP komt uit de verdediging...”

Maurits Van Liedekerke

**Vlaams-Nationaal
Weekblad**

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redactie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp. Tel. 02/380.04.78.

10 Het jaarverslag van de Kamer van Volksvertegenwoordigers rolde van de persen. WIJ doorbladerde het kritisch.

12 De Antwerpse VU treedt met Gerard Bergers als schepen toe tot de bestuursmeerderheid van de Scheldestad.

14 De streektaal leren is een van de eerste en voornaamste opdrachten voor migranten. Daar is ook Paula D'Hondt het mee eens. Maar men moet het de migranten ook mogelijk maken.

15 Het debat over Euro-Brussel woedt in WIJ volop. Deze week antwoordt Jaak Peeters op de bijdrage van Herman Verheirstraeten.

17 Met de organisatie van het 33ste Algemeen Nederlands Studentencongres knoopte het KVHV aan bij een oude traditie. Als de studenten nu zelf ook nog belangstelling krijgen...

19 Ecolo is de Waalse partij in de lift. Denise Van Dam richt de schijnwerper op de Franstalige groenen.

22 In het Europees parlement liet de VLD zich kennen als een liberale partij gekant tegen het Europa der regio's en volkeren. Niets nieuws dus.

23 De belangstelling voor lokale geschiedenis is af te lezen van het stijgend aantal verenigingen die zich met deze materie inlaten. Naar aanleiding van 50 jaar Verbond voor Heemkunde verscheen onder de sprekende titel Heemkunde in Vlaanderen een huldeboek voor Jozef Weyns, de vader van het museum van Bokrijk. En WIJ laat twee voorzitters van heemkringen aan het woord over hun hobby.

31 Grammens bedacht een strategie om zo snel en pijnloos mogelijk tot een onafhankelijk Vlaanderen te komen.

32 SP-senator Moens, sekretaris van de socialistische mutualiteit in Limburg, schreef de Anti-Verhofstadt. Als verweerschrift voor de zuielen bleef het ondermaats.

33 Herwig Verleyen schreef met In Flanders Fields een boek over de klaproos, het gedicht, de schrijver en de oorlog.

(omslagfoto met dank aan B. Van Driessche)

PARTIJTUCHT...

„Wat goed is, keur ik goed. Wat slecht is, keur ik af. Is het hele pakket te nemen of te laten, dan stem ik tegen.” Aldus gewezen VU-voorzitter Jaak Gabriëls in het Belang van Limburg van 1 oktober jl, bij zijn aankondiging over het Sint-Michiëlsakkoord alleen à la carte te zullen stemmen.

Ook dit voornemen zal Gabriëls bij de VLD niet kunnen waarmaken. We citeren de *Financieel Economische Tijd* (26/11): *Ook over de kommunautaire bewegingsvrijheid van de verruimers in de nieuwe VLD werd gisteren klare wijn geschonken. De verruimers in het parlement, in casu Jaak Gabriëls en Pierre Chevalier, zullen niet in eer en geweten over de staatsvorming mogen stemmen. Partijtucht zal heersen.*

Het is, na het verloren dispuut over het Centrum voor Politieke Vernieuwing (opdoeken of blijven bestaan), na de neen-stem van de Europese VLD-parlementsleden aan het Europa van de Regio's (zie elders in dit blad) en na de teleurstellende vertegenwoordiging van de „verruimers” in het „nieuwe” partijbestuur de zoveelste kapitulatie van de „demokraten” voor de „liberalen”.

Je zou er moedeloos van worden. Al lijkt Gabriëls daar geen last van te hebben. Tegen beter weten in bleef hij verleden week in *Zeker Weten* volhouden dat de VLD vernieuwing is en geen verruiming met een allegaartje overlopers. De „burger” ziet het echter anders, in een tele-voting vond 80% dat de overlopers het fatsoen moeten hebben om hun mandaat af te staan aan de partij die ze in de steek lieten.

...EN OVERLOPERIJ

In dezelfde uitzending had Gabriëls zelfs het lef om te ontkennen dat hij ooit een wetsvoorstel had ingediend om de overloperij tegen te gaan. Dit wetsvoorstel, ingediend samen met Frieda Brepoels in januari 1990, nam weliswaar alleen de gemeentelijke overloperij op de korrel (overloperij op een ander beleidsnivo was toen ook niet aan de orde), maar het kreeg in de pers en in de toelichting een veel algemener karakter. Overloperij werd er in algemene termen afgekeurd. In de toelichting staat nl. dat *de kiezer de individuele verkozenen situeert in functie van een lijst, groep of partij waarmee hij aan de verkiezingen heeft deelgenomen.*

Een bloemlezing uit de kranten van 5 januari 1990 neemt de laatste twijfel over Gabriëls' bedoelingen weg. In *De Morgen* lezen we volgende verduidelijking van het naar de VLD overgelopen kamerlid: *Iedere kandidaat gaat een verbintenis aan met het kiezerskorps door zich op een bepaalde lijst te presenteren, en daar moet men zich aan houden.* Ook de *FET* bericht over het voorstel Gabriëls-Brepoels, en schrijft: *Gabriëls verdedigt deze maatregelen door te stellen dat hier het groepsbelang moet primeren op het individueel belang.*

Bij een treinongeval in het Nederlandse Hoofddorp nabij Amsterdam vielen vijf doden en meer dan dertig gewonden. Op een onverklaarbare wijze was de trein Amsterdam-Vlissingen maandagochtend iets na zeven uur van de sporen geraakt op dezelfde plaats waar ook zaterdag een trein ontspoorde. Een mogelijke oorzaak van het ongeluk is de te hoge snelheid van de trein. Op de plaats van het ongeluk mocht de trein maar 60 kilometer per uur rijden. Er speelden zich gruwelijke taferelen af rond de plaats van de ramp. Op een informatiebord voor de hulpverleners stond geschreven „Afgerukte ledematen laten liggen. Stompen verbinden.” De brandweer bleef tot 12.30 menselijke resten wegvoeren. (foto reuter)

Sommige kranten vonden het wetsvoorstel destijds blijkbaar zo belangrijk dat ze er hun editoriaal aan wijdden. We citeren uit *Het Volk*: *Een politicus die na zijn verkiezing naar een andere partij overloopt, is kort en goed een bedrieger. Hij heeft zijn kiezers misleid, misbruik gemaakt van een partij die hij nadien de rug toekeert, en dat is niet alleen een kwestie van politieke deontologie, maar gewoon van bedrog.* Zonder commentaar.

VRACHTKONTROLE

Vrachtwagenchauffeurs en hun bazen nemen het niet te nauw met de wetten en reglementeringen. Dat wees een controle-aktie van de rijkswacht in het Gentse op. De rijkswacht controleerde 131 voertuigen: 48 vrachtwagens, 61 bestelwagens, 19 tankwa-

gens en 3 autobussen. De aktie leverde een karrevracht processen op.

Eén vrachtwagenchauffeur zat zelfs zonder rijbewijs achter z'n stuur. Zes voertuigen reden met versleten banden, vijf waren niet verzekerd, zeven waren in gebreke met de schouwingsreglementen. Zeven vrachtwagens vervoerden een zwaardere lading dan toegelaten, bij twee voertuigen ontbraken de wettelijk verplichte aanduidingen, bij weer een ander was de tachograaf niet in orde, voor vijf voertuigen was geen verkeersbelasting betaald. Eén dieselmotor reed op stookolie, bij tien voertuigen waren de vervoervergunningen niet in orde, er werden negen zwartwerkers bij de luven gevat. Tien CB-zendoestellen werden in beslag genomen en twee vervoerders zullen zich voor de rechtbank moeten verantwoorden voor inbreuken op het vervoer van gevaarlijke stoffen. In totaal werden op drie uur tijd bij de 131 gecontroleerde voertuigen 70 processen-verbaal opgemaakt.

CHARLIER OF DELCROIX

De stafchef van het Belgische leger *José Charlier* heeft een studie gemaakt over de aanstaande legerhervorming van minister van Landsverdediging *Delcroix* (CVP). Daarin spuit Charlier volop kritiek op Delcroix. De stafchef verwijt de minister o.m. dat zijn plannen het onmogelijk zullen maken om onze internationale verplichtingen na te leven, en dat België de controle over het gebruik van zijn soldaten dreigt te verliezen. Charlier besluit zelfs dat het Belgisch militair apparaat dreigt vernietigd te worden.

Delcroix noemde de kritiek van zijn stafchef overdreven, en de studie slechts een basis voor discussie. VU-kamerfractieleider *Candries*, een defensiespecialist die onlangs nog een boek over deze materie schreef, verwijt Delcroix zijn woord niet te houden.

De minister had immers beloofd om beslissingen over de herstructurering van de strijdkrachten te laten voorafgaan door hoorzittingen van de stafchefs en de chef van de generale staf in de bevoegde kamerkommissie. Volgens *Candries* bleken deze herstructureringsplannen reeds behandeld te zijn in de ministerraad, maar was Charlier nog niet voor de commissie verschenen.

Wat meer is, terwijl Delcroix aan de sekretaris-generaal van de Navo meedeelde dat er nog niets beslist was en dat over de taken van onze strijdkrachten nog kan onderhandeld worden, stuurde de stafchef een nota naar de

opperbevelhebber van de Navo-strijdkrachten in Europa een nota om een aantal beslissingen mede te delen. Volgens *Candries* is de verwarring in Navokringen momenteel groot. Daar vraagt men zich met *Candries* af wie er in dit land beslist.

VLAKAF

De milieu-actiegroep *Vlakaf* (Vlaams Aktiekomitee tegen Afval) bezette maandag de controlekamer van de verbrandingsoven in Heist-op-den-Berg. *Vlakaf* verhinderde dat de oven opgestart werd. 's Middags maakten politie en rijkswacht een einde aan de bezetting.

Vlakaf ijvert voor de sluiting van alle verbrandingsovens. Volgens het comité moet de afvalverbranding op lange termijn afgeschaft worden. In plaats van afval te verbranden, waarbij schadelijke stoffen vrijkomen, meent *Vlakaf* dat afval voorkomen moet worden. Bij verbranding verdwijnt het afval immers niet zomaar, maar wordt het omgezet in onzichtbare verbindingen die niet controleerbaar zijn en verspreid in het milieu terechtkomen.

Volgens *Vlakaf* liggen in Heist-op-den-Berg de uitstoot van stof en zoutzuur ver boven de toegelaten hoeveelheid. De actiegroep eist dat de uitbatingsvergunning voor de verbrandingsoven voor 1993 definitief wordt ingetrokken. En *Vlakaf* is natuurlijk ook gekant tegen de plannen van de Vlaamse regering

om in Vlaams-Brabant een superverbrandingsoven te bouwen.

ZAIRE

President *Moboe toe* van Zaïre lokte een openlijke konfrontatie met premier *Tshisekedi* uit door een dekreet uit te vaardigen dat de regering ontbond en de premier de opdracht gaf een „brede” regering te vormen. *Tshisekedi* nam dit niet en benadrukte dat alleen de Nationale Conferentie hem kan afzetten.

De botsing viel niet toevallig deze week. Het is immers de slotweek voor de Nationale Conferentie in Zaïre. Het rapport van de commissie voor de „onrechtmatig verkregen goederen” wordt besproken, een turf van een katalogus met zo'n 5.000 corruptieschandalen waarin de namen van de „baronnen van het regime” vermeld staan. Ook de naam van de president zelf staat in het boek.

De voorzitter van de conferentie, monseigneur *Monsengwa*, wil de conferentie besluiten met een soort verzoeningsverklaring, waarin allen die in het boek der onrechtmatig verkregen goederen voorkomen schuld bekennen en hun leven beloven te beteren. De belangrijkste schuldigen zouden bovendien de helft van hun fortuin aan de staat moeten terugschenken. Het valt te vrezen dat *Moboe toe* zo'n knieval voor de conferentie niet zal willen doen.

UNPROFOR

De burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië woedt weer hevig. Verschrikkelijke beelden waarin weer eens de gewone burgers de pineut zijn. Hospitalen zonder medicijnen, zonder voedsel of zuiver water zelfs. De hulpkonvoeien van de VN worden er onthaald zoals de Amerikanen in '45 bij ons.

Uit de bezette gebieden van Oost-Slavonië bereikten ons nochtans onrustwekkende berichten over het gebrek aan neutraliteit die de VN-blauwhelmen er aan de dag leggen. In deze sektor bevinden zich ook Belgische blauwhelmen, maar de klachten lijken vooral de Russische VN-troepen te betreffen. Elke dag nog komen er in Osijek nieuwe verdrevenen uit Oost-Slavonië aan. In deze nochtans door de VN beschermde zone lijkt geen plaats meer te zijn voor Kroaten en andere niet-Serven.

Vluchtelingen uit Oost-Slavonië hopen dat de nieuwe bevelhebber van Unprofor, generaal *Jurij Sosedov* wat eerlijker zal zijn dan zijn voorganger kolonel *Hromcenko*. Vanuit Zagreb werd ons een foto doorgefakst uit de krant *Vecernji list*, waaruit blijkt dat sommige Unprofor-bevelhebbers hun neutraliteit nogal breed interpreteren.

Op de foto toasten de Unprofor-officieren met druppeltjes met Tsjetnik-leiders. De meeste van de Unprofor-officieren die met de Tsjetniks verbreedden zijn niet meer in de Baranja, want hun zes maand zijn intussen voorbij. Maar wie gelooft na zulke foto's nog dat de blauwhelmen werkelijk neutraal zijn?

Ongeveer vijftigduizend Franse en tweeduizend Belgische boeren protesteerden in Straatsburg tegen het tussen de EG en de VS afgesloten landbouwakkoord in het kader van de GATT-onderhandelingen. De manifestanten werden gesteund door delegaties uit andere landen, zelfs uit Japan, Korea en Kanada. Toen een paar honderd gewelddadige boeren wilden oprukken naar het Europees Parlement, braken er rellen los met de oproerpolitie. Bij die incidenten verloor een boer een hand toen hij een traangasgranaat terug naar afzender wilde werpen.

(foto ap)

KLUCHTENREFERENDUM AFGEVOERD

■ *Belgacom*, de vroegere RTT, maakte de resultaten bekend van de bevraging die georganiseerd werd via paginagrote krantenadvertenties. Belgacom kwam o.m. tot de konkluzie dat haar klanten vijf dagen een aanvaardbare wachttijd vinden voor een aansluiting. Gedelegeerd bestuurder Bessel Kok kondigde aan dat er tegen het einde van dit jaar, op enkele uitzonderingen na, geen wachttijden van meer dan zes maanden meer zullen voorkomen.

■ Ons land telt momenteel 1.224 aids-patiënten, van wie er 696 de Belgische nationaliteit hebben. België is ook 5.743 seropositieven (mensen die door het HIV-virus zijn besmet, maar nog niet ziek zijn) rijk. Elke maand komen er 18 aids-patiënten en 75 seropositieven bij. Een vaccin tegen aids wordt niet verwacht voor het einde van de eeuw.

■ Onder de titel *De chauffeur van mijn leven rijdt nuchter* wordt er vanaf deze week tot 15 januari weer een campagne tegen alcoholmisbruik gevoerd. Meer dan 40% van de zware auto-ongevallen is te wijten aan overdadig alcoholgebruik. Volgens de rijks-wacht hebben de automobilisten tijdens de verscherpte controles één kans op vijf om in het zakje te moeten blazen.

■ De plegers van de brandaan-slag op twee huizen met Turkse bewoners in het Duitse stadje Mölln, waarbij drie dodelijke slachtoffers vielen, werden bij de kraag gevat. De twee skinheads maakten deel uit van een uiterst-rechtse terreurbende.

■ De werkloosheid in Vlaanderen blijft stijgen. In vergelijking met eind november van vorig jaar steeg het aantal uitkeringsge-rechtigde volledig werklozen met 28.500 tot 190.500, een stijging met liefst 17,6%.

■ Ongeveer de helft van de bestuurders op de Belgische auto-snelwegen rijdt sneller dan de toegelaten 120 kilometer per uur. Omdat de rijks-wacht over onvoldoende middelen beschikt om de wettelijke snelheidsgrens te laten respecteren, beperkt men zich tot het uit het verkeer halen van de snelste snelheids-overtreders. Maar nog 15% van de bestuurders rijdt vlugger dan 136 kilometer per uur.

De met veel tamtam aangekondigde volksraadpleging op 29 november in Voeren werd slechts minnetjes opgevolgd. De Vlaamse Voerenaars boycotten de stemming. 1.189 van de 2.717 „stemgerechtigden” zouden aan de raadpleging deel hebben genomen. 46 stemden blanco of ongeldig, van de overige 1.143 stemden 1.102 voor het biregionaal statuut van Voeren. Uiteraard zijn deze cijfers moeilijk te controleren, want wie gaf deze cijfers vrij?

Het staat buiten kijf dat dit referendum onwettelijk was. Om dit nog eens te benadrukken vatte een groep VU-leden en simpatizanten de ganse zondagvoormiddag post voor de vroegere gemeenteschool van 's-Gravenvoeren. Op een rustige, ludieke manier trachtte de VU-delegatie het kluchtenreferendum te blokkeren. Senator Willy Kuijpers was één van hen, we vroegen hem een sfeerbeeldje te schetsen...

„In Voeren trokken vorige zondag tijdens die fameuze volksraadpleging meer trekkers-groepen rond dan dat er Retour à Liege-aanhangers kwamen kiezen. Overigens vervalt nu die ambitieuze titel Retour à Liege! De Action Fouronaise vroeg immers in haar referendum een dubbelgewestelijk statuut voor Voeren.

Kamerlid Hugo Olaerts, de Voerense VU-raadsleden Jean Duysens en Viktor Walpot, de provincieraadsleden Anita Purnal, Jaak Cuppens, Jan Peumans en Willy Putzeijs, Bestendig Afgevaardigde Jef Van Bree en ikzelf leidden de blokkade in 's-Gravenvoeren. We sloten de elektriciteit af, bonden de deuren dicht en debateerden volop met de Waalse, Luksemburgse en...Rijkselse TV- en radiojournalisten. Slechts in Moelingen en 's-Gravenvoeren was er enige animositeit. De andere vier Voerdorpen lagen er als vredige ‚herfstgemeenschapkens’ bij, een paradijs voor de talrijke wandelaars.”

■ Alhoewel aan de uitslag van het referendum geen enkel gevolg kan gegeven worden, heeft dit toch weer ongestraft plaats kunnen grijpen. Behaalden de initiatiefnemers van de illegale volksraadpleging, door het niet openbaar optreden van de Vlaamse Gemeenschap, niet een soort morele overwinning?

„Volgens mij hebben de Voerense potentatjes zich eerder belachelijk gemaakt. Over de onwettelijkheid van de raadpleging bestaat geen twijfel. Zal de Voerense belasting-betaler opdraaien voor dit misbruik? De Limburgse Gouverneur en de Vlaamse minister van Binnenlandse Zaken meldten dat de

(foto VUM)

toezieende overheid dit niet zal toelaten. Zowel kamerlid Hugo Olaerts als ikzelf stelden daarover parlementaire vragen. We wreven het de Voerense burgemeester Droeven en kamerlid Jean-Marie Happart onder de neus tijdens vinnige straatdiskussies. De VU-raadsleden Jean Duysens en Viktor Walpot legden op hun beurt klacht neer t.a.v. gemeentesekretaris Markovic en burgemeester Droeven i.v.m. het onwettig gebruik van de Voerense kiezerslijsten. Wie trekt dus aan 't kortste eind?’

■ Dus geen Waalse euforie na het referendum?

„Zeker niet. Alhoewel de cijfers van de opkomst niet precies zijn te achterhalen geven ze een bepaalde trend aan, en die is niet zo schitterend voor de Franstaligen. Tekennend is ook Happarts reactie. Met tremelo's in de stem betreurde hij voor de Waalse TV dat weer eens geen enkele Waalse mandataris was komen opdagen.

Met minister Sauwens'vol te houden beschermingswerk in Voeren, met Frieda Brepoels' en Jef Van Bree's nauwlettend provinciaal toezicht, en met enkele goed uitgewerkte en goed toegekende woonverkevelingen, zoals Hugo Shiltz het destijds al liet plannen, keert Voeren zich ook gemeentelijk naar Vlaanderen, waar het volledig thuis hoort en blijft.”

PERSSPIEGEL

De gesmoorde knal van het „referendum” van Happart en Droeven in de Voer. Het kongres van de Franstalige liberalen. Het Brugse gerommel in de partij van Verhofstadt. Stof genoeg deze week. Maar eerst de deelname van de Volksunie aan het Antwerps bestuur.

GAZET VAN ANTWERPEN

De Antwerpse wenst de Antwerpse Volksunie geluk om haar beslissing ondanks de risico's er aan verbonden.

„Het initiatief van Gerard Bergers en de zijnen is echter eerbaar en moedig. Als de VU het initiatief niet genomen had, bleef Antwerpen zitten met een minderheidsbestuur. De andere partijen wilden immers niet meespelen. Zonder de VU zou Antwerpen bijgevolg nog tot de gemeenteraadsverkiezingen van 1994 in feite onbestuurbaar blijven.

Met een belangrijk jaar als Antwerpen 93 voor de boeg zou zoiets onverantwoord zijn. Alle Europese ogen richten zich volgend jaar naar de Kulturele Hoofdstad.

Het is nu voor het nieuwe bestuur van het allergrootste belang om zo snel mogelijk duidelijk aan de burgers te laten zien en voelen dat er op het terrein daadwerkelijke veranderingen komen. De SP-CVP-VU-meerderheid maakt zich sterk dat zulks ook gebeurt. Ondermeer via het spreekrecht van ambtenaren, de opening van dienstencentra tijdens de weekends, een eerlijke toewijzing van sociale woningen, een uitbreiding van de ombudsdienst en beter politietoezicht. Er bestaan geen heilige huisjes meer, zo moet men konkluderen. De praktijk zal snel uitwijzen of dat zo is.”

LA LIBRE BELGIQUE

Een duidelijke teleurstelling bij die blad over het mislukte referendum van de Franstaligen in de Voerstreek.

„De volksraadpleging heeft geen enkel overtuigend resultaat opgeleverd. Zij heeft zeker de Franstalige zaak niet doen vooruitgaan. Was zij nuttig? Vanaf het ogenblik dat er in de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap geen sprake was van Voeren werd de hoop op een dubbelgewestelijk toebehoren een illusie. De frankofone parlementairen die, op twee uitzonderingen na, de teloperaties niet bijwoonden, waren er blijkbaar ook van overtuigd. Om dat te bewijzen

hebben zij José Happart geïsoleerd. De enige verdienste van de raadpleging zal tenslotte geweest zijn dat eens te meer het reële gevaar voor de democratie werd aangetoond met uiterst rechts dat zich opnieuw op het voorplan bracht.”

VERS L'AVENIR

Dit PSC-blad vindt tegenstrijdigheid bij de Waalse liberalen in hun daverend belgicisme en het applaus voor „flamingant” Verhofstadt.

„De tegenstelling was opvallend, die zondag bij de kongressisten: enerzijds een daverende uitdrukking van hun gehechtheid aan België evenals aan de koning die dat het best gestalte geeft en anderzijds de ovatie voorbehouden aan de voorzitter van de flamingantische VLD Guy Verhofstadt. En wat betreft de frankofone eenheid die zeker gewettigd is en ook bedreigd, verder gaan met ze op te hemelen tot de fusie van gewest en regio of een gelijkaardige formule zal dit weldra niet doorgaan voor de laatste vormgeving van een voorbijgestreefd belgikanisme.”

HET VOLK

De wittebroodsweten voor de nieuwkomers bij de van vel veranderde liberalen zijn blijkbaar snel voorbij. Volgens Leo Marynissen moeten Chevalier en Gabriëls nu in de blauwe lijn lopen.

„De Brugse liberalen zijn niet opgetogen met de komst van Pierre Chevalier. De overgelopen socialist is niet welkom in de gemeentepolitiek. Chevalier zal ook niet zomaar op de liberale lijst voor de parlementsverkiezingen worden geplaatst. Daarover zullen binnen de VLD voorverkiezingen plaatshebben. Kortom, het rommelt bij de Brugse liberalen. Eerder deze week had het nationale partijbestuur al een andere illusie van Chevalier de kop ingedrukt. Dat besliste namelijk dat er geen afwijkende meningen in het parlement zullen worden geduld. Deze beslissing geldt trouwens ook voor kazakkeerder Jaak Gabriëls die eerder voorzichtig had laten verstaan dat hij zich in het parlement wil profileren met een eigen mening.

Voor VLD-voorzitter Guy Verhofstadt is de show nu blijkbaar definitief voorbij. De „overlopers” hebben hun rol gespeeld en moeten er nu mee ophouden. Zij moeten beseffen dat de partij dan wel een nieuwe naam heeft gekregen maar dat de oude spelregels blijven gelden.”

HET BELANG VAN LIMBURG

Met al het gerommel in de partijen vindt Marc Platel het nu stilaan welletjes. Dat de Vlamingen desnoods zonder de Franstaligen het fundamenteel gesprek over de problemen in de samenleving nu eens aanpakken.

„Het is daarvoor hopelijk nog niet écht te laat, het is wel meer dan vijf voor twaalf. Wie daarbij nu hoeveel gelijk heeft, wie eerst met welk idee uitpakte, dat doet er niet toe. Wat telt is de discussie, die alvast aan Vlaamse kant niet meer taboe is.

Of in Franstalig België diezelfde bereidheid bestaat, is weinig waarschijnlijk. De klaarlijkkelijke Waalse onwil om op dat vlak minstens te willen luisteren naar de Vlaamse verzuchtingen terzake, de Waals sabotage om minstens de duidelijke scheeftrekkingen in de sociale uitgaven snel en afdoend recht te trekken, het is allemaal weinig hoopgevend. Het politieke prijskaartje om dwarsligger Moureaux in de regering te houden en hem verder te laten werken aan zijn (Waalse) hervorming van de sociale zekerheid liegt er niet om.

En toch moet het, dat debat mét de nodige konklusies. Kan het niet op zijn Belgisch, dan mag de politieke kans niet gemist worden die zich in Vlaanderen begint af te tekenen.”

De Standaard

Die gesprekken zouden dan ook best in helder Nederlands moeten gebeuren. Want Hein De Belder knoopt aan bij de zorgwekkende beschouwingen over de achteruitgang van het Nederlands.

„Het Nederlands is niet zomaar een taal, het is onze moedertaal. Voor de scholier betekent dat, dat het Nederlands meer is dan een ander vak. Het is ook het instrument waarmee hij andere vakken leert. Leerkrachten getuigen tegenwoordig dat scholieren in andere vakken mislukken omdat zij de nuances van de opgaven niet begrijpen. De kennis van de woordenschat is verschaald.

De veronachtzaming van de moedertaal wreekt zich nu, overal. We leren een harde, maar duidelijke les. We vloeken op computers omdat die ons niet begrijpen, maar die machines kunnen het niet helpen dat wij er bevelen hebben ingestopt die de gevarieerde behoeften van menselijke gebruikers misken. Want we hebben geen genuanceerde taal gebruikt, het enige middel om kompleksiteit weer te geven.”

HET MIDDEN-OOSTEN : NIEUWS ?

Over de Vredeskongferentie inzake het Midden-Oosten, horen wij de jongste tijd veel minder. Dit heeft te maken met de recente Amerikaanse presidentsverkiezingen. Ex-minister van Buitenlandse Zaken *Baker* heeft de M.O.-scène verlaten om zich met de kieskampanje van president *Bush* bezig te houden en sedert augustus van dit jaar is er derhalve in het door de Verenigde Staten beheerste vredesproces geen vooruitgang meer te bespeuren.

De enige veranderingen die zich blijken te hebben voorgedaan, hebben te maken met de verkiezingen in Israël en meer speciaal met het feit dat de nieuwe regering *Rabin* een voorlopige rem schijnt te hebben gezet op de immigratie van joden in de bezette gebieden. Ook schijnt *Rabin* bereid te zijn om het thema „Land voor vrede”, voorzien in resolutie 242, te bespreken en zelfs de idee van militaire terugtrekking hier en daar.

Het vredesproces komt echter niet meer in de aktualiteit. Alleen een Intifada-manifestatie nu en dan, en af en toe een neergeschoten Palestijn...

In dit klimaat vernam ik zopas van een Palestijnse vriend dat een nieuw *Rabin-Plan* zou zijn voorgesteld voor de *Bill Clinton*-periode die nu op komst is. Dit plan werd vorige week in Washington vertrouwelijk aan de PLO-onderhandelaars gepresenteerd. Het zal de bilaterale onderhandelingen van de vredeskongferentie, die belangrijker zijn dan de multilaterale rondes waarover ik in een vroegere *Horizon* schreef, voor geruime tijd bepalen. Het gaat over het volgende.

De Westbank (d.w.z. de „bezette gebieden” en de „Gaza-strook”) zou voortaan verdeeld worden in drie zones:

1. De 126 nederzettingen van joden in de Palestijnse bezette gebieden. Het betreft voorlopig 125.000 kolonisten die 10% van het Palestijns territorium hebben aangeslagen. De Vierde Konventie van Genève voorziet dat een militaire bezetter geen maatregelen mag treffen om de bevolkingssituatie van het bezette gebied grondig te veranderen. Dit gebeurt hier wel en de Veiligheidsraad is daartegen al verschillende keren in het gelid gekomen.

2. Daarnaast: de Palestijnse steden en dorpen. Hier wordt getwist over de vraag of Oost-Jeruzalem daarin is opgenomen: volgens Israël niet.

3. Ongeveer 40% van de bezette gebieden zou „staatsgebied” worden. In dit laatste zouden verschillende rechtssystemen en bevoegdheidsverdelingen van kracht zijn. Aan de éne kant: een burgerlijk Palestijnse interim-overheid en aan de andere kant de Israëlische Veiligheidsautoriteit. Verschillende hoven en rechtbanken zouden, al naargelang het geval, bevoegd zijn en zij zouden alle geplaatst worden onder één supra-autoriteit, die bepaalt welke rechtbank uiteindelijk bevoegd is.

De Palestijnse delegatie vindt dit allemaal bijzonder gekompliceerd. Zo haalt men het voorbeeld aan van wat er zou gebeuren indien bijvoorbeeld in de stad Nabloes een Palestijn zou betrapt worden op overdreven snelheid.

Indien hij een Arabier is en als zijn snelheid niets te maken heeft met een veiligheidsprobleem (en wie zal dat bepalen?...), dan is het probleem duidelijk en valt hij onder Palestijnse bevoegdheid. Is hij echter een vreemdeling of een Israëli dan heeft hij de keuze tussen de Palestijnse, de Israëlische of de buitenlandse rechtspraak. Is hij een Arabier en wordt hij tot staan gebracht buiten de grens van de stad Nabloes, dan zijn de Israëlische rechtbanken bevoegd.

Wat als er twee personen in dezelfde auto zaten en hun

nationaliteit verschilt (wat in die streken nogal eens kan voorkomen)?

Dit plan is voor de Palestijnen veel te ingewikkeld. Voor ons Vlamingen doet het denken aan de mogelijkheden om territoriale en persoonsgebonden materies op één of andere wijze te combineren, vooral in een toestand waar verschillende nationaliteiten op hetzelfde grondgebied verplicht zijn samen te leven.

De vraag bij een dergelijk voorstel is echter: wat voor een staat wil Israël daarmee maken? Wat voor een autonomie wordt hier bedoeld?

De verklaringen van president *Mitterand*, deze week op bezoek in Israël, zijn anderzijds in dit opzicht zeer eenvoudig. Zij stemmen met ons nationalistisch uitgangspunt overeen. Er zijn namelijk in dat deel van de wereld twee volkeren en zij hebben beide recht op een staat. Tot nu toe is alleen het Israëlisch volk er in gelukt voor zichzelf een staat uit te bouwen. Welnu, zo zei *Mitterand* vorige week, ook het Palestijnse volk heeft recht op zijn nationale en internationale soevereiniteit. Wij nationalistes zeggen dit al geruime tijd. Gans Israël bleek met de Franse president in te stemmen. Is dit een nieuw teken?

Volgens de plannen van de Madrid-Kongferentie die de Vredeskongferentie in gang heeft gezet zou dit *Rabin-plan* geldig zijn voor vijf jaar. De Palestijnen zouden daarmee geen wetgevende bevoegdheid verwerven, wel het recht om het komplekse geheel van bestaande wetten en reglementen administratief toe te passen. Met deze diskriminatie zijn zij vanzelfsprekend niet geëind.

Anderzijds stelt men vast dat ten gevolge van dit voorstel Palestina een soort van Gruyère-kaas wordt waar de Palestijnse autonomie ge-

fragmenteerd en verspreid zal zijn terwijl voor de Israëlische nederzettingen een geheel van regels wordt uitgewerkt dat hen toelaat ook geografisch meer en meer samen te hangen en één kompakt gebiedsdeel te worden. Het ziet er dus naar uit dat de Israëli hiermee op de duur de feiten zouden gaan forceren. Zelfs de huidige USA-administratie die echter niet lang meer bevoegdheid zal dragen, zou dit voorstel niet zeer ernstig hebben genomen. Het is echter het enige dat op dit ogenblik voorligt en dat een kans maakt om naar de toekomst toe een rol te gaan spelen.

Waarschijnlijk zal het ook het voorstel zijn waarmee België, in naam van de Europes Gemeenschap, weldra zal te maken hebben in zijn hoedanigheid van EEG-voorzitter vanaf 1 juli 1993.

Als Vlaamse nationalist moet men ondertussen vaststellen dat het gebrek aan vooruitgang in het vredesproces alleen de extremisten ten goede komt. In dit geval gaat het over de Hamas-integranten die bovendien, naar het schijnt, steeds meer kunnen rekenen op financiële steun van Iran.

Ondertussen verandert er aan al de ellende in de bezette gebieden vrijwel niets... Misschien moet men toch enige hoop blijven verwachten van het enorme potentieel aan energie dat vertegenwoordigd wordt door de Palestijnse moeders en vrouwen? Ik heb hun moed steeds bewonderd. Ondertussen stel ik ook vast dat de Israëlische vrouwen van hun kant altijd minstens drie stappen voor zijn geweest op de Israëlische mannen wanneer het er om gaat positieve stappen te zetten in de richting van vrede.

De Europese onverschilligheid blijft echter een groot raadsel...

Hans De Belder

(foto ap)

DE KAMER VAN WANTROUWEN

DOOR de Europese integratie en de federalisering van de Belgische staat wordt de rol van de nationale wetgevende macht meer en meer beperkt, tot spijt van wie 't benijdt. *De Kamer kan verkiezen zelf haar bevoegdheden te beheren, of ze naar Europa, de Gewesten of de Gemeenschappen over te hevelen, omdat ze daar beter kunnen worden uitgeoefend.* Wij (de Kamer nvdr) blijven echter de verantwoordelijkheid dragen voor het geheel, om het aan de burgers uit te leggen en de evenwichten te doen naleven", schrijft Nothomb in de inleiding. Daarmee doet hij „zijn" Kamer net iets te veel eer aan.

Enerzijds zorgt de macht van de Europese Gemeenschap ervoor dat de rol van de Kamer voor wat betreft materies als landbouw, handel, economie, buitenlandse zaken,... dikwijls beperkt wordt tot een simpel ja-knikken.

Anderzijds heeft na de grondwetsherzieningen van 1970, 1980 en 1988 een soevereiniteitssplitsing plaats gehad die de raden van de gemeenschappen op voet van gelijkheid plaatst met de Kamer en de Senaat. Deze Gemeenschapsraden dragen voor de hun toegewezen bevoegdheden, en die zijn reeds zeer ruim, de volle verantwoordelijkheid. Aldus bevindt het Belgisch parlement zich vanuit Vlaams oogpunt bekeken op één lijn met aan de ene kant het Europees parlement, als -weliswaar onvolmaakte- wetgevende instantie van de EG en aan de andere kant het Vlaams Parlement, zijnde de wetgevende macht van de Vlaamse Gemeenschap. Deze drie instanties vormen, elk binnen hun bevoegdheden, de democratische vertegenwoordiging van de Vlaming.

INSTITUTIONELE VERANDERINGEN

Dat de rol van de Kamer, door ten eerste deze bevoegdheidsverdeling en ten tweede het voorkomen van een ingewikkeld tweekamerstelsel, niet altijd even duidelijk is, weet ook kamervoorzitter Nothomb: *Nu onze institutionele structuren ingrijpend veranderen, en in deze tijden waar bij de burger soms enige ongerustheid opduikt, is het belangrijk dat eenieder in België zich een duidelijk beeld kan vormen van de werkzaamheden*

Nothomb wil dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers een belangrijke rol blijft spelen in het federale België.
(foto VUM)

van de Kamer, die hoe dan ook dé nationale Kamer van Volksvertegenwoordigers zal blijven, schrijft hij. Wat zijn nu de voornaamste taken van de Kamer?

De wetgevende bevoegdheden van het Belgisch parlement, voorslagnog bestaande uit Kamer en Senaat (na de staatsvorming zou de rol van de Senaat sterk worden gereduceerd), situeren zich vnl. op het ge-

mische zaken en buitenlandse handel overlappen de wetgevende bevoegdheden van Kamer en Vlaams parlement mekaar. Andere zaken als onderwijs, openbare werken, ruimtelijke ordening en cultuur bvb. zijn geheel aan het federaal nivo onttrokken. Wat betreft de herziening van de grondwet behouden Kamer en Senaat tot hiertoe wel nog een grote beslissingsmacht.

Onlangs publiceerde de Kamer van Volksvertegenwoordigers haar jaarverslag 1991-1992. Een gelegenheid om „de eerste politieke instelling van het land", zoals kamervoorzitter Nothomb haar minzaam noemt, onder de loep te nemen.

bied van financiën, sociale zaken, landsverdediging, landbouw, justitie, binnen- en buitenlandse zaken en de goedkeuring van internationale verdragen. Samen met de Senaat heeft de Kamer in deze materies de volstrekte bevoegdheid tot wetscreatie of -verandering, maar beiden moeten toch dikwijls het diktaat van het grote Europa ondergaan.

In materies als leefmilieu, verkeer, ekono-

Behalve haar wetgevende taak heeft de Kamer nog twee belangrijke taken te vervullen, nl. de controle van de uitvoerende macht, de regering, en de begrotingscontrole. Om haar toezicht op de uitvoerende macht uit te oefenen beschikken kamerleden over twee belangrijke instrumenten: het interpellatie- en het vragenrecht. Een interpellatie beoogt een debat met andere parlementsliden en kan de verantwoordelijkheid van de regering of een minister in het gedrang brengen. Een vraag -schriftelijk of mondeling- is braver en heeft niet de bedoeling een discussie uit te lokken.

De begrotingscontrole behelst het onderzoek en de stemming van de begroting door de Kamer. In deze werkzaamheden wordt zij bijgestaan door het Rekenhof. Het is natuurlijk evident dat hoe kleiner de macht van het federaal nivo wordt, hoe meer deze beide functies aan belang verliezen.

PUBLIËK

Om de veelbesproken kloof met de burger te dichten werden recentelijk een aantal lovenswaardige initiatieven genomen die we u niet willen onthouden. Vanaf oktober 1992 worden door de Kamer zelf TV-opnames gerealiseerd van de debatten op donderdag tussen 14 en 17u. De kassettes worden ter beschikking gesteld van de vier Belgische TV-omroepen die zelf beslissen over de al of niet uitzending ervan. Hier liggen interessante mogelijkheden open om de kiezer meer te betrekken bij de politieke besluitvorming.

Iedereen kan natuurlijk ook in levende lijve een vergadering meemaken. Hiervoor hoeven geen formaliteiten vervuld te worden. Voor een openbare vergadering van de Kamer moet men zich gewoon aanmelden met identiteitskaart bij de toegang Leuvenseweg nr.11. De data van de openbare vergaderingen kan men telefonisch aanvragen bij de dienst Public Relations op het nummer 02/519.81.36. Dat niet iedereen de weg vindt naar „onze” Kamer mag blijken uit het bezoekersaantal: tussen 9 maart '92 en 17 juli van datzelfde jaar woonden slechts 420 personen de openbare vergaderingen van de Kamer bij.

Wie niet enkel een openbare vergadering wenst mee te maken, maar het Paleis der Natie in zijn geheel wil verkennen, kan een groepsbezoek aanvragen op bovenstaand nummer. Het bezoek is volledig gratis en gebeurt onder begeleiding van een gids.

Om haar documentatie toegankelijker te maken voor de kiezer, heeft de Kamer sinds mei jl. een documentenbalie ingericht. Iedereen kan daar tijdens de kantooruren losse nummers van alle officiële publikaties van de Kamer kopen. Het betreft zowel wetsontwerpen en -voorstellen, rapporten, het Bulletin van vragen en antwoorden, als meer algemene documentatie en historische brochures. Uit de verkoopcijfers blijkt dat ook hier de interesse op zijn zachtst gezegd matig is: een totaalbedrag van 218.345 fr, voor het overgrote deel gerealiseerd door de verkoop aan bezoekende groepen.

DURE ZAAK

Om haar werking te financieren voorziet de Kamer zichzelf van een begroting van om en bij de 2,9 miljard Bfr. De sterk gereduceerde bevoegdheden van de Kamer in acht genomen, is dit een bedrag waarover de discussie gerust mag geopend worden. Wat is immers de rol van die Kamer in een federaal België in een federaal Europa? Als zij al de eerste politieke instelling van het land is, blijft de vraag over welk land men het heeft. Het vertrouwen van de mensen winnen kan maar door zichzelf te relativeren en de juiste plaats toe te kennen. Vlamingen kunnen het dan ook moeilijk met Nothomb eens zijn de Kamer als belangrijkste politieke instelling te beschouwen.

Philip Van Den Bossche

OVERLOPERIJ

Een jaar na de verkiezingen van 24 november 1991 wordt de burger gekonfronteerd met een herschikking van het politieke landschap. Dit op een weinig democratische manier. Gekozenen van diverse partijen treden toe tot een al dan niet vernieuwde partij. De juridische en deontologische problemen ten gevolge van overloperij worden in diverse kringen besproken. Senator *Laurens Appeltans* stelde hierover enkele vragen aan minister *Tobback*.

„Het overlopen stelt de rol van de politieke mandatarissen in vraag. Geen enkele wet verplicht mandatarissen die naar een andere partij overstappen, afstand te doen van hun mandaat. In het verleden werden initiatieven genomen naar aanleiding van de samenstelling van het schepencollege om politieke overloperij uit te sluiten. Iets gelijkaardig zou mogelijk moeten zijn op het nationale vlak. Het zou wenselijk zijn dat een parlementaire werkgroep een wetsvoorstel zou uitwerken dat er op toeziet dat de uitspraak van de kiezer ten volle wordt gerespecteerd gedurende de ganse legislatuur. De burger kan geen begrip opbrengen voor verkozenen die van dag tot dag van politieke opinie veranderen.” Tot zover senator Appeltans.

Vorige week interpeleerde kamerlid *Olaerts* minister *Tobback* over de illegale volksraadpleging betreffende het taalstatuut van de gemeente Voeren. Volgens de rechtspraak van de Raad van State is het referendum onwettig. De staats hervorming van 1988 heeft de voogdij over de gemeenten gefederaliseerd. Het is de Vlaamse overheid die deze gemeenteraadsbeslissing moet vernietigen. Slechts wanneer de Vlaamse voogdijminister stelt dat de Voerense gemeenteraad een inbreuk pleegt op artikel 82 van de Gemeentewet, kan de nationale minister het dossier behandelen. „Dit referendum moet onwettig verklaard worden. Dit is de zwaarste overtreding van de gemeentewet door de Voerense burgemeester. Hopelijk worden de kosten van het hele geval verhaald op de privé organisatoren van dit illegale referendum”.

SOLIDARITEIT

In de senaat werd de sociale programma-wet besproken. Fraktievoorzitter *Jef Valkeniers* legde minister *Moureaux* het vuur aan de schenen.

„Nog steeds is de solidariteit de dekmantel voor de vele misbruiken in deze sektor. Daarbij komt nog dat in vele ziekenhuizen de dokters moeten werken volgens economisch geïnspireerde productieschema's. Wie de norm niet haalt vliegt aan de deur.”

VROUWENHANDEL

In de kamer werd een voorstel neergelegd met als doel een parlementaire commissie op te richten om een structureel beleid uit te werken, dat gericht is tegen de internationale vrouwenhandel. Dit voorstel zal door de VU-frakties gesteund worden. Kamerlid *Hugo Coveliers* stelde de hipokriete houding van de CVP aan de kaak. „Een parlementair onderzoek is vanzelfsprekend zo openbaar mogelijk. Het is een onderzoek dat wordt ingesteld als alle andere middelen hebben gefaald. De CVP wil dat dit onderzoek in de grootste geheimhouding gebeurt. Blijkbaar moeten er belangen en figuren in de wereld van de misdaad worden beschermd. Ik verfoei de hipokrisie waarmee men onderzoeken opent en tegelijk feiten en personen wil toedekken. Op deze manier beantwoordt de parlementaire onderzoekskommissie niet aan het doel waarvoor ze in de Grondwet werd ingeschreven. Wanneer het verslag echter eens te meer onvoldoende blijkt te zijn, zal ik elke voor zijn verantwoordelijkheid plaatsen.”

Tot zover de straffe taal van kamerlid *Coveliers*.

ONTBOSSING

De massale ontbossing van het Amazone-woud blijft toenemen. De vernietiging van de tropische regenwouden is een wereldomvattend probleem waarvoor geen zinnig mens meer ongevoelig mag blijven. De recente Rio-konferentie heeft geen ernstige afspraken gemaakt en het beginsel dat het bosbeheer moet stelen op internationale criteria en richtlijnen, werd volledig ondermijnd.

Kamerlid *Jan Caudron* vroeg aan minister *Onkelinx* wat de inbreng was van de Belgische regering. „Vooral op het handelsvlak werden onbetamelijke toegevingen gedaan aan de Zuid-Oost Aziatische landen: de open en vrije handel in bosproducten moeten ondersteund worden. Deze producten moeten niet op een duurzame wijze geëxploiteerd worden. De beginselverklaring ondersteunt als het ware de huidige verwoestende ontginning van de tropische wouden en het felbegeerde hardhout. Dit niettegenstaande hout maar tien procent van de waarde van het woud voor zijn rekening neemt. De grootste slachtoffers van het houtkappen blijven nog steeds de inheemse volkeren. Zij zien hun traditionele grondgebieden en levenswijzen verloren gaan onder de druk van het grote geldgewin.

Tot zover *Jan Caudron*.

(gc)

ANTWERPEN: DE VERANDERING!

DE intrede van de democratische nationalisten in het Antwerps stadhuis kwam er na een harde onderhandelingsronde. Politiek Antwerpen had het eerst over depanneren en andere minder fraaie adjektieven en dacht eigenlijk dat de Volksunie bezig was het zaakje te klaren vanuit haar bastion in het Tafeltje Rond.

Gerard Bergers: „Vanaf het begin stelden wij duidelijke en harde eisen. De SP en CVP hadden 't water aan de lippen en gingen in op onze uitgangspunten. Het moest een volledig nieuw bestuursakkoord worden waarin alles bespreekbaar werd. De bijkomende krijtlijnen van openbaarheid van bestuur, herwaarderding van de gemeenteraad, opwaarderen van de distriktsraden en afbraak van favoritisme in benoemingen en huisvesting waren bepalend ook voor onze onderneming... te willen praten. Wij wilden niet depanneren of wegslepen, dat doet het gespecialiseerd bedrijf La France in Antwerpen. Wij gingen er vanuit dat er inhoudelijk iets moest veranderen aan stijl en wijze van besturen en dat er dringend zichtbare concrete realisaties moesten komen.”

Luk Lemmens: „Bij de aanvang van de onderhandelingen beschikten wij over een begin januari opgemaakt document van de Antwerpse Volksunie. In een zevental bladzijden waren toen al onze „Stapstenen voor een nieuw Antwerps beleid” bekend. Dat groepswerk werd in alle openheid op tafel gelegd en in detail besproken.”

Gerard Bergers: „Tussenin zorgde de raadsfractie maar ook onze Antwerpse parlementairen verder voor adviezen en kregen we concrete hulp van Hugo Hermans, die zorgde voor logistieke steun. Wij zaten met twee aan de onderhandelingstafel maar werden geruggesteund door de ganse Antwerpse Volksunie.”

WIJ: Een grote Antwerpse gazet had het over „Volksunie zorgt voor glasnost en perestroika...”. Uit alle politieke commentaren komt naar voor dat er een frisse wind waait op de Grote Markt. Wat zijn voor u de hoofdlijnen?

Luk Lemmens: „Na 70 jaar coalitie zaten zowel SP als CVP vastgeroest in de structuren van hoog tot laag. Deze blokkering zorgde voor favoritisme via vriendjespolitiek bij personeel evengoed als in de huisvestingssector en dat moest opengemaakt worden.

Daarvoor moeten de onafhankelijke examencommissies bij aanwerving en bevordering zorgen. De bevordering via keuze die tot hiertoe ervoor zorgde dat partijwerk en -kaart het belangrijkste waren, werd vervangen door een systeem van ekstern bepaalde objectieve

Einde verleden week bekrachtigden de onderhandelaars van de Antwerpse SP/CVP-kollegie en de VU-oppositie het woensdagnacht bereikte nieuwe bestuursakkoord voor de twee resterende jaren tot 1994. Gerard Bergers, de VU-fractie leider komt na 28 jaar oppositiebanken in wat genoemd werd de zetel van superschepen terecht. Hij neemt een aanzienlijk pakket bevoegdheden over, zowel van SP als CVP, Leefmilieu, Huisvesting, Groenvoorziening, Bibliotheken en Archief & Museum voor Vlaams Kultuurleven. Hij neemt tevens de voor Antwerpen nieuwe bevoegdheid van budgetcontrole voor zijn rekening. Vanaf half december wordt de door overloperij in de minderheid gestelde Antwerpse meerderheid dan 31 zetels op 55 sterk. Op de perskonferentie in het Antwerps stadhuis stelde Bob Cools dat de Volksunie in de harde onderhandelingen 81 vernieuwende aksenten en punten aanbracht. WIJ had een kort gesprek met de onderhandelaars Gerard Bergers, 28 jaar gemeenteraadslid, en Luk Lemmens, voorzitter van het Antwerps Politiek Kollegie. Maar ook met Fonne Crick, Clara Govaert en Dirk Stappaerts, gemeenteraadsliden. De fractie neemt volgens het bereikte akkoord actief deel aan het bestuur via een aantal functies in de cultuur- en sociale sektor.

kriteria en actief betrekken van de gemeenteraadsliden bij het ganse personeelsbeleid via de Personeelskommissie. In de sociale huisvesting moeten maatregelen van doorzichtigheid (zie de centrale wachtlijst) en samenwerking zorgen voor toekenning aan

Gerard Bergers wordt na 28 jaar oppositie gevoerd te hebben schepen van Antwerpen. (foto VUM)

hen die het echt sociaal nodig hebben. Dat zijn trouwens zaken die snel resultaat geven en zowel personeel als de Antwerpenaar terug vertrouwen in z'n bestuur moeten geven.”

Gerard Bergers: „Een zelfde redenering lag aan de basis van wat wij noemen de geelzwarte draad in het bestuursakkoord. Tot hiertoe waren de gemeenteraadsliden van de meerderheid stemmachines die klaargemaakte vertogen met punten en komma's moesten goedkeuren. Te weinig werd de gemeenteraad vooraf betrokken bij het bepalen van het beleid. Er was trouwens ook geen echt kollegiaal bestuur, de 10 schepenen en de burgemeester speelden op streng politiek afgebakende terreinen. Daarom wordt nu het omgekeerde voorzien: de raadskommissie bespreekt de beleidsopties, het Kollegie beslist en vult de krijtlijnen in en de gemeenteraad geeft goedkeuring. Informatie op financieel gebied, beleidsopties bij personeel, noem maar op: het wordt allemaal naar de ganse gemeenteraad doorgespeeld. Men zou het kunnen spreek- en denkrecht voor gemeenteraadsliden noemen...”

Luk Lemmens: „Deze lijn van openheid wordt dan ook doorgetrokken in informatie en openbaarheid naar de Antwerpenaar toe. Het invoeren van spreekrecht voor de ambtenaar als regel en diskretieplicht als uitzonde-

ring is voor hem de garantie dat hij geïnformeerd wordt. De informatieplicht wordt verder concreet uitgewerkt met een nieuwe sociale gids zodat iedereen weet waar en waarmee de stad hem kan helpen."

Gerard Bergers: „Naar de distrikten toe die nog altijd geprangd zitten in hun wettelijk beperkende rol van adviesraden wordt getracht op termijn te komen tot een gezamenlijke druk op de wetgever om de lokale democratie te herstellen via deelgemeenteraden en fusie. Ondertussen echter zorgen afspraken dat lokale zaken eerst besproken en gewaardeerd worden terplekke en niet vanuit de Grote Markt."

WIJ: Het lijstje bevoegdheden dat hierboven afgedrukt werd, kan eigenlijk nog aangevuld worden met inkiijk en (mede)beheer in een aantal cruciale beleidsdomeinen. De Raad van Overleg voor de Haven en het OCMW gaan open voor de Volksunie en via de Budgetcontrole is er kijk op de ganse financiële afwikkeling. Ondertussen komt binnenkort de begroting 1993 op tafel en rest er maar één nieuwe begroting in 1994, een verkiezingsjaar...

Gerard Bergers: „Budgetcontrole bestond er niet echt in de stad. Nu wordt ervoor gezorgd dat via een systeem van voorlopige twaalfden een reserve van 10% van de begroting pas kan gebruikt worden op het einde van het jaar mits duidelijke motivering en noodzaak. Daarbij komt dat de besluitvorming duidelijk meer gezamenlijk gebeurt in het Kollege. De Volksunie kan natuurlijk niet deze begroting '93 goedkeuren maar wel met begrotingswijzigingen ervoor zorgen dat een aantal beslissingen van het nieuw bestuursakkoord nog in 1993 uitgevoerd worden. Tegelijkertijd worden via het terug op tafel brengen van studies die nu vergeten in bureauschuiven liggen gezorgd dat ingrijpende wijzigingen in een aantal diensten zorgen voor ademruimte. Denk maar aan de APO-UIA-studie bij de dienst voor Werken die bewees besparingen tot 500 miljoen te kunnen tot stand brengen... als de wil om ze door te voeren bestaat."

Luk Lemmens: „Er is niet onterecht gesproken over een superschepen met ruime bevoegdheden maar zoals gezegd er is meer door een aantal functies die ervoor zorgen dat wij overal veel inkiijk hebben. Wij zijn er ons van bewust dat het invullen ervan zwaar werk zal worden en dat we moeten kunnen steunen op allen om het tot een goed einde te brengen. Tegelijkertijd zal echter de vergroting van de verantwoordelijkheid van diensthoofden en kader ervoor zorgen dat er ook meer openheid komt."

WIJ: Veranderingen vragen voorbereiding en tijd om op het terrein uit te voeren. Zijn 25 maanden niet héél kort om zichtbaar de Antwerpenaar te bewijzen dat er iets gewijzigd is in 't Stad?

Fonne Crick: „Op sociaal gebied worden bijna aanstonds twee belangrijke beslissingen uitgevoerd die vooral voor senioren ingrijpend zijn. Er is het openen in het weekeinde van de OCMW-dienstencentra bij de serviceflats zodat bejaarden, ook uit de omgeving,

niet twee op de zeven dagen eigenlijk op zichzelf aangewezen zijn. En er is de door mij al vroeger voorgestelde invoering van een subsidie aan minvermogene gezinnen voor de thuisverzorging van hun bejaarde ouders. Op korte termijn wordt er in alle distrikten gezorgd voor een direct toegankelijke informatie en doorverwijzing naar alle diensten van OCMW, stad, enz."

NIEUW BESTUURSSIGNAAL...

Clara Govaert: „Het is al vermeld, de centrale wachtlijst in de sociale huisvesting moet zorgen voor een doorbraak. Wat toerisme betreft zullen we snel aan 't werk moeten gaan om ervoor te zorgen dat de aandacht van Antwerpen '93 al het jaar nadien kan omgezet worden in een duidelijke promotie van onze stad en haven."

Dirk Stappaerts: „Antwerpen '93 zal natuurlijk een gans jaar zorgen voor tal van culturele manifestaties. Het is voor Antwerpen zoals jaren geleden het Rubensjaar een uitdaging en tegelijkertijd een kans. Ondertussen echter moet er voor gezorgd worden dat andere zaken zoals bibliotheken, het AMVC, het kunstonderwijs de aandacht krijgen die ze verdienen en niet vergeten wor-

den. Allemaal punten die zorgen voor een spreiding van cultuur in de stad zelf."

Gerard Bergers: „Er zijn nog voorbeelden aan te halen. Het ganse politie- en veiligheidsbeleid staat centraal met de invoering van het veiligheidskontraat maar ok met de toetsing van de politiereorganisatie mét inspraak aan de realiteit van alledag. Afspraken werd te streven naar een duidelijk verbaliseerbeleid zodat de burger weet wat hij niet kan of mag, maar ook de agent bewust is van zijn taak en duidelijker gemotiveerd wordt. De verdere invoering van zones 30 wordt voorzien maar ook het bekijken of het niet nodig is de bestaande uit de breiden of zelfs aaneen te smeden. Dan kan er op korte termijn gezorgd worden voor een vriendelijker stad, op straat, voor de zwakke weggebruikers."

WIJ: Als men het geheel bekijkt valt op dat de intrede van de Volksunie in het stadhuis gekenmerkt gaat met een verfrissende openheid. Het is een ganse ommekeer voor de 70 jaar oude wijze van besturen op de Grote Markt. Is dat wel mogelijk toe te passen in de praktijk en brengt dat dan een oplossing naar 1994 toe?

Gerard Bergers: „Alle begin is moeilijk, en er zal moeten gewerkt worden. Wij hebben in alle geval gezorgd voor een open doorbraak. Er is een duidelijk bestuursakkoord en wij zullen dat korrekt invullen. Van de andere coalitiepartners wordt hetzelfde verwacht, niet meer maar ook niet minder. Gebeurt dat niet dan zullen wij op dat ogenblik moeten evalueren wat onze houding zal zijn. De Volksunie heeft bewezen dat vastgeroeste posities en handelwijzen kunnen opengebroken worden. Het zal van ons dagdagelijks werk afhangen of ze gerealiseerd worden. Maar zoals ik verleden week al zei: als je schrikt hebt onder een auto te geraken kan je best in bed gaan liggen. Na een maand konstant verblijf in dat bed zal je echter ook niet meer kunnen lopen..."

Luk Lemmens: „Vraag is wat beter is: twee jaar de bestaande coalitie verder laten in een minderheidspositie en naargelang goesting of politiek spel punt voor punt laten depanneren door de oppositie of wegstemmen? Twee jaar is een te lange periode voor de Antwerpenaar met het risico van onbestuurbaar wroden van de stad. Het is beter van 1992 af verandering te brengen. De Volksunie doet niet mee aan het bekladden van Antwerpen, overtrekken van bestaande wrevels en mistoestanden om na een verrottingsproces zichzelf als redders bij een verkiezing voor te stellen met woorden. Wij willen met daden bewijzen dat er nu al verandering ingezet is en dat de Antwerpenaar er direkt baat bij heeft."

Gerard Bergers: „De kiezer zal in 1994 beslissen of deze politiek de juiste was, of wij gelijk hadden Antwerpen en de Antwerpenaar niet in de steek te laten. Hoe dan het politieke landschap er in Antwerpen zal uitzien, weet ik niet. Er moet nagedacht worden en alle echte Antwerpenaren die om hun stad geven zullen kleur moeten bekennen."

(hh)

TIEN TROEFKAARTEN

1. Opening tijdens weekeinde van dienstencentra.
2. Spreekrecht voor Antwerpse ambtenaren en openbaarheid van bestuur.
3. Sociale gids en groen servicetelefoonnummer, versterken onthaalvriendelijkheid en wegwijswerk van alle stadsdiensten.
4. Nieuwe evaluatie Antwerps politiekorps en duidelijk verbaliseerbeleid.
5. Onafhankelijke examencommissies, objectiever benoemingen en stopzetting benoemingen voor het leven bij topambtenaren.
6. Doorzichtige lijst van beschikbare sociale woningen en centrale wachtlijst.
7. Afwerking premetronet en uitbreiding zones 30.
8. Vergoeding minderbegoede gezinnen die bejaarden thuishouden.
9. Streng milieubeleid bij afleveren en controleren vergunning.
10. Indijken van racisme en xenofobie, wars van elke diskriminatie.

Dit zijn slechts de belangrijkste troefkaarten, er zijn er nog. De geïnteresseerden sturen we het bestuursakkoord op. Een seintje naar WIJ (02/219.49.30) of het Antwerps VU-sekretariaat, Paleisstraat 133, 2018 Antwerpen (03/238.82.08).

NEDERLANDS VOOR MIGRANTEN: STAND VAN ZAKEN

MIGRANTEN horen Nederlands te leren, gewoon uit beleefdheid. Toen ik hier kwam was ik verrast over het aantal migranten dat na zoveel jaren verblijf in Vlaanderen nog steeds geen woord Nederlands sprak. Iemand die hier komt wonen moet respect hebben voor de cultuur van het gastland, en moet de taal leren. Op de tweede plaats moeten migranten zichzelf ook kunnen redden. Ze moeten zich verstaanbaar kunnen maken. En ten derde, en dat is voor mij zeer belangrijk, moeten ze hun kinderen kunnen volgen."

Aan het woord is koninklijk commissaris voor het Migrantenbeleid Paula D'Hondt, geïnterviewd in WIJ van 25 oktober 1991, als slotaflevering in een reeks over de Nederlandse taallessen voor migranten. De konklusie luidde toen dat deze lessen Nederlands voor migranten aan heel wat kwaaltjes lijden: veel improvisatie, weinig coördinatie, weinig overleg, weinig controle, te weinig middelen, te gering aanbod. Een niet te fraai beeld, hoeveel goede wil er ook bestaat.

Paula D'Hondt liet onlangs een rapport opstellen dat deze lessen Nederlands als tweede taal evalueert. Het rapport „Zij kunnen soms zelfs met ons niet in gesprek komen..." Onderwijs Nederlandse taal voor volwassen migranten: wat nu? hoe morgen? werd niet gepubliceerd, wat wellicht verklaart waarom het zo weinig weerklank vond in de media.

In het rapport wordt een poging ondernomen om een beeld te schetsen van alle instanties die zich taallessen Nederlands voor anderstaligen en migranten inrichten. Het werd een hele waslijst, die grosso modo ingedeeld werd in de volgende categorieën: onderwijs voor sociale promotie, basisedukatie, taallessen in het kader van de VDAB en de beroepsopleiding, integratiecentra, lokale initiatieven in het kader van het Vlaams fonds voor de integratie van kansarmen (VFIK), lokale opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven, middenstandsopleiding, coördinatie Nederlands voor migranten in Brussel en Talentcentra verbonden aan universiteiten.

Het bleek de samenstellers van de nota onmogelijk om eksakt te becijferen hoeveel migranten er in totaal aan al die taallessen deelnemen. Dat totaal kon enkel geschat worden: ongeveer 9.500 in Vlaanderen (Brussel inbegrepen). Het aanbod is onvoldoende om aan de vraag te beantwoorden. In '88 schatte men die vraag (buiten Brussel) op 40.000 deelnemers boven de 18. In de basisedukatie, een van de belangrijkste inrichters van taallessen voor migranten, kwam men aan een totaal van 231.148 deelnemersuren.

De streektaal leren is een van de eerste en voornaamste opdrachten van een inwijkeling als hij zich in een gemeenschap wil inpassen. Dit geldt voor de Franstaligen die Brussel ontvluchten en de wijk nemen naar een dorp in Vlaams-Brabant, het geldt ook voor de migranten die in Vlaanderen een nieuwe thuis vonden. Koninklijk commissaris voor het Migrantenbeleid Paula D'Hondt beseft dit terdege. Ze hecht terecht veel belang aan de organisatie van het onderwijs in de Nederlandse taal voor volwassen migranten. De redactie mocht een ongepubliceerde nota van het Commissariaat over dit onderwijs van Nederlands als tweede taal inkijken.

Daar schat men de behoefte waaraan niet voldaan kan worden op een ekstra 175.000 à 200.000 deelnemersuren.

De nota van het commissariaat besluit dat het aanbod zeer veelzijdig is. Er wordt voor gepleit deze veelzijdigheid te behouden. Maar dan moeten de diverse behoeften aan taalonderwijs bij de anderstalige Belgen en de vreemde bevolking alhier wel duidelijk uitgetekend worden. Een eerste aanzet werd geleverd door de *Vlaamse adviescommissie certifikaten Nederlands als Tweede Taal*. Deze commissie onderscheidt binnen de verschillende nivo's volgende behoeften: eisen

De migranten weten onvoldoende waar ze lessen Nederlands kunnen leren die het best bij hun behoeften aansluiten. (foto VUM)

gesteld in privé- en arbeidssituatie voor eenvoudig handwerk; communicatie in bedrijven en diensten op nivo geschoolde arbeid; communicatie op nivo kader en leidinggevend personeel; communicatievaardigheden nodig voor studie; en communicatievaardigheden als basis voor integratie in de Nederlandstalige samenleving.

Het is echter niet voldoende een behoeftenspektrum op papier te zetten. Het moet de kandidaat-deelnemers mogelijk gemaakt worden zonder veel moeite te achterhalen waar ze de taallessen kunnen volgen die het meest op hun maat gesneden zijn, en welke getuigschriften er behaald kunnen worden of welk effect men van de taallessen mag verwachten. Pas dan is de grote veelzijdigheid van het aanbod Nederlands als tweede taal geen versnippering, maar juist een troef. Spijtig genoeg is er aan die voorwaarde nog lang niet voldaan.

(pdj)

EUROBRUSSEL MOET BEWIJZEN LEVEREN

Het Stop-Eurobrusselcomitee stelt nergens dat er voor de *Eurobrusselperiode* in Brussel geen verwoestingen werden aangericht. Wie, zoals schrijver dezes, in Brussel heeft gewoond, weet wel beter. Wie van deze Brabantse stad houdt, kan niet anders dan zich bij de oude eis van de Vlaamse beweging aansluiten: *Brussel ontvetten*. Ik verwijs naar het Philippart-voorstel, en naar de teksten van mensen als Van Haegendoren en Derine.

Deze eis klom niet alleen vanwege kulturele druk van het „Brusselse waterhoofd”, maar ook om de verdere verwoesting van Brussel te doen ophouden. Die kwam immers in hoofdzaak voort uit het neerpoten van alle mogelijke (lelijke) administratieve gebouwen van alle mogelijke maatschappijen. We kennen de sociale en urbanistische gevolgen ervan.

RIJKDOM

De vestiging van de Europese hoofdstad in Brussel zal, hoe men het ook wendt of keert, deze trend sterk doen toenemen. De EG-kommissie zelf heeft gesteld dat op tien jaren tijds 200.000 buitenlandse kaderleden (mét familie) naar Brussel zullen afzakken. Dit als gevolg van de vestiging van de EG-hoofdstad in Brussel.

Men moet het dus niet voorstellen alsof het Stop-Eurobrusselcomitee naar de 20.000 eurokraten wijst, al gaan die zeker *niet* (!) vrijuit. De meesten van hen gedragen zich inderdaad arrogant en hautain en vertikken Nederlands te leren. Men ga maar eens binnen in het Karel de Grotegebouw! Hun aanwezigheid creëert een machtscentrum in Brussel, en daar komen ze op af. Brussel zal, naar mijn oordeel, tot 2 à 3 miljoen mensen minimum opzwellen.

Hoe zullen we daartegen als Vlamingen nog ooit op kunnen? Wij die er niet eens in slagen 400.000 frankofonen in Brussel (de rest zijn Vlamingen of vreemdelingen) in de pas te doen lopen, in een stad die historisch en moreel van ons is!

Het is juist dat sommige mensen door *Eurobrussel* rijk zullen worden. Maar in het algemeen zijn we rijk genoeg. Er is alleen een probleem van verdeling. Wie kijkt naar de ellende van de mensen in Somalië wordt

beschaamd als hij onze eigen wansmakelijke rijkdom kent. Het Stop-Eurobrussecomitee vindt geen argumenten om nog méér rijkdom op te stapelen, en intussen het geweten te sussen door het organiseren van jaarlijkse 11.11.11-akties.

De VU moet vanuit haar sociale beweging, eens héél diep nadenken...

VLIEGEN EN DE HONINGPOT

Wij weten dat éle grote stad een eigen dynamiek ontwikkelt en dat het ontstaan van „marginale” wijken haast onvermijdelijk wordt. Vanaf een bepaalde omvang ontsnapt de stedelijke dynamiek aan de overheidscontrole, en begint zij een eigen leven te leiden. Ik schat de kritische grens tussen de 800.000 en het miljoen inwoners.

Het debat over Euro-Brussel dat reeds enkele weken in ons weekblad gehouden wordt levert stof tot verder wederwoord. Na de bijdrage van Herman Verheirstraeten (WIJ, 27 nov. j.l.) wil Jaak Peeters van het Stop-Eurobrusselcomitee nieuwe elementen aanbrengen.

Welnu: *Eurobrussel* blaast Brussel tot immense proporties op. Dan zal zich in Brussel voordoen, wat zich in elke grote stad overal in de wereld voordoet (en nu reeds min of meer aanwezig is): het ontstaan van sloppenbuurten. Want een honingpot trekt vliegen aan. Brussel zal als Europese hoofdstad onvermijdelijk nieuwe immigratiestromen op gang brengen. Is het dat wat wij willen? Willen wij zélf de oorzaak zijn van het ontstaan van een nieuwe versie van het gehate Vlaams Blok? Zouden we er niet beter aan doen werk uit te voeren, in plaats van arbeid in te voeren, hetgeen betekent: het naar hier halen van sukkelaars in goede tijden, wier kinderen, in latere mindere perioden het leger werklozen zullen vergroten? Geloof men nu echt dat zich in Brussel niet zal voordoen, wat in alle andere grote steden met géén middel ontweken kan worden: het ontstaan van een duale maatschappij?

Niet de massa sukkelaars die als vliegen

op de honingpot afkomen moeten met de vinger worden gewezen. Wél de rijke, machtige bovenlaag, die schunning en eigenzinnig bij elkaar hokt, en schrokkelig haar wraakroepende welvaart afschermt. En wát is *Eurobrussel* anders?

Wie me niet geloven wil, lope in Brussel zélf rond of leze het boek van Timmerman: *In Brussel kan en mag alles...*

Als we dat alles weten, omdat we het overal in de hele wereld zien gebeuren, waarom laten we het hier bij ons, in Vlaanderen toe?

We weten dat de zaak draait rondom een stel deugnieten, wanbestuurders, europanationalisten die een thuishaven zoeken en in Brussel een gemakkelijke prooi menen te vinden, en... in kollaborerende kortzichtige Vlamingen.

We weten dat Brussel een cultureel labele stad is, en dat die stad niet zo lang geleden overwegend Nederlands was. We weten dat buitenlanders als vanzelf de Franse taalrol kiezen in Brussel. Ze doen dat niet om ons te pesten, maar uit gemakzucht. Ze passen zich niet aan. Waarom zouden ze, terwijl het toch de Vlamingen zijn die zich (in eigen land) altijd aanpassen? Waarom zou een Fransman die Brussel als een franstalige stad kent (hij weet niet beter) Nederlands gaan leren?

Als het hen zou interesseren, natuurlijk, want de meeste buitenlandse kaderleden interesseren zich slechts aan één ding: hun carrière, Nederlands is voor hen gewoon hinderlijk. Ik ken persoonlijk vele kaderleden. Allemaal, zonder uitzondering, vermelden ze hun Brussels adres (en dat in de Rand!) uitsluitend eentalig Frans. Taalkursussen Nederlands? Daar was geen belangstelling voor!

De praktijk is dat kaderleden die al 10 jaar in Brasschaat wonen (boven Antwerpen) nog steeds géén Nederlands kennen: de Vlamingen geven overal in hun land feitelijke faciliteiten.

VIJANDBEELD?

Door Brussel tot Europese hoofdstad op te pompen, zal het aantal buitenlanders vanzelfsprekend geweldig stijgen. De overgrote meerderheid van hen zal voor de Franse taalrol kiezen. De Vlamingen worden zodoende een minieme minderheid – gelijkopgaand met de vele andere minderheden. Waarom denkt men dat het FDF zo ijverig Eurobrussel propageert?

Is het echt niet wat gemakkelijk voort te sjokken op welhaast uitgesloten slagwoorden als „vijandbeeld“?

Men kan de mensen veel wijsmaken, maar niet dat alle anti-Eurobrusselmensen dwazen zijn! Veeleer kiezen zij voor een realistische visie. De waarheid is dat toegeeflijkheid en traagheid Vlaanderen *Komen, Overmaas, Edingen* enz. enz. deed verliezen. De waarheid is, dat wij ooit schreeuwden: „Brussel Vlaams“ en dat we nu wijselijk zwijgen. De waarheid is, dat de frankofonie *permanent* in de aanval is. En de spijtige waarheid is, dat zij erin geslaagd is het (voor een deel onwetende) Europa als feitelijk bondgenoot in hun expansieplannen ten onzen nadele in te schakelen.

De waarheid is ook, dat in het kielzog van Eurobrussel het asociale Brussel nog zal groeien, en de agressie tegen de Nederlandse cultuur toenemen.

De waarheid is eveneens dat teveel Vlamingen te weinig Vlaamsvoelend zijn: waarom bestaat er anders een Volksunie?

Als je een pamflet uitgeeft, kan je in enkele lijnen niet uitleggen, wat eigenlijk een boek vraagt.

Je kan alleen suggereren en wakker schudden. Je kan hopen dat tenminste be-

wuste Vlamingen gaan nadenken – niet dat ze zich als feitelijke bondgenoten van een asociaal en anti-Vlaams systeem zullen opstellen.

Ik heb nooit kunnen begrijpen waarom de Vlamingen zich tot in het bespottelijke in „redelijkheid“ willen uitputten, zo „redelijk“ dat ze hun eigen essentiële belangen voortdurend in gevaar brengen. Onredelijke redelijkheid dus. Waarom toch laten we ons gelegen aan scheldtermen als „géén enggeestigheid!“ – wij, Vlamingen, de grootste talenkenners ter wereld?

Toen de Vlamingen de vernederlandsing van het bestuur vroegen, waren er minimalisten die zulks „ekstreem“ vonden. Toen de Vlamingen de vernederlandsing van het hoger onderwijs vroegen, waren er minimalisten die zulks „ekstreem“ vonden.

Toen de Vlamingen federalisme vroegen, waren er minimalisten die zulks „ekstreem“ vonden...

Toen...

Telkens weer zijn het Vlamingen die op de rem gaan staan, en zo de verwezenlijking van wat toch maar normale rechten zijn (bijvoorbeeld: het behoud van ons Brussel voor Vlaanderen!) afremmen.

Niet Eurokratië is onze vijand, toch niet op de eerste plaats. De vijand schuilt in onze harten: in onze lafheid, in ons gebrek aan durf, ons gebrek aan moed om droogweg op onze strepen te gaan staan, onze rechten, onverkort, te eisen. Indien we dat hadden gedaan, waren we al lang een onafhankelijke staat geweest.

BEWIJZEN!

Als Eurokratië ons morgen het sluitende bewijs kan leveren dat Eurobrussel de reeds bestaande problemen niet zal vergroten, en ons niet dwars zal zitten, wanneer we de bestaande vraagstukken aan willen pakken en het bewijst géén gevaar voor onze taal of cultuur op te leveren, dan mag Brussel voor onze Europese hoofdstad worden.

Maar één ding moet duidelijk zijn: hier tellen geen woorden, geen theoriën over „een andere aanpak is nodig“ en „een sluitend beeld“ en dies meer, alléén bewijzen, feiten.

En deze bewijzen werden helaas nog helemaal niet geleverd!

Jaak Peeters – Olen
Namens Stop-eurobrussel

BEELDSPRAAK

STUDENTEN TEGEN VERENGELSING

DE organisator van dit kongres, het Katoliek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV), heeft duidelijk willen aanknopen bij de succesvolle traditie van Groot-Nederlandse studentenkongressen zoals die in de eerste helft van deze eeuw werden gehouden.

Ook nu weer had men gekozen voor een tweevoudig opzet: enerzijds de kongresisten uit Vlaanderen en Nederland samenbrengen rond een aantal thema's over de bescherming van onze taal en cultuur; anderzijds het contact tussen studenten uit Noord en Zuid verstevigen en de samenwerking naar de toekomst toe verder uitbouwen.

Gedurende twee dagen werd er in werkgroepen en in plenaire zitting van gedachten gewisseld over o.a. de toekomst van het Nederlands als onderwijs- en wetenschapstaal, de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op het vlak van het Hoger Onderwijs, de bescherming van onze taal en cultuur in het ééngeworden Europa, het studentenleven in Noord en Zuid, ...

ONDERWIJS EN WETENSCHAP

Tijdens de debatten in de werkgroep *Nederlands als onderwijstaal* werd nog maar eens duidelijk hoezeer de ondoordachte uitspraak van de Nederlandse minister van Onderwijs *Ritzen*, ivm het gebruik van het Engels als officiële taal aan de universiteit, de discussie over de onderwijstaal heeft aangewakkerd.

Prof. *Ludo Beheydt* stelde dat er verschillende redenen waren om aan het Nederlands als onderwijstaal een bevoorrechte positie te geven: het respect voor de moedertaal, het vrijwaren van de democratie, het sociale argument (een samenleving met een engels-sprekende bovenlaag en een onderlaag die een 'volkstaaltje' spreekt is verwerpelijk), onze onvolmaakte kennis van het Engels, de minachting voor de studenten, ...

Het argument dat de universiteiten voor buitenlanders aantrekkelijk moeten zijn veegde prof. *Beheydt* van tafel als *volksverlakkerij*. *Geen enkele buitenlander zit op het krakemikkige Engels van onze docenten te wachten.*

Op het 33ste Algemeen Nederlands Studentencongres kon men Vlaamse en Nederlandse studenten makkelijk onderscheiden. De Vlaamse droegen een pet. (foto VUM)

In de werkgroep *Nederlands als wetenschapstaal* ging het er iets heftiger aan toe. De aanwezige studentendelegatie uit Nederland steunde rektor *Van der Plas* van de

Gerard Bodifée, wetenschappelijk redacteur bij *De Standaard*, wees de stelling van *Van der Plas* af door te pleiten voor verscheidenheid als bron van rijkdom voor de wetenschap.

Een goede organisatie, een zéér uitgebreid steunkomitee van vooraanstaanden uit Noord en Zuid, een plejade van referaat-houders maar ... geringe belangstelling uit de studentenwereld. Zo kan je de 33ste editie van het Algemeen Nederlands Studentencongres, vorig weekend in Leuven gehouden, samenvatten.

Landbouwuniversiteit te Wageningen. Zijn pleidooi voor internationalisering van de universiteiten, en dus voor het invoeren van het Engels als communicatiemiddel tussen wetenschappers kon enige bijval genieten.

AKADEMISCH

Op de slotdag van het kongres verliepen de debatten in de werkgroepen een stuk rustiger. Ongetwijfeld een gevolg van de kantus die vrijdagavond werd georganiseerd, en die in het programma lyrisch werd omschreven als *studentikoze verbroederingsavond met studentenliederen*.

De academische slotzitting in de Gotische Zaal van het Stadhuis te Leuven verliep stijlvol en had soms iets charmerend amateuristisch.

De Vlaamse premier *Luc Van den Brande* vroeg de Nederlanders nu eindelijk interesse te tonen voor Vlaanderen. *Nederlanders we-*

ten dat nogal wat dossiers kommunautair gevoelig liggen bij ons, maar zij doen zelden moeite om het hoe en waarom van die gevoeligheden bloot te leggen. De Nederlandse media stellen de Vlamingen voor als bekrompen mensen die in regelrechte ekstremerechtse stijl marcheren voor een onafhankelijk Vlaanderen dat op zichzelf terugplooit en weigert te praten met al wat Frans spreekt.

Van den Brande bevestigde voorts dat de op stapel staande vierde staatsvorming de gelijkwaardigheid tussen Vlaanderen en Nederland zal bezegelen door het toekennen van verdragsrecht aan Vlaanderen. Hij drukte de hoop uit dat van dan af Noord en Zuid hand in hand zouden gaan in hun strijd voor een Europa van de kulturen.

Naast een historisch overzicht van de samenwerkingen tussen Nederland en Vlaanderen, door Dr. A.W. Willemsen, voorzitter van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren, plaatste Dhr. Michel Collet, student en voorzitter van de werkgroep studentenoverleg Algemeen-Nederlands Congres, een aantal kanttekeningen bij mogelijkheden tot samenwerking tussen Vlaamse en Nederlandse studentenverenigingen. Waar hij enerzijds opmerkte dat Nederlanders geen flamingante akties dulden op Nederlandse bodem, stelde hij anderzijds vast dat de eigengereidheid en hoogdravendheid van de 'hollanders' wellicht een barrière vormen voor een vlot overleg.

In zijn slottoespraak was Koen Lenssens, praeses KVHV-Leuven, uiterst scherp in zijn aanval tegen al diegenen die trachten het onderwijs in Vlaanderen en Nederland te verengelsen. In verband met het ontspoorde Erasmus-project stelde hij onverkort: Zo komt men dus tot de absurde situatie dat Nederlandstalige studenten aan Nederlandstalige instellingen anderstalige cursussen volgen opdat mensen uit andere kulturen kennis zouden kunnen maken met de Nederlandse kultuur. Begrijpe wie kan. Bovendien pleitte hij voor een Vlaanderen als onafhankelijke staat al dan niet in een Belgische konfederatie. Wat belangrijk is, is dat wij alle middelen hebben om onze eigen weg te gaan, om ons zelf te besturen.

De organisatoren van dit kongres hebben ongetwijfeld de verdienste na 10 jaar de draad van de Algemeen-Nederlandse Studentenkongressen weer te hebben opgenomen. Bovendien zijn ze er in geslaagd het thema van de bescherming van het Nederlands in het éénwordend Europa opnieuw onder de aandacht te brengen. Nu nog werken aan een bredere studentendelegatie uit Vlaanderen en Nederland en alle ingrediënten zijn aanwezig voor een succesvol 34ste Algemeen-Nederlands Studentenkongres.

Joris Giebens

DE GROOT-NEDERLANDSE STUDENTENCONGRESSEN

De eerste toenaderingen tussen Vlamingen en Nederlanders dateren reeds uit de tweede helft van de 19de eeuw. De bestending van deze kontakten kwam er in 1895 door de oprichting van het *Algemeen-Nederlands Verbond* (ANV). De stichting van het Verbond vond in veel universiteitssteden weerklink en zowel in Nederland als Vlaanderen werden er studentenafdelingen opgericht. Onder leiding van prof. J. Mac Leod werden van 1899 tot 1906 te Gent geregeld wetenschappelijke studentenkongressen gehouden die enerzijds dienden om de ver nederlandse van de Gentse Universiteit en de beoefening van de wetenschap in de Nederlandse taal onder de aandacht te brengen, anderzijds om de kontakten tussen de studenten uit Vlaanderen en Nederland te bevorderen. Bij de Belgische gevestigde orde leefde immers de overtuiging dat men enkel door het gebruik van een wereldtaal (in België was dit uiteraard het Frans) aan de spits kon staan in wetenschap en onderwijs.

De lange reeks Groot-Nederlandse Studentenkongressen begon pas in 1910 met een kongres in Antwerpen. Er werd besloten tot de oprichting van een *Algemeen-Nederlandsch Studentenverbond* (ANSV) met als doel de „toenadering tusschen de studeerenden van den Nederlandschen stam aan inrichtingen van Hooger Onderwijs te bevorderen”. De jaarlijkse studentenkongressen kenden een groeiende belangstelling. Zij vormden een generatie vrijzinnige, katolieke en protestantse studenten uit Nederland en Vlaanderen die meenden dat de Noordnederlandse samenleving zich nauwer betrokken moest voelen bij de Vlaamse noden.

NA WERELDOORLOG I

Na de eerste wereldoorlog verliepen de kontakten tussen Noord en Zuid aanvankelijk zeer moeizaam. De verhouding tussen België en Nederland werd vertroebeld door een aantal Belgische oorlogseisen ten aanzien van Nederland. Nadat in 1920 in moeilijke omstandigheden te Leuven het eerste naoorlogse studentenkongres had plaatsgevonden (op de zolder van het Boerenbondpakhuis, vandaar de naam 'zolderkongres') werd in 1922 het Algemeen Nederlands Studentenverbond opgeheven, aangezien het niet langer voldeed aan de Groot-Nederlandse politieke idealen van vele studenten. Datzelfde jaar nog werd het *Dietsch Studentenverbond* (DSV) opgericht. De vorm bleef behouden maar qua inhoud kregen de kongressen een fellere en meer politieke kleur. Van 1929 tot 1941 kregen ze ook de nieuwe

naam 'Dietsche Studentenkongressen'. De koerswijziging van 1922 en de groeiende politieke tegenstellingen van de jaren dertig maakten het vinden van een gemeenschappelijke basis steeds moeilijker. Het vroegere neutrale studentenoverleg raakte steeds meer in het vaarwater van een politiek extremisme. Vruchtbare en eendrachtige samenwerking werd onmogelijk. De tweede wereldoorlog maakte een einde aan de kongressen.

NA 1945

Net zoals na de eerste wereldoorlog, was het ook in 1945 zeer moeilijk de kontakten tussen noord en zuid opnieuw te activeren. In Nederland werd het beeld van Vlaanderen nog sterk bepaald door de kollaboratie in bepaalde Vlaamse kringen. Een eerste schuchtere poging om de traditie verder te zetten vond plaats in 1947 te Gent. Op dat Kongres der Lage Landen werd gesproken over een aantal praktische studentenproblemen zoals de gelijkschakeling van programma's en diploma's. In 1954 werd de draad opnieuw opgenomen, ditmaal op initiatief van het KVHV. Van dan af, en dit tot 1961, werden er regelmatig kongressen georganiseerd door de overkoepelende Vereniging van Vlaamse Studenten en de Nederlandse Studentenraad.

Dat na 1945 de traditie van de kongressen duidelijk in verval kwam, is enerzijds te wijten aan het gebrek aan belangstelling in Nederland voor de Vlaamse Beweging, anderzijds aan het voor het traditionele studentenleven ongunstig klimaat in de jaren '50 en '60. Een poging van Nederlandse zijde om in 1979 en 1981 te Utrecht en te Brussel de kongrestraditie nieuw leven in te blazen, bleef zonder resultaat.

ECOLO TUSSEN EGEL EN BEVER

In Wallonië brengt de ekologistische partij sinds enkele jaren een aardige duit in de zak van de sociaal-politieke bekommernissen. Vooral sinds de steeds maar toenemende malaise in de onderwijswereld. Ecolo heeft zich opgewerkt als dé onverbiddelijke verdediger — tegen alle andere partijen in — van de franstalige leerkrachten. Dat heeft voor aardig wat sukses gezorgd bij de jongste parlementsverkiezingen, waarbij de partij 12% van de stemmen haalde. Met haar 11 senatoren en 10 volksvertegenwoordigers in het Belgische parlement en 2 Europese parlementariërs is Ecolo uitgegroeid tot een partij waarmee de overige franstalige partijen rekening houden.

Waar de PS toonaangevend is op gebied van de kommunautaire problematiek, is Ecolo toonaangevend waar het de nieuwe maatschappelijke uitdagingen betreft, zoals de non-profit sektor, de politieke moraliteit, de milieueffingen...

FRANSE SLAG

Als het *regent* in Frankrijk, druppelt het in Wallonië. Ook de ekologisten kunnen daarvan meespreken. Ecolo heeft in het midden van de jaren '80 een krisimoment gekend; zeer kort gezegd ging het om de spanning tussen de *Realo's* en de *Fundi's* (zoals trouwens ook bij de Duitse ekologisten), waarbij de eersten de eng ekologische en de louter oppositionele koers inruilden voor een ruimer maatschappelijk debat en daarbij niet vies waren om ook deel te nemen aan het politieke bedrijf. De tweeden bleven zweren bij een fundamentalistisch *environnementalisme* en politieke oppositie-om-het-principe. De eerste strekking heeft het gehaald.

Tot daar niet erg verschillend van de Vlaamse ekologisten. Maar, en daar komt de Franse „besmetting“ te pas, ene meneer *Roelands du Vivier* — verkozen op de Ecololijst bij de Europese verkiezingen — heeft Ecolo vaarwel gezegd, doch zijn mandaat behouden (tiens, waar hebben we dat nog gehoord!) en een eigen partij opgericht ERE (*Europe Région Environnement*), zonder veel sukses echter.

Bij de vorige Europese parlementsverkiezingen (1989), waar hij een alliantie aanging met het FDF (ERE-FDF), werd hij niet herko-

zen. Ondanks zijn politieke neergang wordt hij door de franstalige media tijdens de debatten op evenwaardige voet als Ecolo geplaatst. Sommige ekologisten vrezen een „besmetting“ van het Franse fenomeen „Brice Lalonde“.

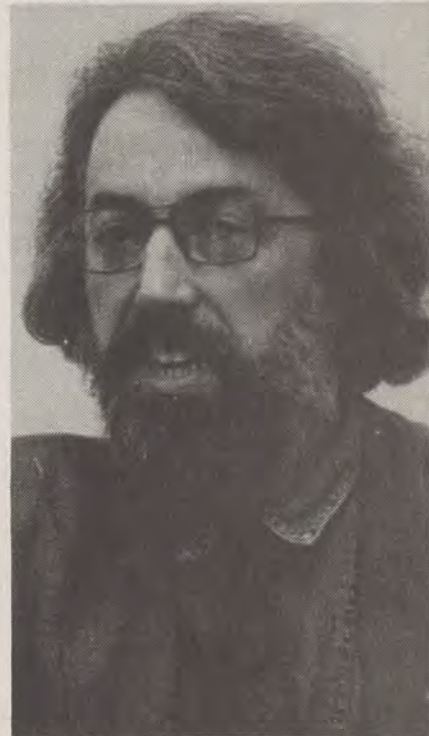
Brice Lalonde was een verkozen van de Franse ekologisten, heeft de partij verlaten, vaart een ekologistisch-fundamentalistische (fundi) koers met als gevolg dat er op dit moment twee elkaar bestrijdende ekologistische partijen bestaan in Frankrijk: *Les Verts* en *Génération Ecologie* (van Brice Lalonde). De vergelijking met Frankrijk gaat natuurlijk niet volledig op en tot nu toe is er geen gefundeerde reden tot ongerustheid, maar toch...

De jongste maanden heeft Ecolo, de franstalige groenen, zich herhaaldelijk in het Vlaamse nieuws gewerkt. Plots stonden milieueffingen hoog op de agenda en wist iedereen het voordien onbekende Vlaamsbrabantse dorpje Bever op de politiek-kommunautaire landkaart liggen. Heel Vlaanderen wist meteen dat Ecolo bestaat. Maar hoe? Denise Van Dam ging het voor WIJ na.

FEDERALISMEN

Als het *dondert* bij de PS, zijn de bliksem-schichten ook te zien bij de anderen. Het heftige debat over federalisering en de problematiek Regio-Gemeenschap bij de PS heeft zijn sporen nagelaten bij de andere partijen. Daar waar Ecolo tot voor enkele jaren voorstander was van een federalisme op basis van landstreken, is de partij nu voorstander van een federalisme met drie en in de toekomst waarschijnlijk met vier (Vlaanderen, Wallonië, Brussel, Duitstalig gebied).

Wat het debat Gewest-Gemeenschap betreft treft men zoals bij de PSC en de PRL een regionalistische tendens en een gemeenschapstendens aan. Officieel is Ecolo geen voorstander van de opheffing van de fransta-

Daras wierp zich tijdens de onderhandelingen over de staats hervorming op als een van de meest sprekende Ecolo-gezichten. (foto Reuter)

lige gemeenschap, mits overheveling van een aantal bevoegdheden naar het Waalse en het Brusselse hoofdstedelijk gewest; onderwijs en cultuur dienen in ieder geval een kommunautaire (en dus niet regionale) aanlegenschap te blijven.

PROGRAMMA

Als de zon schijnt bij Ecolo, kunnen de anderen zich niet blijven verstoppen in de schaduw.

Ecolo predikt een rechtvaardiger samenleving, waar komaf gemaakt wordt met politieke corruptie, waar de zwakkeren een kans krijgen, waar het goed is om leven. De partij vertaalt haar algemeen maatschappelijke opvattingen in een zeer concreet eisenprogramma. ▽

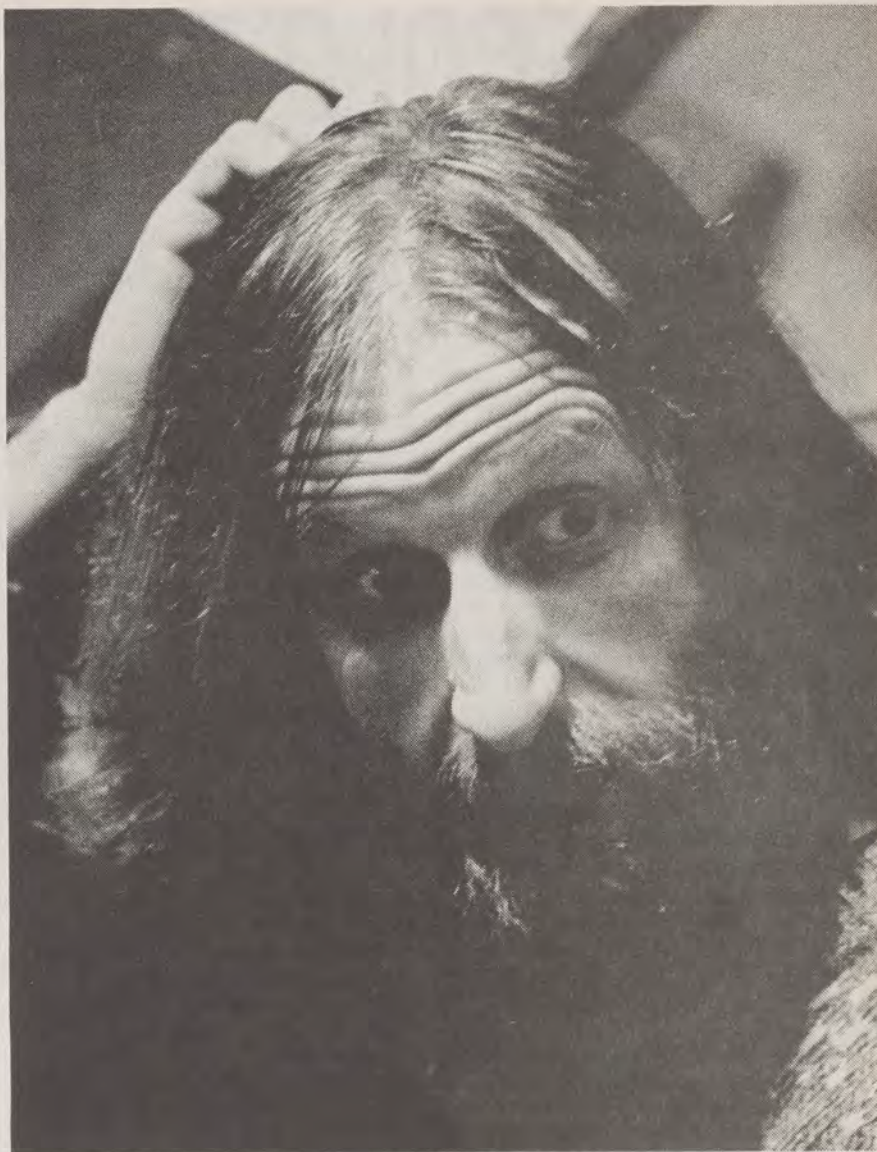
ma. Kernwoorden hierbij zijn : meer geld voor de non-profit sektor (onderwyzend en verplegend personeel, volwassenvorming, verenigingsleven,...), herverdeling van arbeid via arbeidsduurverkorting, transparantie van de financiën van de politieke partijen en natuurlijk een beter milieu.

Meer geld voor de non-profit sektor. Ecolo vraagt dat de non-profit sektor in eer wordt hersteld. De non-profit sektor is een belangrijke tegenkracht tegen het heersende neoliberale klimaat. Een deel van de centen daarvoor moet komen van de federale regering. Om de nationale kas te spijzen en zo de dotaties voor de regio's en de gemeenschappen te verhogen, stelde de partij het invoeren van een energie-taks voor (let op, dit is niet hetzelfde als de „eko-taks"). Dit voorstel werd afgewezen door alle andere Vlaamse en franstalige partijen.

Herverdeling van arbeid via arbeidsduurverkorting. Aan het probleem van de werkloosheid kan maar een einde komen, volgens Ecolo, als de beschikbare arbeidstijd wordt herverdeeld. Meer mensen aan het werk, minder lang (bv. 3/4 werkweek). Een tiental jaren geleden al heeft Ecolo veel inkt doen vloeien — in universiteiten, vakbonds- en patronale middens — rond haar voorstel van „allocation universele". Dit bestaat erin — zeer schematisch — om *iedereen* een minimumloon te geven, of hij/zij nu werkende is of niet; dit minimumloon vervangt werkloosheidsuitkeringen, kinderbijslag en dergelijke meer. Dit systeem biedt het voordeel van zeer eenvoudig te zijn, het laat heel wat administratieve rompslomp achter zich, enz. Het systeem heeft ook zijn nadelen. Het projekt heeft na verloop van tijd aan interesse ingeboet en kent nu een heropleving. De inkt vloeit opnieuw.

Doorzichtigheid van de financiering van de politieke partijen en politieke cultuur. Lang voor de parlementaire kommissie belast met het opstellen van wetsvoorstellen inzake de onverenigbaarheid van meerdere politieke mandaten, de financiering door de overheid van de politieke partijen, de transparantie van de fameuze financiële vzw's van de partijen, het aangeven van de persoonlijke fortuinen van de parlementariërs voor en na hun politiek mandaat,... werd opgericht, had Ecolo al voorstellen in die richting gedaan, voorstellen die veel verder gingen dan deze die tot nu toe aanvaard en uitgewerkt worden.

Het komt dan bij vele Ecolo's ook schijnheilig over wanneer de nieuwe voorzitter van de PS — Philippe Busquin — op RTBF verklaart dat de PS van de politieke moraliteit haar prioriteit gaat maken en dit en dat voorstelt: haarfijne kopies van de eisen die Ecolo al sinds jaren stelt en die in de parlementaire kommissie worden besproken. Als men dat weet, zo zeggen sommige woordvoerders van Ecolo, dat onze voorstellen altijd het felst bekampt zijn geweest door de franstalige socialisten, dan stelt men zich toch vragen over hun politiek fatsoen!

Dufour, de Luikse senator die ook actief is in Opération Thermos, schrijft in zijn kurrikulum dat hij vagebond geweest is. (foto F. De Maitre)

Een beter milieu. Ecolo zou zijn naam onrecht aandoen indien het milieu niet tot haar topprioriteit zou behoren. De milieueffingen zijn een van haar nieuwste vondsten. Er bestaan heel wat vooroordelen over deze taksen, ten onrechte beweren de ekologisten, we kunnen deze allen weerleggen. Zo bv. Dat zij zouden aangewend worden ter financiering van de non-profit sektor (in het bijzonder het onderwijs). Nonsens, deze belastingen mogen als enige bestemming milieuprojekten hebben, natuurlijk zonder dat dit het reeds bestaande budget voor milieu zou verminderen. Deze belastingen worden enkel gehoffen op produkten waarvoor alternatieven bestaan (bv. glazen flessen in plaats van plastic flessen). Deze belastingen zijn bovendien bio-oplosbaar, wat betekent dat het zeker niet de bedoeling is om deze belastingen als een blijvende bron van inkomsten te zien. Integendeel, deze taksen

moeten de verbruiker ertoe brengen om zijn koopgedrag grondig te wijzigen zodat er na verloop van tijd geen produkten meer worden geproduceerd waarop milieueffingen worden gehoffen.

Ecolo en Agalev verschillen op sommige punten van mening, toch zijn beide partijen waarschijnlijk de enige die op Belgisch niveau goede relaties met mekaar onderhouden. Dat gaat van het bijwonen van mekaars bestuursvergaderingen, het elkaar raadplegen voordat men tot stemming in het parlement overgaat, tot het gezamenlijk aan de tafel zitten in daartoe opgerichte Agalev-Ecolo kamer- en senaatskommissies.

Het was dan ook terecht dat Bert Anciaux in zijn toespraak op de Heizel vaststelde dat door de zaak Bever de laatste unitaire partij werd gesplitst.

Denise Van Dam

DE REPRESSIE IN KOSOVA NEEMT TOE!

Op 28 november j.l. vierden de Albanesezen, waar ook ter wereld, hun nationale feestdag. Ook te Brussel geschiedde dit met een grote verzameling op het Poelaertplein. (Alleen was daar de Belgische vlag totaal overbodig en ik vergeleek ze dan ook met de Joegoslaafse...)

In 1912 vonden de leiders van de Albanese Beweging mekaar in Vlora (Zuid-Albanië) om er de bevrijding van 500 jaar Ottomaans-Turkse bezetting te vieren. De bekende zwart-rode dubbelhoofdige adelaarsvlag van Gergj Katrioti — de Albanese held — werd als nationale vlag aanvaard. Tevens riepen zij de Albanese onafhankelijkheid uit. Maar tot op heden bevindt 50% van het Albanese grondgebied zich nog steeds buiten die onafhankelijkheid.

HOE PEST JE 'N VOLK WEG?

In 1913 kende de Londen-Konferentie een groot deel van Skiptaria toe aan Servië, in hoofdzaak Kosova, om het Balkanevenwicht (!) te bewaren of het bekende „Verdeel en heers...”. In Prishtina vonden om 28 dec. 1991 zowel de moslims als de kristenen, zowel de leiders van de Lidhja Demokratike e Kosoves (Demokratische Liga voor Kosova — de meerderheidspartij met voorzitter dr.

Ibrahim Rugova) als deze van de vele oppositiepartijtjes mekaar in de katholieke hoofdkerk. Merkwaardig oekumenisch... samen tegen de koloniserende Servisch-Orthodoxe kerk!

■ Kosova is met 220 inw./km niet dichtst-bevolkte woongebied van de Balkan. Servië daarentegen wordt op de meeste plaatsen dunnetjes bewoond. Vandaar dat op 17 november '92 president dr. Ibrahim Rugova de heer Bjorn Wakman van het VN-Kommissariaat der Vluchtelingen er nog eens op wees hoe Servië, door de opvang en vestiging van Servische oorlogsvluchtelingen buiten Servië, de hulpkredieten voor vluchtelingen misbruikt voor zijn neo-kolonisatie. De methode is dezelfde als deze die door de Israëli's gebruikt wordt in de Palestijnse gebieden.

■ Op 24 november 1992 berichtte *Jedinstvo*, een Servisch dagblad, hoe Dragan Stanisic, de Servische „oorlogsburgemeester” van het Kosovaarse stadje Prizren, daags tevoren zijn „huisvestingsplan” bekend maakte! 30 leeg-gekomen appartementen van Kosovaren werden door Servische „vluchtelingenkolonisten” betrokken; 35 zijn er in aanbouw en voor 40 Servische handelaars bouwde men magazijnen! Hij kondigde aan dat een hele rij Servische families voor goed uit het noodlijdende Belgrado naar „zijn” landelijke stad zouden verhuizen...

■ Ook de Servisch-administratieve onzin viert hoogtij — tot in het absurde toe. In het

Servisch Staatsblad — nr. 65 van 16 sept. '92 — leest men hoe het Servisch Parlement (dat de bevoegdheid over Kosova naar zich toetrok) mevrouw N. Nushi (volgens een oud-kommunistische gewoonte) aanduidde voor het „volkstoezicht” in de Kosovaarse stad Peja! Slechts dit bijkomend probleem: deze activistische Servisch-getrouw mevrouw overleed enkele maanden tevoren...

■ In hetzelfde Servisch Staatsblad verschijnen geregeld de plaats- en straatnaamwijzigingen. (Ook dat beleefden we in Vlaanderen!) In het stadje *Ferizaj* (= 90% Albanese) veranderden de Servische bezetters een eerste reeks, goed voor 212 namen. De Rilindja (= heropstanding)-straat werd naar de Griekse hulpverleners dankbaar in Athenestraat omgedoopt. Ook de stadsnaam werd verservisch tot *Vroshevac*. Wie nog *Ferizaj* durft schrijven, ziet zijn post niet meer besteld! Wie de Albanese naam nog gebruikt, maakt zich schuldig aan: „Vergrijp tegen de belangen van de Servische Staat”...

■ In Godanc i Vlet, Godanc i Eperm, Petershtice, Rashince, Shtimje, enz... rekruteert het Servische leger de Albanese jongeren. De families van diegenen die niet komen opdagen worden met 90.000 dinar gestraft. Ook dat bevordert natuurlijk de uitwijking.

Willy Kuijpers,
Senator

DOKUMENTATIE, GRAAG...

Reeds meer dan 20 jaar volgt senator Willy Kuijpers de Albanese-Kosovaarse strijd op de voet. Hij zond onlangs nog een volledig dossier aan de regeringen van al de EG-lidstaten. In het parlement ijvert hij met anderen opdat wekelijks een met EG-steun objectief joernalistenverslag over deze Balkanoorlog, ten gerieve van de media, zou tot stand gebracht worden. En op 12 november ondervroeg hij Willy Claes, minister van Buitenlandse Zaken, die zijn tussenkomsten uitgebreid-positief beantwoordde.

Wie hiervan een afschrift wil ontvangen kan dit gratis bekomen via het sekretariaat van Willy Kuijpers, Swertmolenstraat 23, 3020 Herent, tel. 016/22.96.42, fax: 016/22.66.93.

VLD TEGEN EUROPA VAN VOLKEREN EN REGIO'S ?

Sommige vertegenwoordigers van de Vlaamse Liberalen en Demokraten rechtvaardigen hun overstap door te stellen dat de VLD wel degelijk voor een Europa van volkeren en regio's kiest.

Beginselverklaringen zijn natuurlijk belangrijk. Even essentieel is echter die beginselen aan de politieke praktijk te toetsen.

In het *Verdrag van Maastricht* wordt voor het eerst het subsidiariteitsbeginsel ingeschreven als leidend principe voor het bepalen van de bevoegdheden van de Europese Unie. Het Europees Parlement debatteerde over de invulling en de toepassing van dit beginsel tijdens haar novemberzitting te Straatsburg.

De Institutionele Commissie van het EP, de socialisten, de Kristendemokraten, de liberalen, de groenen en de gaullisten dienden tot besluit van het debat een gezamenlijke ontwerp-resolutie in.

Dit compromis bevatte geen enkele verwijzing naar de rol van de regio's in het Europees besluitvormingsproces. Meteen de reden waarom de Regenboogfractie de gezamenlijke ontwerp-resolutie niet ondertekende. *Jaak Vandemeulebroucke* (Volksunie) diende namens de Regenboogfractie wel 3 amendementen in:

- amen. 6: „wijst erop dat een korrekte toepassing van het subsidiariteitsbeginsel de verplichting inhoudt de (grond)wettelijke bevoegdheden van de regio's te respecteren”,
- amen. 5: „is ervan overtuigd dat de instelling van een komitee van de regio's een onmisbare voorwaarde vormt voor het goed functioneren van het subsidiariteitsbeginsel”,
- amen. 4: „wijst erop dat steeds meer wetgevende activiteiten van de Gemeenschap een rechtstreekse weerslag hebben op sectoren waarvoor - binnen de Lidstaten - de regio's de (uitsluitende) bevoegdheid dragen”.

In Straatsburg volgt de VLD de liberale fractie tegen het Europa van regio's en volkeren. (foto VUM)

Deze drie amendementen werden telkens door de plenaire vergadering afgekeurd. De Regenboogfractie verzocht om een hoofdelijke stemming op de amendementen 5 en 6.

Amendement 5 werd alleen gesteund door de Groenen en de Regenboogfractie. Kristendemokraten, kommunisten, socialisten en ook de liberalen stemden massaal tegen.

Hetzelfde geldt voor amendement 6.

De aanwezige VLD'ers stemden tegen de door Jaak Vandemeulebroucke ingediende amendementen en volgden braaf de liberale fractie: tegen het Europa van regio's en volkeren. Of hoe de politieke praktijk het al gauw haalt op beginselverklaringen, de mooie woorden van sommige van haar leden ten spijt...

Bart Staes

EVA-STUDIEDAG OVER GATT

Op 11 december 1992 organiseert de Regenboogfractie een studiedag over de Europese landbouw.

10u.: Verwelcoming door J. Van De Meulebroucke.

10u.15: Bruce Ross: Britse reacties tegen het GATT-akkoord.

10u.45: Fédération Nationale des Producteurs de Pommes de terre de consommation: Het aardappelprobleem: de overproductie en hoe dit op te lossen.

11u.15 De actuele situatie in de graansector.

11u.45: Deutsch Bauern Verband: Reactie van de Duitsers tegen de GATT en de hervorming van het Europese landbouwbeleid.

12u.15: Glineur, Voorzitter CBB en lid van het directiecomitee van de UPA: De gevolgen van de GATT voor de suikersector.

12.u.45: Discussie.

13u.: Aperitief en lunch.

15u.: ABS: Voorstel tot een nieuw Europees landbouwbeleid.

15u.30: Konklusie en gezamenlijk uitwerken van een gekoördineerd beleid betreffende de Europese landbouw.

Er zal simultaanvertaling aanwezig zijn: Engels, Frans, Duits en Nederlands.

De studie GATT gaat door in het Europees Parlement, zaal Mae 3, op vrijdag 11 december. Inschrijvingen: 02/284.51.87.

SCHOENEN

Willy VERDIEVEL- Hilde DEMAREY
Albert I-iaan 171, 8620 NIEUWPOORT-BAD
Tel. (058) 23 51 96 - Fax (058) 23 51 96

DOCKSIDES

AIGLE
TRETORN
ROMIKA

Scholl

Rouny

TEKO

AMBIORIX

BAMA

Kickers

adidas

GUMA

Gabor

BAMA

JED

EUROPESE
JED

Ikshak Pappalen

diadora

MEPHISTO

TROPS

SEBAGO

Docksides

SEBAGO 26 kleuren
TROPS 20 kleuren
AMBIORIX 6 kleuren

ADVERTENTIE

WEEK-END altijd open
Woensdag gesloten

Dit jaar terug het MEEST aantal
kleuren van gans de KUST

HEEMKUNDE IN VLAANDEREN

PEILEN IN DE DIEPTE
VAN ONS VOLK

In het boek *Heemkunde in Vlaanderen* vertelt drs Jan Gerits over de doorbraak van de heem-gedachte in Vlaanderen. De begrippen „heemkunde” en „heemschut”, zo schrijft de directeur-generaal van het Verbond voor Heemkunde, duiden vanaf de jaren '30 op in het spraakgebruik en de literatuur in Vlaanderen. Het woord „heemkunde” wijst op de alzijdige studie of kennis van het geografisch gesitueerde en historisch gegroeide heem (dorp, stad of streek) in al zijn aspecten.

Maar de studie van „het heem” is natuurlijk veel ouder. De belangstelling voor het eigen historische verleden, op het nationale, regionale en lokale vlak, was één van kenmerken van de Romantiek. Het is dan ook niet te verwonderen dat in die tijd de eerste oudheidkundige kringen ontstonden. Uit deze 19de-eeuwse cultuurstroming ontstond ook de Vlaamse beweging, het Davids- en Willemsfonds en verschillende andere cultuurverenigingen.

DE COCK-TEIRLINCK

Maar met twee figuren raakte de volkskunde, er was toen nog geen sprake van heemkunde, rasse schreden vooruit. Twee Oostvlamingen, *Alfons De Cock* (Herdersem 1850) en *Isidoor Teirlinck* (Zegelsem 1851) mogen beschouwd worden als de grondleggers van de wetenschappelijke volkskunde in Vlaanderen. Deze twee onderwijzers (!) publiceerden vaak samen, hun interesses liepen ook gelijk, alhoewel Teirlinck meer literair was aangelegd. Men kan moeilijk over heemkunde in Vlaanderen spreken als men van De Cock zijn *Flora in de Denderstreek*, zijn *Volksgeneeskunde in Vlaanderen* en zijn talrijke essays over oude volksvertelsels niet zou citeren.

Van Isidoor Teirlinck moet men zijn *Arm Vlaanderen* onthouden, een scherpe antikerikale roman over de schoolstrijd, maar ook zijn studiewerk rond *Oostvlaamse dialecten* en het *bargoens*. Wie vandaag aan heemkunde moet zeker hun gezamenlijke uitgave in 8 delen over *Kinderspel en Kinderlust in Zuid-Nederland* gelezen hebben, net zoals hun driedelig *Brabantsch Sagenboek*. De Cock en Teirlinck waren grote meneren, zonder hun werk zou de heemkunde van vandaag een heel stuk armer zijn.

Men mag ook niet vergeten dat tal van literatoren in vorige eeuw zich aan volkskunde interesseerden en er hun inspiratie haalden. Eén voorbeeld mag wel de Rupel-dichter en folklorist *Victor de Meyere* zijn, hij was medestichter van het gezaghebbende literaire tijdschrift *Van Nu en Straks*, maar ook hoofdredakteur-uitgever van het tijdschrift *Volkskunde*. In 1907 nam hij het initiatief tot de oprichting van het Museum voor Folklore te Antwerpen.

De belangstelling voor lokale geschiedenis is af te lezen van het stijgend aantal verenigingen die zich met deze materie inlaten.

Het Tijdschrift van het Gemeentekrediet publiceerde onlangs het vernieuwde repertorium van lokale en regionale verenigingen en tijdschriften voor geschiedenis, archeologie en folklore.

Naar aanleiding van 50 jaar Verbond voor Heemkunde verscheen onder de titel Heemkunde in Vlaanderen een huldeboek aan het adres van dr Jozef Weyns, de vader van het openluchtmuseum te Bokrijk.

In de wetenschap dat tal van WIJ-lezers geboeid zijn door hun lokale geschiedenis en er zelfs aktief bij betrokken zijn wijden wij een omslagverhaal aan dit fenomeen. Bovendien vroegen wij aan twee van hen waarom zij zich door heemkunde op sleeptouw laten nemen.

POLDER EN KEMPEN

De term „heemschut” zou afkomstig zijn van de Nederlandse architect Weissman en als naam dienen van de nog bestaande *Bond Heemschut* (Amsterdam 1911) en die als doel had „te waken over de schoonheid van Nederland”.

In 1936 stelden de Vlaamse pedagoog *Leo Roels* en zijn Waalse kollega *Léon Jeune-homme* het leerplan voor het lager onderwijs

Alfons De Cock.

op. Dat betekende de doorbraak van de „heem-gedachte”. Het waren dan ook vooral onderwijzers en inspektoren die, vooral in de Antwerpse Kempen, het voortouw namen. Gerits noemt deze streek: de bakermat van de heemkundige beweging in Vlaanderen.

J.Gerits: „Feitelijk reikt ze terug tot 1935, toen in het schoolkanton Kapellen, door toedoen van inspekteur Leo Michielsens, het plan werd opgevat voor elk van de tot dat kanton behorende dorpen een plaatselijke geschiedenis voor schoolgebruik op te stellen.”

Bij de uitvoering van het plan ontstond vlug een dispuut over twee werkwijzen. Sommigen waren voorstander van een louter historisch overzicht terwijl anderen een meer algemene, heemkundige aanpak voorstelden. De tweede trend haalde het. Eind 1938 werd de heemkundige kring *Polder en Kempen* opgericht, een initiatief dat over heel Vlaanderen uitwaaierde en tot de oprichting van de *Werkgemeenschap voor Heemkunde* leidde, dat gebeurde op 6 mei 1939. De stichting werd bijgewoond door E.Amter (Davidsfonds), J. Goossenaerts (Vereniging voor Wetenschap), L.Indesteghe, J.Lindemans, J. Van Overstraeten (VTB), K.C. Peeters, E. Strubbe,

E. Tieleman (Ver. Vlaamse Filologen en H. De Vis. Allen waren belangrijke figuren in de Vlaamse beweging en academische wereld van toen. Andere namen sloten zich bij de stichting aan: J.Grauls, S.Leurs, R. Van Roosbroeck, R.Sterkens. Ook L. De Wachter die een repertorium van de *Vlaamse gouwen en gemeenten, een heemkundige documentatie van 1800 tot 1940*, klaarmaakte.

VTB-VAB

De werkgemeenschap omschreef haar doel: heemkunde is geen nieuwe wetenschap maar „de resultante van een coördinatie van wel tien verschillende wetenschappen samen, als daar zijn Aard- en Aardrijkskunde, Anthropologie, Geschiedenis, Archaeologie, Toponymi, enz., alle geconcentreerd op het meer plaatselijke plan. M.a.w. de volledige kennis van de streek, gaande over aarde, plant, dier en mens, in het verleden en in het heden.”

De werkgemeenschap genoot bijzondere belangstelling van de VTB, maar ook van Davids- en Willemsfonds en van de Centrale voor Arbeidstoerisme. De tijd lag echter niet gunstig voor de jonge vereniging, er was de mobilisatie en de naijver tussen de cultuurverenigingen. De uitgave van een tijdschrift bleef achterwege.

In september 1941 richtte de VTB het *Verbond van VTB-studiekringen voor Heemkunde* op, uit de vijf Vlaamse provincies sloten zich kringen aan. Jozef Van Overstraeten werd voorzitter en het tijdschrift *Heemkunde* zag het licht.

Van Overstraeten ontplooidde grote activiteit, zowel op het vlak van de publikaties als op dat van bescherming en verfraaiing van

In de studie van de heemkunde in Vlaanderen speelde Jozef Van Overstraeten een belangrijke rol. Er is geen Vlaamse hoek waar de VTB-VAB-voorzitter "al weldoende" is langsgekomen. Hier in Wervik waar het stadsbestuur het "Viroviacum - In secundum Millesium" vierde. (foto VUM)

het heem. Bovendien steunden zijn organisaties tal van initiatieven die in heemkundige sfeer kaderden.

Ontelbaar in Vlaanderen zijn de gedenkplaten, de rustbanken, de monumenten die VTB-VAB liet oprichten. Velen denken thans met heimwee terug aan die tijd...

Naast de intense werking van het Verbond werd er natuurlijk ook nog door vele andere mensen aan heemkundig werk gedaan. Wij denken hier aan het standaardwerk *Eigen Aard*, een groots overzicht van het Vlaamse volksleven door prof. dr. K.C. Peeters. Het boek verscheen voor het eerst in 1946 en beleefde 5 uitgaven. Maar evengoed moet het populaire radiowerk van *Jan Lambin* in herinnering gebracht worden. En waarom niet de huidige, zij het veel oppervlakkiger, televisiewerk in programma's als *Te voet door Vlaanderen*, *Boeketje Vlaanderen* als *Vlaanderen Vakantieland*.

Met de tijd kwam de sterke opbloei van plaatselijke heemkundige kringen met een eigen tijdschrift, zodat zich nieuwe structuren opdrongen. Het tweemaandelijks tijdschrift *Ons Heem* (sinds 1947) is het vakblad voor heemkundig Vlaanderen terwijl de driemaandelijks *Heemspiegel* (sinds 1980) uitgebouwd wordt als beleids- en vormingsblad voor de heemkundige werking in Vlaanderen. Het Verbond voor Heemkunde is sinds 1 januari 1991 door de overheid erkend als Vlaamse cultuurvereniging.

EUROPEES VERBAND

Voorzitter, sedert 1991, is dr. *Henri Vannoppen*. In het boek *Heemkunde in Vlaanderen* vat hij nog eens samen wat een heem-

kring is: een vereniging waar wetenschapslieden én amateurs moeten kunnen samenwerken. De geest van kompromis moet overheersen, deze samenwerking moet een objectief en degelijk wetenschappelijk onderzoek van de regio opleveren. Dat noemt Vannoppen *heemkennis*. De bezorgdheid voor de streek heet dan *heemliefde* en de nodige inzet om het waardevolle van de streek te bewaren: *heemschut*.

Vannoppen dicht de heemkringen een pedagogische rol toe en noemt de heemkunde een van de belangrijkste uitingen van vrijetijdsbesteding en volksopleiding. Door de oprichting van een werkgroep *Heemkunde en Onderwijs* wil Vannoppen de heemkunde in alle takken van het onderwijs dienstbaar en bruikbaar maken.

De voorzitter besluit dat het Verbond voor Heemkunde de grootste en actiefste socio-kulturele vereniging van Vlaanderen is geworden en droomt, wellicht niet ten onrechte, van een *Europa der Heemkringen*. Het Verbond telt 250 aangesloten kringen, 200 van hen geven een eigen tijdschrift uit.

Bij het struinen in de vele uitgaven over heemkunde hebben wij tal van omschrijvingen van het begrip „heemkunde” ontmoet, één hebben wij bijzonder aangestipt en wel een citaat van *Herman Teirlinck* uit 1961.

„In werken over plaatselijke geschiedenis keren wij als het ware terug tot onze moeder, met alles wat haar omringde.

Zoeken is altijd schoner dan vinden, want wanneer men in de diepte van ons volk gaat peilen, dan beseft men dat men altijd te doen heeft met iets van zeer hoge waarde.”

(m.v.l.)

NUTTIGE ADRESSEN

– Repertorium van lokale en regionale verenigingen en tijdschriften voor geschiedenis, archeologie en folklore. Samengesteld door Ludwine De Coninck en ingeleid door J.-M. Duvosquel. Uitg. afd. Publikaties van het Gemeentekrediet, Pachecolaan 44, P 10/9 1000 Brussel

– Bibliotheek in Gebouw Ommegang van het Gemeentekrediet (zelfde adres). Openingsuren: elke werkdag van 9 tot 15u.30, na afspraak op doorkiesnr. 02/ 222.43.50

– *Verbond voor Heemkunde*. Sekr. F. Van Bellingen, L. de Brouckèrelaan 35, 1080 Brussel.

– *Vereniging voor Volkskunde*. Zetel: Centrum voor studie en dokumentatie, Gildekamerstraat 2-6, 2000 Antwerpen.

– *Vlaamse Vereniging voor Familiekunde*. Zetel: Centrum voor familiegeschiedenis, Van Heybeeckstraat 3, 2170 Merksem.

TWEE
GETUIGENISSEN

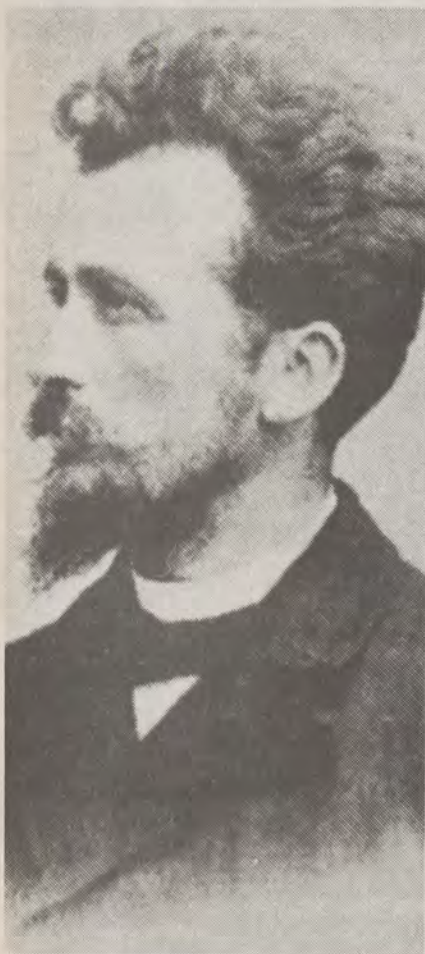
Aan Herman Maes en Walter Caethoven legden wij de vraag voor waarom zij geboeid zijn door lokale geschiedenis en waarom zij zich als voorzitter van een plaatselijke kring inzetten.

Herman Maes is voorzitter van de Kunst- en oudheidkundige kring van Deinze en van het Land aan Leie en Schelde, hij publiceerde tal van bijdragen over de geschiedenis van de stad Deinze en de omliggende streek.

De zetel van de Kring is gevestigd in het Museum van Deinze en Leiestreek, Luc Matthyslaan te 9800 Deinze.

Walter Caethoven is naast schepen van de gemeente Nijlen ook voorzitter van de Nijlense heemkring *De Poemp*. De kring geeft het voortreffelijk gelijknamige tijdschrift uit waarin Caethoven niet alleen publiceert maar waarvan hij ook het netwerk en de grafische vormgeving verzorgt.

Het Sekretariaat van De Poemp: Rik Claes, Heibloemstraat 81 te 2560 Nijlen.

Isidoor Teirlinck.

HERMAN MAES:
„GESCHIEDENIS BEGINT
THUIS”

Geschiedenis heeft me altijd geboeid en ik kan niet verklaren vanwaar die specifieke belangstelling is gekomen. En toch koos ik als studievak de germanistiek. Maar ook in die studie onderkende ik mettertijd dat de geschiedenis van de literatuur me meer boeide dan de literatuur zelf; dat de geschiedenis van de taal, de geschiedenis van de grammatika en zelfs de geschiedenis van de germanistiek, me boeide.

VEEL VRAGEN

Wat we destijds als „geschiedenis” leerden was een aaneenschakeling van grote gebeurtenissen, van instellingen en structuren, van oorlogen, koningen, keizers en andere „Groten” der aarde. Een ver-van-mijn-bed-show. Er was daarin iets wat mij niet voldeed: hoe onderging het kleine Vlaanderen die grote gebeurtenissen? Zo kwam ik aan de geschiedenis van Vlaanderen in de Nederlanden en in Europa.

Maar die nieuwsgierigheid werd nog verder gekanaliseerd: hoe ondergingen de mensen hier ter plaatse die geschiedenis? Dat wil zeggen: hoe beleefden ze de oorlogen, de bezettingen; hoe reflekterde dat in hun levenswijze en in hun opvattingen? Dat was de weg naar de *sociale geschiedenis* en naar de mentaliteitsgeschiedenis die men haalt uit de „kleine” bronnen die ter plaatse nog bereikbaar zijn. Zoals bvb. brieven van de soldaten van Napoleon, dagboeken, verslagboeken van verenigingen, volkstellingen, belastingslijsten (vb. van de 20ste penning), processen, advertenties enz.

Wat was de deelname aan WO I en aan WO II in de diverse stromingen? Wie waren de activisten, de passivisten, de Belgicisten? Wie waren de daensisten en wie studeerde aan de Von Bissing-universiteit? En wat was hun lot nadien? Wie waren de *witten* en de *zwarten* en al dat grijs er tussenin?

Wie trok naar het Oostfront en wie zat in de Duitse kampen? Wie bleef achter en wie kwam terug? Wie werd soldaat van Napoleon? En welke tochten maakte hij mee? Wie kocht *zwart goed* en wie werd rijk of arm door de oorlog?

Wie waren de *weerbare* mannen? Wie genoot van „den armendis” en wie spijsde die dis? Enz.

En als we dan de namen hebben van die „slachtoffers” dan vragen we ons nu af: wie

waren de kinderen, de kleinkinderen, de nazaten van die mensen? Wie zijn die mensen nu? En zo komt men tot de *familiegeschiedenis*.

Ik ontdekte bvb. het lot van een stadsgenoot, krijgsgeschiedenis genomen door de Russen in 1812 omdat hij niet meer over de Beresina was geraakt.

In 1814 zat hij in een soort van dwangarbeiderskamp in Odessa, waaruit hij ontsnapte. Hij kwam te voet naar huis in Deinze, maar deed twee jaar over die voettocht. Zijn neus was afgevroren, een oor was afgevroren... hij trouwde hier, had kinderen en kleinkinderen. Dan rijst de vraag: wie zijn de afstammelingen vandaag? Ik ken ze, in de familie is er nog een vaag herinneren. Enkele van die afstammelingen zijn VU-getrouwen.

MEER DAN TABELLEN

De *lokale geschiedenis* is a.h.w. de illustratie en de konkretisering ter plaatse van de grote geschiedenis. De *heemkunde* beschrijft de beroepen en de leefgewoonten van die mensen, ook de verdwenen beroepen, de verdwenen gebruiken en gewoonten (bvb. ook bij geboorte, huwelijk en dood). De *familiegeschiedenis* vertelt de onderlinge relaties en de afstamming van de mensen en vertelt over de op- en neergang van de families.

Die drie „vakken” overlappen mekaar en hebben mekaar nodig (de volkskunde hoort er ook bij).

Hoe onze ouders en grootouders in hun tijd, gebeurtenissen en mentaliteit, hun tegenslagen (ziekte, ongevallen, verkeerde keuze) en hun suksessen beleefden en verkeerden, bepaalt in welke sociale groep en in welke mentaliteitsgroep (politieke, religieuze, enz.) wij terechtgekomen zijn en van uit welke overtuiging wij bewust geworden zijn en reageren. Het ziektebeeld van die mensen (hun *medisch dossier*) bepaalt mee onze lichamelijke en geestelijke gesteldheid, want ook dat verleden leeft in ons. En dat te onderkennen bij onszelf en bij onze omgeving is konkreter dan de abstrakte tabellen van het *Nationaal Instituut voor Statistiek* of dan de lijsten van oorlogen en vorsten met data.

Geschiedenis kan thuis beginnen, geschiedenis is *toerisme in de tijd*.

Herman Maes

WALTER CAETHOVEN: „LANGS HET DORP NAAR EEN BETERE WERELD”

Het is eigen aan de jeugd om vooral naar de toekomst te kijken en meestal het verleden als onbelangrijk, als „voorbij” te beschouwen. Hoe ouder men echter wordt, hoe meer inzicht men verwerft in het hoe en het waarom der dingen.

Men beseft steeds meer dat, naar de gevleugelde woorden van Willem Bilderdijk (1756-1831) in *het verleden het heden ligt, in het nu wat worden zal*. Het verleden is dus niet „voorbij”, maar leeft in elk van ons onbewust voort en tekent aldus voor een stuk onze samenleving.

HET DORP VAN TOEN...

Daarnaast ziet men, niet altijd zonder spijt of angst, hoe het dorp van toen steeds meer verdwijnt. Onze dorpskernen zijn vooral verkeersknooppunten geworden, waar bv. het „nieuwjaarzingen” een hachelijke onderneming werd, de zangertjes – steeds minder in getal – worden voortaan dan ook begeleid door de waakzame ouders.

In deze jachtige tijden zijn we dus goede dingen uit het verleden aan het verliezen. De straat is niet langer een veilige ontmoetingsplaats. Spontane inzet voor een buur-in-nood hoeft niet meer, want voor alles hebben we een – betaalde – dienst geschapen. Een gekwetste op de baan? Dat is werk voor de 100, meneer!

...BEWAREN VOOR DE TOEKOMST

Onder meer vanuit deze vaststellingen zijn we in Nijlen, in de schoot van het Davidsfonds, tien jaar geleden met onze heemkring gestart. Om de goede dingen uit het verleden te bewaren voor de toekomst en tegelijkertijd te leren uit de voorbije dwaasheden, zeggen we vaak wat overmoedig. We wagen ons niet zo vlug aan geleerde uiteenzettingen in ons tijdschrift, maar trekken rustig de lijn van onze verhalen door naar de wereld van vandaag.

Het verhaal van enkele Nijlense *heksen* uit de 16de eeuw bv. bracht mij en mijn lezers tot het besluit dat „onze” heksen het slachtoffer werden van een zich herstellende kerkelijke en wereldlijke overheid, van een algemeen

heersende, duistere angst... en niet minder van lasterpraatjes, die vooral in troebele tijden een dorpsgemeenschap teisteren. Kan dit verhaal uit de 16de eeuw, haast intuïtief, niet leiden tot een beter inzicht en aanvoelen van bv. de repressie na WO II?

Voor mij is heemkunde een ongemeen boeiende tocht in het recente én verdere verleden van mijn dorp en zijn mensen. Mijn ontdekkingen wil ik graag delen, mee-beleven, met die mensen. Ik hoop zo de band te verstevigen die ons tot dorpsgemeenschap maakt. Vanuit deze eerste en dus erg belangrijke leefkring kunnen wij dan samen en in alle bescheidenheid bouwen aan een betere wereld.

Dat onze heemkring, over verschillende levensbeschouwelijke en politieke overtuigingen heen, ook een echte vriendenkring werd, is voor mij ondertussen een zeldzame, blijvende vreugde.

Walter Caethoven

De dorpspomp-met-leeuwekop, waaraan velen zich laafden in hun onbekommerde jeugd, gaf tien jaar geleden een naam aan de Nijlense Heemkring. „De Poemp” werd met gevoel gepentekend door Marc Verreydt, talentvol medewerker van de kring.

Het verre verleden trekt soms zijn lijnen tot op vandaag door. Elke huisvader van Tombeek, een gehucht van Overijse, mag nog elk jaar een briefje van 100 fr. ontvangen omdat de bewoners er ooit keizer Karel een hand toestaken toen zijn koets er defekt geraakte. Om de restitutie echt te doen lijken schenkt de keizer de som in aangepaste kledij...

(foto Belga)

BELANGSTELLING GROEIT

In 1835 werd te Bergen de eerste vereniging in België voor lokale geschiedenis opgericht, in 1839 volgde Brugge. Terwijl in Wallonië voluit werd gestart volgden de Vlaamse steden schoorvoetend. Eind vorige eeuw telde Vlaanderen 9 verenigingen, Wallonië 16 en Brussel 1.

De verenigingen bestreken aanvankelijk een provincie of een arrondissement, hoe meer verenigingen er kwamen hoe beperkter het studiegebied werd. Tussen de twee wereldoorlogen was het Vlaamse aandeel reeds tot 23 gestegen, het Waalse daalde naar 11. Het is echter vanaf 1960 dat men, vooral in Vlaanderen, van een ware explosie van heemkringen mag spreken.

In de inleiding tot het repertorium stelt **Jean-Marie Duvosquel**: „In één jaar tijd (1971 of 1973) ontstonden er soms evenveel kringen als tijdens de periode 1835-1935. Ook het werkterrein werd opgesplitst: een gemeente, hoe klein ook, soms zelfs een wijk zoals in Brussel”.

Ook de opvatting over wat onder lokale geschiedenis begrepen wordt wijzigde door de tijd.

J.-M. Duvosquel: „Zo bestempelden sommige verenigingen zich in de 19de eeuw als geschiedkundige en letterkundige, zelfs als muziekminnende kringen. Meestal werd hun terrein echter ruimer: aanvankelijk bleef het beperkt tot archeologie wat ook geschiedenis is, maar geleidelijk werd het uitgebreid tot de kennis van het milieu, zowel wat het verleden als het heden betreft, gaande van fauna en flora tot de volkskunst en -tradities. Lang geleden werden de zaken alleen archeologisch of „diplomatisch” aangepakt, terwijl nu veelal gebruik wordt gemaakt van mondeling onderzoek.”

Op de vraag of deze verruiming ook meer kwaliteit meebracht laat Duvosquel geen twijfel bestaan: „Het antwoord is ongetwijfeld positief als wij de publikaties bekijken.”

Ludwine De Coninck stelde voor het Tijdschrift het repertorium samen.

In de Toelichting schrijft zij: „Eind maart 1992 waren er al 642 verenigingen, een groei met ruim 150 in vergelijking met 1982. Die groei is te danken aan een toename tegenover 1982 met 140 Nederlandstalige, 69 Franstalige en 3 tweetalige verenigingen, en een afname met zowat 50 verenigingen.”

Dit vernieuwde repertorium beschrijft 410 Nederlandstalige, 219 Franstalige, 4 Duitstalige en 9 tweetalige actieve kringen en een honderdtal niet langer actieve verenigingen.”

En dat er ook veel gepubliceerd wordt blijkt uit ongeveer 900 periodieke publikaties (monografieën, katalogi en gelegenheidspublicaties) die door 642 actieve organisaties worden verzorgd.

De hoefsmid aan het werk, dank zij de hedendaagse ruiterverenigingen is dit eerbaar ambacht nog lang niet uitgestorven. (foto Belga)

■ Van waar deze groeiende belangstelling?

J.-M. Duvosquel: „Mogelijk is het een weerspiegeling van een maatschappij die grondige verschuivingen ondergaat: op een ogenblik dat de mens zich naar alle windstreken kan begeven klampt hij zich ook vast aan zijn eigen mikrokosmos en gaat hij op zoek naar wortels, die van hemzelf of van zijn dorp.”

Door de aankoop van publikaties van heemkundige en geschiedkundige kringen is

de verzameling van het Gemeentekrediet uitgegroeid tot de volledigste van België. Haar bibliotheek blijft uitgaven en tijdschriften opsporen en ter beschikking van het publiek houden. Want zo stelt zij: „Of het nu gaat om economische of kulturele materies, of om de werking van een levende democratie, er kunnen geen duurzame resultaten worden behaald zonder er op de ruimst mogelijke manier de plaatselijke sektor bij te betrekken.”

EEN HULDEBOEK VOOR JOZEF WEYNS

Met de uitgave van het boek *Heemkunde in Vlaanderen* heeft het vijftigjarig Verbond voor Heemkunde haar vierde voorzitter (1957-1974) Jozef Weyns willen huldigen. Het is een waardige uitgave geworden.

Jozef Weyns werd op 4 april 1913 te Heist-op-den-Berg geboren. Hij kreeg een opleiding van onderwijzer waarna hij zich liet inschrijven aan de RUG en in 1935 het licentiaat in de Kunstgeschiedenis en de Oudheidkunde behaalde met een doktoraal proefschrift over *De Plastiek van het Midden-Kongogebied*, waarna hij medewerker werd aan het Museum van Belgisch Kongo te Tervuren.

Ondertussen verzamelde Weyns nauwgezet in geschrift en tekening alles wat hem op volkskundig vlak belangrijk leek, het zou de aanzet worden van zijn later werk. Toen Jozef van Overstraeten het Verbond voor Heemkunde had opgericht werd Weyns in het bestuur opgenomen, hij vervulde er allerlei redaktionele en administratieve taken.

Uit een toevallige briefwisseling met de gouverneur van Limburg, Louis Roppe (begin 1953) is dan het openluchtmuseum van Bok-

Jozef Weyns.

rijk ontstaan. In talrijke artikelen, boeken en lezingen in binnen- en buitenland heeft Weyns „zin en zijn” van Bokrijk toegelicht.

Zeventien jaar lang was hij de dynamische voorzitter van de heembeweging in Vlaanderen, op 15 juli 1974 is hij overleden.

Jozef Weyns, zo besluit Jan Gerits een laudatio: „... voelde zich innig met zijn volk verbonden. Het was zijn overtuiging dat heem- en volkskunde de beste wegen zijn die

naar eigen volk leiden en een band smeden van dat volk met de andere volkeren.”

Zeer openhartig tekent Cecilia Weyns „in naam van de kinderen Weyns” het portret van deze uitzonderlijke man, een vrijmoedig portret dat ook de kleine kanten van een vader laat zien.

Her boek brengt nog andere bijdragen, o.m. van Wies Moens, van de Zuidafrikaner dr. F.J. du T.Spies Dutoit en van prof. dr. J. Van Haver die herinnert aan de aanwezigheid van Weyns in de Koninklijke Belgische commissie voor Volkskunde. De auteur citeert een tekst van Weyns over wat volks- en heemkunde nu eigenlijk zijn.

Het boek *Heemkunde in Vlaanderen* wordt na het Weyns-gedeelte in woord en beeld volledig ingenomen door 35 heemkundige onderwerpen van allerlei aard en uit heel Vlaanderen afkomstig, zodat de uitgever terecht kan zeggen dat „dit het eerste heemkundig werk is dat 5 Vlaamse provincies bestrijkt.”

Heemkunde in Vlaanderen is een prachtig uitgegeven boek, maar het is vooral een boeiend gestoffeerde staalkaart van Vlaamse heemkunde.

— *Heemkunde in Vlaanderen. Huldeboek dr. Jozef Weyns.* Uitg. Boek & Vorm, Warotstraat 26, 3020 Winksele-Herent (016/48 94 12). 240 blz. 150 foto's en tekeningen, 1.950fr.

VOOR 20 WIJ-LEZERS

EEN INVENTARIS VAN ALLE HEEMKRINGEN

Dank zij het Gemeentekrediet kunnen wij 20 lezers van WIJ het repertorium van alle lokale en regionale verenigingen en tijdschriften voor geschiedenis, archeologie en folklore in Vlaanderen, Wallonië en Duits-Oost-België aanbieden.

Wie in de uitgave geïnteresseerd is stuurt een gele briefkaart naar WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

Wie denkt niet met heimwee terug aan het klasje van zijn jeugd? In het heemkundig museum van Lennik (Gaasbeek) wacht zo'n klasje elke zondag op de klasgenoten...

(foto WIJ)

DE LAATSTE HOUTHAKKER: WARD HERMANS

*'t Vaarwel was kort, zij togen vroom ten strijde
zij waren jong, manhaftig in 't gevecht;
werd recht beloofd, voor recht zou Vlaanderen strijden
zij streden trouw maar vielen zonder recht.*

De bekende IJzerpsalm van *Ferdinand Verwoerde* werd op de uitvaartdienst van oudvolksvertegenwoordiger *Ward Hermans* gezongen door het koor van het Sint-Maartensfonds. De tekst vat de tragiek samen van een Vlaamse generatie die „vervolgd en verguisd werd in haar geschonden graven en onder 't puin van haar verbrijzeld kruis”.

Die Belgische doodzonde werd de „causa prima” zoals *Ward Hermans* het dikwijls zegde voor het levenslot van vele bewuste Vlamingen die „tot in de ziel gekwetst, levenslang” dit moesten meedragen.

Bij het overlijden van *Ward* doorbladerden we het boek van dr. *Guido Provoost* over *Hermans* schreef. Op bladzijde 17 staat de 17-jarige oorlogsvrijwilliger uit Turnhout met twee stadsgenoten, jong als hij, kinderen haast nog. De geestdrift en de overmoed van de jonge vrijwilligers straalt uit hun aangezicht.

De illusies vervlogen snel. Voor iemans als *W. Hermans* die, begaafd met een scherp verstand en gevoel, dieper dan anderen het Belgisch onrecht aanvoelde werd de keuze onvermijdbaar: van Belgisch vrijwilliger naar Vlaams rebel op een ogenblik dat volkeren als Tsjechen en Ieren naar de wapens grepen om hun wankelende overheersers de voet te lichten. Aan de IJzer was de rebellie zachter. Affichen aanplakken met de schreeuw naar recht. De bloedrode letters „Hier ons bloed”. De Frontbrieven aan koningen en kardinalen. Toen hij die voorlas aan zijn frontkameraden werd *Hermans* zonder vorm van proces naar de strafkompagnies in de Franse *Orne* overgebracht, want „douteux au point de vue patriotique”. Daar werden Vlaamse soldaten bij opbod verkocht aan Franse koppelbazen om slavenarbeid te verrichten in de bossen en moerassen van de *Orne*. De littekens op de handen groeiden dicht, die in de ziel nooit.

Ik leerde *Ward Hermans* kennen toen hij enkele jaren na zijn „10 jaar in de Belgische kerker” na wereldoorlog II met zijn dichtbundels in Leuven tussen de studenten belandde. Op mijn studentenkot hield hij – voor 20 opeengeperste medestudenten – zijn eerst voordrachten na de oorlog.

Door dit zeer aangrijpend verhaal en menselijk contact kwam er een andere *Ward Hermans* naar voor dan de gevestigde clichématige uitspraken of beoordelingen die wij over hem hadden gehoord of gelezen.

De latere kontakten, hebben dit uitgediept. Hij bleef de levenslang gedrevene. Open voor discussie, veelzijdig. Met een vrienden-

kring die de scheidslijnen van politieke verdeeldheden, van vroegere tegenstellingen, ver overschreed. Met hem bezocht ik velen uit de Vlaamse bewogen geschiedenis die het „menselijke, al te menselijke” in zijn kleine en edeler verschijnen verduidelijkten.

Wie die *Ward Hermans* leerde kennen was niet verwonderd dat een andere non-konformist als *Kamiel Huysmans* zich inzette voor de vrijlating van de felle, getekende, ook al

was die ook nog in de gevangenis van Sint-Gillis-Brussel een rebel.

Bij de viering van *Kamiel Huysmans* in de jaren zestig had die er aan gehouden dat ook *Hermans* werd uitgenodigd. Toen *Ward* in dat voor hem wel vreemde midden, wat aan de zijkant stond had *Uilenspiegel-Huysmans* er een zichtbaar genoeg in *Hermans* bij de

Knack

VTM onder vuur

De Vlaamse commerciële televisiezender VTM voelt zich nog altijd niet begrepen. Knack sprak met het voltallige directiecomité van VTM over het gevoerde beleid en over de toekomst. Een geanimeerd gesprek, deze week in Knack.

Windsor wankelt

Het gedrag van prins en prinsessen, de controverse rond de belastingvrijstelling van de koningin, de betaling van de brandschade aan het kasteel van Windsor deden de Britse monarchie geen goed. Het instituut om de Queen, deze week in Knack.

Franz Marijnen

Gaat de gedreven teatermaker Franz Marijnen weer in de clinch met Vlaanderen? Het kan, want de koninklijke Vlaamse Schouwburg dreigt verder in het moeras te verzinken. Een gesprek met Marijnen, deze week in Knack.

Goedkope champagne

Eerstdaags is in de warenhuizen champagne te koop tegen 300 à 400 frank de fles. Een buitenkans voor de feestdagen. Ten minste voor wie rekening houdt met de tips van Herwig Van Hove. Deze week in Weekend Knack.

DOSSIER

het erfgoed van de mensheid
"DE ETRUSKEN"

En verder...

- bang van boeren • serie: Europa zonder grenzen (3)
- Het cultuurpakt op de helling • Het Centraal Akkoord werkgroepen • Portret: Marten Toonder
- Wetenschap: neutrale netwerken • Tennis: de Davis Cup • Poëzie: interview met Gerrit Kouwenaar • Handelingen: Gerard Bodifée • Slovenië voor verkiezingen.

3 MAGAZINES IN 1:
KNACK + WEEKEND KNACK
+ TELE KNACK (64 pag.)
ELKE WOENSDAG
TE KOOP

arm te nemen en hem ostentatief voor te stellen aan Antwerpse „patriotten en weerstanders” met de monkel „mijn goede vriend Ward Hermans”.

Dergelijk mensen zijn niet „gemakkelijk”. Dat is in ons arrondissement Mechelen, waar hij voor de oorlog volksvertegenwoordiger was van 1929 tot '32 en van 1939 tot 1940 meer dan eens duidelijk geworden. Hij was geen man van de geleidelijkheid. Met een gloeiende felheid tegen het Belgisch staatsbestel, botste hij tegen de strategie van eigen partij. Zijn verzet tegen het federalistisch voorstel uit de beginjaren '30 is bekend.

Ik herinner mij een bezoek in Noord-Brabant, begin van de jaren zestig, bij de in ballingschap levende *Alfred Van der Hallen*, broer van Ernest. Hij behoorde tot de gematigde vooroorlogse strekking, was tegen de kandidatuur van een veel radikaler iemand tot oorlogsburgemeester van Lier aangesteld. Ward Hermans behoorde tot de super-radikalen. Van der Hallen had bij verstek de doodstraf gehad. Voor Hermans, na een woelige reeks processen, was het eindoordeel van de Belgische krijgsraad „maar” levenslang geweest. Zijn inzet bij Rudolf Hess voor de terugkeer van Vlaamse krijgsgevangenen heeft hier wellicht geholpen samen met het feit dat zijn proces al doorging op het ogenblik dat de „koude oorlog” steeds grimmiger werd.

Daar stonden ze tesaam in Tilburg in 1962: de gematigde federalist Van der Hallen, met zijn doodstraf, en de Dietse, tijdelijk groot-Germaanse, Ward Hermans met zijn „maar levenslang”. De tegenstanders ooit tijdelijk, mekaar terugvindend in een basisovertuiging van oprecht Vlaams-nationalisme. Ik heb, in het besef van onze geladen geschiedenis van

interne tegenstellingen nooit de afscheidszin van Alfred Van der Hallen vergeten: „Ward, hadden we indertijd toch maar aan 't zelfde koordeke kunnen blijven trekken”.

Dergelijke ontmoetingen, vele dank zij Ward Hermans, hebben mij veel geleerd in het woelige gebeuren dat de partijpolitiek was en bleef.

In het Standaardartikel vorige week na zijn dood was de aanhef: „De Vlaams-nationalistische en nationaal-socialistische politicus Ward Hermans”. Dat eerste was hij een gans leven. Het tweede in een tijdsgebonden kader van de jaren dertig en de wereldoorlog, waar de felsten van die IJergeneratie wanhopig werden over de trage vooruitgang van de Vlaamse beweging.

Dr. Guido Provoost schreef terecht: „*Het ware nuttig dat historici eens onderzochten in welke mate de frustratie over die meer dan tien jaren machteloosheid medeverantwoordelijk is voor het afzwenken naar autoritair rechts van het Vlaams-nationalisme in het begin der jaren dertig*”.

In dit licht laten we het oordeel over Ward Hermans liever formuleren met een tekst uit *Gazet van Antwerpen* in 1972 over een viering door de Kempische schrijvers van de dode Felix Timmermans en de 75-jarige Ward Hermans en waar men hem noemde:

„Ward Hermans, de Vlaams-nationalist, de moeilijke mens, die nooit geheel paste binnen een partij. De man met zijn vurig temperament, zijn dichtersgaven die vooral in de kerker tot uiting kwamen. Hermans, de oorlogsvrijwilliger van 14-18 die zijn hele leven tegen de anti-Vlamingenpolitiek van de Belgische staat ageerde. En die zijn hele leven lang aan dat ideaal trouw bleef.”

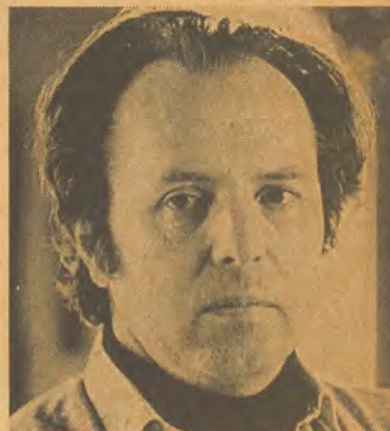
Walter Luyten

„RUBENS” BEKROOND

Nadat reeds eerder hun documentaire TV-films over Van Eyck en Breugel bekroond werden door de Unesco werd nu ook Rubens, de derde kunsthistorische documentaire film van Harold Van de Perre en Anton Stevens gelauwerd door de VN-organisatie voor opvoeding, wetenschap en cultuur.

„Driemaal prijs!” wordt in deze scheepsrecht. De internationale erkenning levert het bewijs dat de drie Vlaamse kunstgenieën en de wijze waarop zij en hun werk aan de kijker worden getoond tot de internationale verbeelding spreken.

De redactie wenst haar medewerker Harold van de Perre, die aan de basis van de programma's ligt, van harte proficiat met de internationale bekroning.

Harold Van de Perre

DE GRAMMENSSTRATEGIE VOOR EEN ONAFHANKELIJK VLAANDEREN

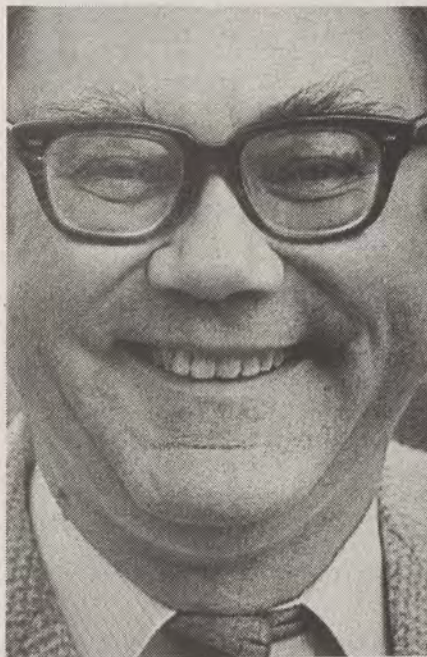
Mark Grammens, onafhankelijk publicist, vast medewerker (onder schuilnaam weliswaar) van 't Pallieterke en uitgever van het eenmansblad *Journal*, schreef in de Forumreeks van het *Davidfonds* wat Vlaanderen moet doen om zo snel en pijnloos mogelijk onafhankelijk te worden (van Wallonië).

Grammens vertrekt van de vaststelling dat het separatisme in het officiële Vlaanderen sedert de institutionele atoombom van de PS bespreekbaar werd. Hij vertelt er nog eens het hele verhaal van de wapenexportkrisis van september 1991, die uiteindelijk tot de val van de regering Martens VIII en de verkiezingen van 24 november jl. leidde. Biezonder markant is wel dat Grammens erin slaagt om heel deze historie uit de doeken te doen zonder éénmaal de VU te vermelden, zelfs niet in voetnoot. Geschiedenis volgens Grammens is dan ook zelden objectieve geschiedenis, maar dat zullen de lezers die Grammens' geschriften kennen wel weten.

Vervolgens gaat de auteur in op de scheefrekkingen in de Belgische samenleving van Walen en Vlamingen. De lezer krijgt er een boeiende samenvatting van alle manieren en terreinen waarop Vlaanderen door Wallonië bestolen, belogen, of op een andere manier in de zak gezet wordt. Grammens ontmaskert hier genadeloos de Belgische solidariteit, die neerkomt op een onderhoudsgeld, groten-deels betaald door de minst bedeelden in Vlaanderen, ten behoeve van een deels parasitaire Waalse politieke, syndikale, medische, burokratische, industriële, financiële en educatieve bovenlaag en haar cliënteel.

EUROBRUSSEL

In het tweede deel komt Grammens tot het besluit dat de Europese uitdaging voor Vlaanderen geen uitweg zal bieden. De verwachting dat de Europese eenmaking een uitholling van de resterende Belgische bevoegdheden zal betekenen, is een illusie. Omdat het Europese parlement fundamenteel ondemocratisch is, waar een steriel schimmenspel opgevoerd wordt door een soort politieke toeristen. En omdat de Europese raad van ministers, die de feitelijke macht in Europa uitoefent, een raad van staatslieden van de verschillende EG-staten is waar de volkeren niets in de pap te brokken hebben. In die zin noemt Grammens elke soevereiniteitsafstand aan „Europa” een afstand van democratische inspraakrecht. Voor Vlaanderen betekent dit dus dat elke bevoegdheidsafstand aan „Europa” eigenlijk afgestaan wordt aan de paritair samengestelde Belgische regering, die deel uitmaakt van de „wetgevende” macht in Europa, en die haar beslissingen steeds neemt, zoals iedereen nu toch wel weet, in

Mark Grammens: spits maar subjectief.

funktie van de Waalse belangen, de Waalse ultimata, de Waalse bedreigingen.

Grammens gaat verder in op de Eurokraten in Brussel. Terecht stelt hij hier de vraag hoe het te verklaren is dat de Europeanen straks stemrecht zullen krijgen voor de Europese verkiezingen én voor de gemeenteraadsverkiezingen. Grammens weerlegt hier schitterend het nut van het stemrecht aan Europeanen voor de gemeenteraad. Maar zijn antwoord op de vraag *waarom juist de gemeenteraadsverkiezingen*, en niet, bvb. de parlementsverkiezingen, bevredigt ons niet: Grammens stelt dat het toekennen van stemrecht aan Europeanen *nagenoeg uitsluitend de frankofonie ten goede komt*, zowel in Brussel als in Vlaams-Brabant. Daarom besluit Grammens dat Brussel ongeschikt is als Europese hoofdstad.

In het derde deel, *Essay over de toekomst van Vlaanderen*, legt Grammens uit waarom het samenleven in België van Vlamingen en Walen onmogelijk wordt: omdat de Vlaamse partijen op Belgisch nivo nog steeds verplicht worden een kompromis te sluiten met Waalse partijen (die er diametraal tegengestelde standpunten op na kunnen houden). En omdat de partijen die in België aan de macht deelnemen steeds familie hebben in het andere landsgedeelte, en hun „familie” mee willen nemen in de regering.

Boeiend in dit slotdeel is de schets van de internationale kontekst. Grammens stelt dat

Europa niet zal toestaan dat de opdeling van België de machtsverhoudingen in Europa wijzigt. Daarom zal een onafhankelijk Vlaanderen alle internationale verplichtingen van de staat België moeten overnemen. Aangezien Wallonië volgens Grammens te zwak is om op zichzelf te bestaan, moet Vlaanderen de Waalse broeders bovendien met ontwikkelingshulp bijstaan: *Het vergt groot Vlaams staatsmanschap om op het geschikte moment de intellectuele creativiteit, de diplomatieke behendigheid en de onmiskenbare generositeit te bezitten om in het midden van de Belgische chaos en het Waalse zelfbeklag het Vlaamse „welvaartsplan voor Wallonië” te lanceren, dat de wereld van dit probleem verlost en dat Wallonië in de praktijk terugdringt tot de aan Vlaanderen onderworpen minderheidspositie die het in België nooit heeft willen aanvaarden.* Verder omschrijft Grammens de kwaliteiten die dit Vlaams staatsmanschap moet bezitten: *de diplomatieke gaven van een Talleyrand, het etisch nationalisme van een Gandhi en het pragmatisme van een Nehroe.*

De vraag of Vlaanderen Brussel bij de boedelscheiding zal verliezen, noemt Grammens *niet relevant*. Wel relevant is de vraag *hoe we bij de naar alle waarschijnlijkheid onvermijdelijk geworden Belgische boedelscheiding Brussel zullen proberen te „behouden”*.

Belangrijk hierbij is het besef dat de Brusselselaars de enige Belgen zijn voor wie de boedelscheiding een trauma zal vormen: *zij, en zij alleen, verliezen bij boedelscheiding hun identiteit. Deze mensen dreigen zich te keren tegen het volk dat hen van hun identiteit berooft.*

De strategie die Vlaanderen volgens Grammens moet ontwikkelen is daarom de volgende: *zeker niet zelf de eis voor de (onafwendbare) boedelscheiding gaan stellen. De Vlamingen moeten alleen maar hun democratische meerderheidsrechten opeisen, ook en vooral wat de Belgische vertegenwoordigers in Europa aangaat, en vervolgens elke uitdaging beantwoorden met fiere zelfverzekerdheid. De Waalse arrogantie is bluf, de Vlaamse echter heeft gevolgen. Laat de Vlaamse arrogantie dus steeds beperkt blijven tot een antwoord op de uitdaging, en laten we intussen de toekomst voorbereiden.*

Voor wie het debat over de Europese eenmaking en de toekomstige rol van de Vlaamse regio in dit Europa volgt, een onmisbaar boekje. En bovendien heerlijk spits geschreven. (pdj)

– *Essay over de toekomst van Vlaanderen*. Mark Grammens. Uitg. Davidfonds (Forum-reeks), Leuven, 1992, 101 blz, 395 fr.

EEN ZIEKENFONDSMAN HEEFT MOOI PRATEN

SP-senator *Guy Moens* is het zo oneens met de ideeën van VLD-voorzitter *Guy Verhofstadt* dat hij er een boekje aan wijdde. Moens is naast senator ook doktor in de Wijsbegeerte en de Letteren, normaliter een garantie dat hij voldoende intellectuele bagage draagt om Verhofstadt rationeel van antwoord te dienen. Bovendien is Moens sekretaris van de socialistische mutualiteit in Limburg, één van de door Verhofstadt meest verketterde zuilen door de staat gesteund.

In korte polemische stukjes, haast kursiefjes, slaagt Moens er inderdaad in zijn koffer met filosofische weetjes uit te stallen. Van *Zeno* tot *Rousseau*, van *Kant* tot *Machiavelli*, van *Descartes* tot *Nietzsche* passeren de filosofen in een vlotte stijl de revue. Maar net dat waar we bij Moens naar zochten, een gedegen verdediging van de verzuiling en zuilorganisaties zoals de mutualiteiten, ontbreekt.

Daar blijft Moens steken in wit-zwart-argumentaties die we al evengoed in de editoria- len van *Het Volk* of *Het Laatste Nieuws* kunnen lezen. Zo geeft Moens bvb. toe dat pressiegroepen (*tussengeschoven lichamen tussen volk en politiek*) druk uitoefenen op politici, maar ontkent hij dat ze gehoor krijgen als de politikus hierdoor dreigt zijn kiezers te verliezen. *Zelfbehoud gaat voor op trouw aan belangengroepen*, zegt Moens. Daar kunnen we inkomen, maar het is doorgaans naast de kwestie. Omdat de bekommernissen van drukkingsgroepen vaak net niet de bekommernissen van de burgers zijn, en er in de praktijk dus maar zelden concurrentie optreedt tussen wat de kiezers van een bepaald politikus vragen en wat bevriende zuilen van hem vragen.

Bovendien spreekt Moens zichzelf op het einde van het boekje tegen. Want, bij het zoeken naar een mogelijke coalitiepartner voor Verhofstadt belandt Moens bij de CVP. Maar ook die partij zal niet vallen voor de liberale verleiding, voorspelt Moens. Want *de CVP is al te zeer gehecht aan haar zuilenimperium, aan het katholiek onderwijs, aan de kristelijke ziekenhuizen, aan de mutualiteiten, middenstands- en boerenorganisaties, om op de grillen van Verhofstadt in te gaan*. Anders gezegd: volgens de SP-senator hebben partijen als de VU en de VLD ongelijk om kritiek te leveren op de invloed van de zuilen op partijen, behalve wanneer het om de CVP gaat.

Verder in het boekje verwijt Moens Verhofstadt dat hij de zuilen wil afschaffen omdat ze overbodig zijn, en zelfs kontraproduktief werken: *bij elke uitkering - van werkloosheid over kinderbijslag tot ziektevergoeding - blijft een percentage als werkingskosten aan hun vingers plakken*, schrijft Moens. Maar vervolgens verliest de SP-senator de pedalen en verwacht hij de strijd tegen de zuilen, een programmapunt dat Verhofstadt nota bene

van de VU tracht af te snoepen, met het afschaffen van de sociale zekerheid: *is dat ideologisch doel, met onbewezen nut, zoveel waard dat wij er de hele sociale zekerheid voor opblazen?*

Vreemde kronkels hanteert Moens ook bij de discussie over de federalisering van de Sociale zekerheid, waarvan hij de politieke impact als volgt omschrijft: *Wie staatsbehoudend reageert, vraagt een status-quo met aanvaarding van objectieve verschillen. Wie de Vlaams-Waalse twistpunten wil aanwakkeren, vraagt uitsluitel over de niet-objectieve verschillen. En wie tenslotte België onmiddellijk wil opblazen, eist dat de hele rekening van de inkomsten en uitgaven voor de sociale zekerheid op tafel gelegd wordt. Met zo'n redenering worden in het land van Moens alle pogingen om elk onrecht te bestrijden dat maar het minste gevaar in zou kunnen houden voor het behoud van de staat, taboe verklaard.*

DE PIJL EN DE HAAS

Moens slaagt er wel in Verhofstadt op andere terreinen een paar rake klappen te verkopen. De verhouding tussen de in liberale kringen heilig verklaarde burger en de verketterde staat wordt wat meer in evenwicht getrokken. *De politici zijn vreemd genoeg van alles de schuld*, schrijft Moens, *maar van*

niets de auteur. En hij geeft het voorbeeld van de boer, die aan de basis ligt van een schitterende fruitoogst, en van de politikus, die de kollektieve verantwoordelijkheid moet inschakelen, tot en met het rampenfonds, wanneer de vruchten bevroren of rot regenen.

Impliciet geeft Moens toe dat de politici voor deze misgroeide verhouding tussen burger en politiek ook zelf schuld dragen. De meeste politici *beschouwen en benaderen elke toevallige passant als een potentiële kiezer, met alles wat dat aan onoprecht gedrag en versluierd taalgebruik oproept. Ze mogen niemand tegen de haren instrijken en nooit de achterkant van hun tong laten zien*. De verzuimingsoperatie van Verhofstadt is bijna de perfectie van dit geveel bij de burger. Maar Guy Moens, sekretaris van de socialistische mutualiteiten in Limburg, meent dat dit achterlopen van de burger toch geen zoden aan de dijk brengt. Hij past de zenoniaanse paradox van de pijl en de haas toe op de verhouding tussen politiek en burger. Hoe snel de politikus de burger ook achteraloop, hij zal hem nooit inhalen. *Het is altijd de burger, die zich tergend langzaam omdraait en de politikus treft*.

Moens heeft mooi praten. Maar als inhoudelijk antwoord op Verhofstadt blijft het hier en daar een beetje teveel bij gehakkel.

(pdj)

— De anti-Verhofstadt. Politiek voor de spiegel. Guy Moens. Uitg. Coda, Antwerpen, 1992, 95 blz.

Volgens Moens willen degenen die eisen dat de hele rekening van de inkomsten en de uitgaven voor de sociale zekerheid op tafel gelegd wordt, België opblazen.

(foto archief)

WAAR DE KLAPROZEN BLOEIEN...

In *Horizon* (WIJ, 20 nov.j.l.) had Hans De Belder het over wapenhandel en oorlogen en de miljoenen doden die deze veroorzaken. Plaatsgebrek dwong ons de cijfertabellen met de slachtoffers bij burgers en militairen die de auteur aan zijn tekst had toegevoegd te schrappen. Een eerste indrukwekkende lijst behelsde de doden in de Derde Wereld na WOII: een schrikwekkend palmares van 40.144.000 slachtoffers.

Een tweede lijstje „benaderde” de doden, burgers en militairen, in Europa tussen 1914 en 1945. Totaal: ca 58.300.000.

Hans De Belder besloot zijn bijdrage door de lezers aan te raden het zopas verschenen boek *In Flanders Fields* van Herwig Verleyen te lezen. Ook wij willen u het boek aanprezen.

ZOMERBOEKET

Verleyen (Dendermonde, 1946) is in de Vlaamse letteren een buitenbeentje. Naast poëtische proeven, vooral haiku, is deze fijnbesnaarde en gemotiveerde publicist zich op essay-werk gaan toeleggen, bloemlezingen, heemkunde, Vlaamse beweging, toerisme, enz... Tot zijn recente werk behoort de bloemlezing met poëzie van Jef De Belder en een handboek met grafschriften voor kinderen.

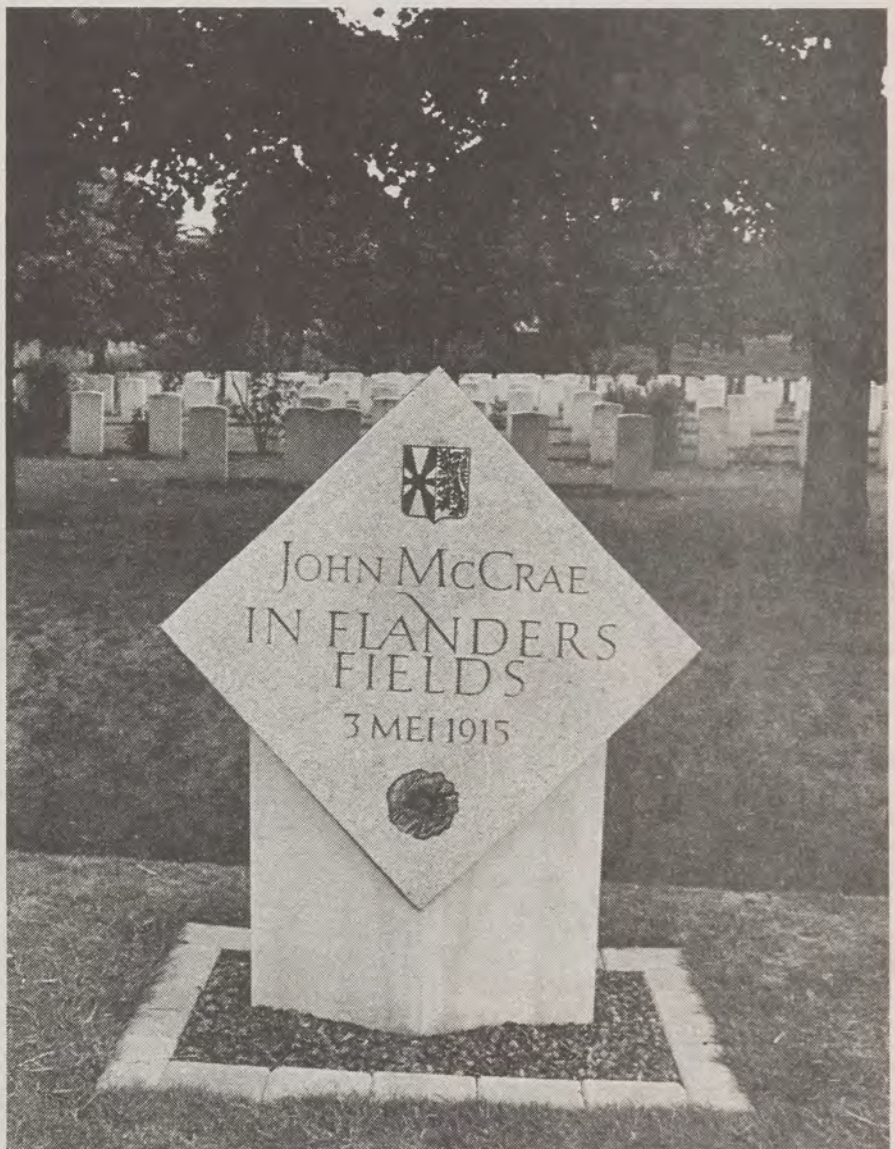
Door de pas geboren nieuwe uitgeverij *De Klapproos* (zie WIJ, 6 nov. j.l.) werd Verleyen aangezocht om een boek te schrijven over een bloem die in landen die wat met de Eerste Wereldoorlog te maken hadden, dus ook Vlaanderen, een zekere mistiek heeft verworven: de klapproos, de papaver, de poppie.

De helrode veldbloem, wellicht uit Bulgarije en Turkije naar heel Europa overgewaaid, groeide middels het gedicht van de Kanadese soldaat-geneesheer *John McCrae* uit tot hét internationaal symbool van de doden uit de Grote Oorlog.

Het boek van Verleyen doet in het lang en het breed uit de doeken wie de auteur was en hoe zijn gedicht de wereld veroverde.

Toen de akkers nog niet steriel gespoten werden met chemisch spul vormde de klapproos mét de helblauwe korenbloem en de goudgele korenaren het traditionele boeket van de hoogzomer.

Ongetwijfeld heeft de uitbundige kleur van de duizenden papavers de aandacht getrokken van de vooral vreemde soldaten die tijdens de Grote Oorlog in Flanders Fields ingezet werden. Velen van hen kenden de bloem wellicht niet of hadden ze nooit in zo'n gigantische hoeveelheden gezien. De papaver gedijt het best op wat zwaardere grond. De hel rode kleur werd vlug vereenzelvigd met het bloed van de duizenden soldaten die in de Vlaamse velden het leven lieten.

De Westvlaamse gedenkstee voor John McCrae, de klapproos ontbreekt niet.
(foto P. V.D. Abeele)

IN ZANDZAKJES

John McCrae bracht deze emotie onder woorden, het gedicht dat hij *In Flanders Fields* titelde werd op 8 december 1915 in het Londense satirische weekblad *Punch* gepubliceerd. Over de wijze waarop de tekst daar terecht kwam doen vele versies de ronde, het maakt de mistiek rond het gedicht en de auteur nog aantrekkelijker. Het kan best vergeleken worden met de waas van onduidelijkheid die bestaat rond de wijze waarop het gedicht over de terechtstelling van August Borms (Willem Elsschot) op de redactie van *Rommelpot* is terechtgekomen.

McCrae zou, aldus Verleyen, zijn gedicht op 3 mei 1915 — ergens tussen Boezinge en leper — op een velletje van zijn dispatchingboek hebben geschreven. De dag voordien was een medestrijder van hem gesneuveld en deze gebeurtenis was willicht de aanleiding tot het gedicht. De makker, *Alexis Helmer*, werd door een granaat van 8 inch gedood en na het vuren „verzamelde anderen de resten van zijn stoffelijk overschot. Ze stopten ze in zandzakjes, bootsten de vorm van een lichaam na en legden ze op een legerdeken. De deken sloot men met een grote veiligheidsspeld.”

Ordonnansofficier *Allison*, die het gebeuren ook meemaakte, wist achteraf te vertellen dat McCrae zeer sterk door de feiten was aangedaan; hem zou de dichter de tekst herhaaldelijk hebben voorgelezen, zo vaak dat hij hem uit .et hoofd kende en later zelfs kon uitschrijven.

Achteraf hebben nog anderen meegedeeld hoe zij het gedicht zagen groeien, maar getuigen weten te verklaren dat luitenant-kolonel *Edward Morrison* er het fijne van afwist. Hij zou ook McCrae aangepord hebben het gedicht zeker te publiceren, het was eerder geweigerd door de redactie van de Londense *Spectator*.

In het hoofdstuk *Ziekte, dood en White Cliffs of Dover* vertelt Verleyen over de laatste maanden van McCrae, die naar de streek rond Bonen (Boulogne-sur-Mer) was overbracht. Op 24 januari 1918 werd hij benoemd tot arts van het Eerste Britse Leger maar hij kon zijn taak niet onmiddellijk opnemen wegens aanvallen van astma, bovendien waren zijn longen aangetast door chloorgas, een dag later werd hij naar een hospitaal in Wimereux overgebracht. Twee dagen later, op 27 januari, stelden de artsen een hersenbloeding vast. In de nacht van 28 januari overleed McCrae, vijftienjarige oud. Hij werd in Wimereux, in het zicht van de krijtrotten van Dover, begraven.

FLOWER OF REMEMBRANCE

Vanaf 1917 had het gedicht in Amerika grote bekendheid verworven, sommigen schreven er zelfs een antwoord op maar het was de Amerikaanse *Moina Michael* die op 9 november 1918 door de aankoop van een boekje klaprozen de bloem tot *Flower of Remembrance* maakte.

Sinds wapenstilstanddag 1921 worden in het hele Britse Gemenebest klaprozen verkocht (en op de jas gedragen), men spreekt van een jaarlijkse produktie van 40 miljoen, met het geld worden om de ontelbare soldatengraven onderhouden.

Ook in Vlaanderen brak de bloem als symbool door. Verschillende dichters vertaalden het of gaven er een eigen interpretatie aan, de meest gekende vertalingen zijn van Bert Decorte, A.G.Christiaens en Anton van Wilderode. Eugène Mattelaer, die ook een versie schreef, verzamelde zowat alle vertalingen, ook van onbekende vertalers. Maar door speurwerk kon Verleyen achterhalen dat het Karel Jonckheere was die het gedicht reeds in 1937 of in '38 vertaalde.

Onder het hoofdstuk *Varia* bracht Verleyen tal van afgeleide *produkten* van het Klaproosgedicht samen. En dat gaat van Vlaamse Flander's poppy-peperkoek bestemd voor Amerika tot gedenkstenen, postzegels, gedichten, enz... Wij vragen ons bovendien af of de lovesong *Roses of Picardy* ook niet naar de klaproos verwijst.

Het boek besluit met verwijzingen naar de klaproos in de plastische kunsten, de letteren, volksgeneeskunde, volksgeloof en de plantenkunde.

Het essay *In Flanders Fields* is een ontroerend document, een boek om met liefde te lezen, een boek over een smeekbede. Want hoe anders moet de laatste strofe begrepen worden?

*Zet onze strijd met de vijand voort;
bevend reiken onze handen u de toorts;
het is uw taak ze hoog te dragen.*

*Beschaamt gij 't vertrouwen in ons,
de gevelden,
dan slapen wij niet,
ofschoon papavers blaken
in Vlaanderens velden.*

de klaproos

— In *Flanders Fields*. Het verhaal van John McCrae, zijn gedicht en de klaproos. Herwig Verleye. 80 blz. Uitg. De Klaproos, Klinieklaan 7, 8630 Veurne.(058/31.58.53) 395fr. op rek 068-2098379-05.

(m.v.l.)

GOEDE WIJN HOEFT NIET DUUR TE ZIJN

Wie graag eens onderuitzakt met een flesje wijn binnen handbereik, kent vast de *Wijnkoopgids* „De 300 beste wijnen beneden de 300 fr. van Frank Van der Auwera en Frank Van den Bogaert. Editie 92-93, de vijfde reeds, is net van de persen gerold. Aan de nieuwe editie werkten 222 wijnhandelaars (van kleinhandel tot grootwarenhuis) mee. Van de 1.580 flessen wijn die deze handelaars ter proeven aanboden, werden de 300 beste geselecteerd. De auteurs benadrukken dat de selectie zonder enige commerciële inmenging verloopt, en dus 100% reklamevrij is.

Elk van de driehonderd geselecteerde flessen krijgt in de gids een schat aan praktische informatie mee. Bij welke schotel schenkt u het veredeld druivesap? Hoe lang kan de wijn bewaard blijven? Welke kleur en smaak kan u verwachten? Op welke temperatuur moet de wijn geschonken worden? Waar kan u de betreffende wijn kopen, en hoeveel kost hij?

Achteraan in de gids vindt u de noodzakelijke registers: een alfabetisch register met de handelaars die de opgenomen wijnen verkopen verwijst naar de bladzijde waarop deze wijnen besproken worden. Zo zult u bvb. zien dat van wijnhandel *Galtraco* in Antwerpen vier wijnen in de gids werden opgenomen, evenveel als van GB-INNO-BM. Een tweede register, per land gerangschikt, geeft aan welke wijnen opgenomen werden.

Waarvoor deze wijngids niet dienstig is, is om een lukraak gekochte of gekregen wijn te beoordelen. De wijngoedgids bevat immers slechts 300 wijnen (onder de 300 frank).

Wanneer u daarentegen een goed wijntje wil kopen, doet u er goed aan om ook een oogje te houden op het register van verkopers.

(pdj)

— *Wijnkoopgids 92/93. De 300 beste wijnen beneden de 300 frank.* Frank Van der Auwera en Frank Van den Bogaert. Standaard Uitg. Antwerpen, 1992, 180 blz, 375 fr.

TOEN ONZE DANIEL DOODGING

Jeugdboeken die het thema *dood en hoe kinderen ermee omgaan* centraal stellen zijn zeldzaam. De dood is eerder een onderwerp voor volwassenen, mensen die veeleer aan het einde dan aan het begin van hun Latijn zijn. Vermits jeugdboeken overwegend geschreven worden door volwassenen, missen de weinige jeugdauteurs die dit thema aandurven bovendien vaak het vermogen om zich in doorvoeld kinderverdriet in te leven. De Engelse suksesschrijfster *Janni Howker*, die al heel wat literaire prijzen verzamelde met *De eierman* en *De aard van het beest*, schreef recent *Toen onze Daniel doodging*. Dit boekje is een meesterwerkje.

Howker laat de 96-jarige Isaac aan het woord. Hij vertelt een verhaal uit zijn kindertijd, rond de eeuwwisseling. Isaac is de tweede zoon van een norse, hardleerse paar-

dehandelaar. Daniel is de oudste zoon, de lievelingszoon van z'n vader. Daniel is zestien, het grote voorbeeld van de 12-jarige Isaac. Tot Daniel op zekere dag door een dom ongeval voor de ogen van Isaac het leven verliest. Isaac is meteen niet alleen zijn beste vriend kwijt, hij wordt ook meteen van school afgenomen en moet meewerken met z'n vader, voor wie hij een heilige schrik heeft en niets goed kan doen.

Het boekje is in de kromme, houtgerige maar aandoenlijke stijl geschreven van een ouderling. We maken kennis met de harde levensomstandigheden van het Engeland rond de eeuwwisseling, waar kinderen voor hun ouders een last zijn tot ze mee de kost kunnen verdienen. In deze wereld is het uiten van gevoelens volstrekt taboe, maar men

tracht daar op vele verschillende manieren toch een mouw aan te passen. Zo bakt Isaac's moeder bvb. speciaal een taartje voor hem omdat hij voor het eerst moet „gaan werken" bij z'n vader. Hoe het gezin op dit taartje reageert is veel sprekender dan woorden het kunnen zeggen. Schitterend is ook het inleidende hoofdstuk, waar de auteur de lezer magistraal naar een dramatisch hoogtepunt leidt, de dood van Daniel.

Toen onze Daniel doodging is prachtig uitgegeven, met een bijzonder fraaie omslag.

(pdj)

— *Toen onze Daniel doodging.* Janni Howker. Uitg. Querido, Amsterdam, 1992, 115 blz, 459 fr.

BART KAEL IS GEEN CHARMEZANGER

Nu december en dus kadootjestijd in aantocht zijn prijken weer heelwat muzikale topers van eigen bodem op de toonbanken. Uit de brede waaier pikten wij twee blikvangers van het moment, die elk een genre vertegenwoordigen. Vervolg hierop in een volgend nummer!

Hoewel zeer populair in het „kommerciële” lied is Bart Kaël niet zo gelukkig met het etiket dat op hem wordt geplakt. Het verschijnen van zijn nieuwe straalplaat *In kleuren* (uit bij Ariola-BMG) was dé gelegenheid om dit uit te praten. „Ik heb liever dat je me bij ‚popchanson’ onderbrengt”, was meteen de rechtzetting van Bart, „omdat ik eerder heelwat genres aanpakte voor ik sukses kende. Ik nam deel aan de Baccarabeker in '82, die we ook wonnen, en in '83 aan Eurosong, waar Pas de deux won. Toen VTM eindelijk televisiekansen gaf aan inlandse platen en Vlaamse zangers promotie kregen, volgde de BRT noodgedwongen. Ik ben een laatbloeiër, maar het is door hard werken, ondermeer het volgen van zanglessen, en m'n ervaring als DJ dat ik uiteindelijk werd gevraagd door Mike Verdrengh om te presenteren. Voor mij is dat presentatiewerk een onderdeel van het vak, maar zingen blijft de hoofdzaak. Ik ben geen charmezanger, en wil met bv. teksten van Verminnen zingen, omlijst door hedendaagse popklanken van Ellert Driessen, die nu in Londen woont. Ik wil de nadruk leggen op ontspannen, entertainen en show.”

VEEL STIJLEN

De plaat heet *In kleuren*? „Inderdaad”, zegt Bart Kaël, „omdat ik, zoals je kan horen, heelwat muzikale stijlen heb verwerkt”. Zo start hij met *Alleen met jou*, inmiddels in de toptien, dat net als *Het regent*, met stevig gitaarwerk jong en oud aanspreekt. Tussendoor krijgen we *Marlene*, zijn troetelkind, dat ontstond nadat hij Ierse folk beluisterde. Een meezinger zoals *De Marie-Louise*, in de lijn van *The Wild Rover* van de Dubliners.

Producer van deze plaat is Verminnens muzikant Bert Candries. Liedjes als *De zomer is voorbij* van Johan Verminnen en *Doe de deur niet dicht* van Bart Van den Bossche klinken zeer overtuigend uit de mond van Kaël. Voor de trouwe fans volgt dan een vierluik van toegankelijke nummers, met *Kathedralen* als uitschieter. Pittig is dan het speelse *Papa ik kan zingen*, onvermijdelijk nog een tophit, en het ingetogen *Als ik terugdenk* rondt de plaat zeer sfeervol af.

Een meevaller!

S.D.

STANDBEELD VOOR JAN PUIMEGE

Tien jaar geleden overleed de Antwerpse kleinkunzanger Jan Puimege, net toen z'n loopbaan het keerpunt naar de grote doorbraak had bereikt. Deelname aan de Baccarabeker, en een derde LP met première zou de volgende stap geweest zijn. De vzw Herdenking Jan Puimege zorgde er inmiddels voor dat Jan niet werd vergeten, en ook de radio programmeert zijn *Marijke* en andere monumenten met regelmaat. Dit week-einde brengen ondermeer Marleen, Luk Belles, Wim Schuer en Johan Petermans met begeleidingsgroep en gepresenteerd door Anja Daems, een ode aan Jan Puimege. Op 4 en 5 december om 20.30 uur in De Kroon aan de Dijkstraat te Versel (reserveren kan nog telefonisch op nummer 03/484.34.66) en op vrijdag 11 en zondag 13 december om 15 uur in de Carte Postale aan de Winkelom in Geel (014/57.09.52). Ook voor volgend jaar zijn er reeds een reeks voorstellingen gepland. Belangstellenden voor boekingen bellen best naar 03/455.50.19.

HET ENE GELIJK SPEL IS HET ANDERE NIET

DINSDAGAVOND voetbalavond op de buis. Woensdagavond voetbalavond op de buis en donderdagavond wordt er ook nog wel een balletje getrapt op het kleine scherm. Over het week-einde praten we niet meer. Er wordt in de hoogste klasse geen doelpunt gemaakt of we krijgen het enkele keren te zien. Het kan gewoon niet meer op. *The sky is the limit. Fussbal und kein Ende.* Je zou goed gek moeten zijn om nog geld neer te tellen voor een kaartje. Thuis zie je meer en beter ondanks het gebrek aan perspectief en overzicht.

LEFGOZERS

Het begon die dinsdag overrompend. Ajax rekende in één moeite af met Kaiserslautern. Toch niet de eerste de beste.

Bij het 2-0 resultaat hoeven we niet stil te staan. Wel bij de manier waarop die uitslag tot stand kwam. Ajax voetbalde fris, aanvallend en spontaan. In de Amsterdamse ploeg liepen onbekende talenten van achttien en zeventien met onwaarschijnlijke lef te voetballen. We konden onze ogen niet geloven. Ajax is inderdaad geen club als een andere. Met absolute zekerheid kunnen we stellen dat geen andere club ter wereld in dertig jaar tijd meer spelers met internationale klasse heeft voortgebracht. Een mens geraakt er de tel bij kwijt. De Italiaanse competitie wordt gedomineerd door ex-Ajaciëden en voor Cruyff kan Bergkamp niet gauw genoeg naar Barcelona komen. Het is gewoon niet te verklaren. Tenzij. Aan de Meer wordt elk jong talent gekoesterd. Het mag zich ongeremd uitleven. Voetballen naar eigen inzicht, naar eigen aanleg, naar eigen gevoel. Improviseren wordt geloofd. Aan tactiek heeft men geen boodschap zolang lichaam en geest niet zijn volgroeid. De liefde voor de bal wordt de jongeren ingeblazen. Dure aankopen zijn uit den boze. Daar heeft Ajax geen geld voor. Het kan zijn toppers trouwens nooit lang behouden. Het moet voortdurend nieuwe talenten klaar stomen. Het slaagt daar bijna altijd in.

Ondanks die beperkende financiële armslag voetbalde Ajax een palmares samen dat binnen de Benelux ongeëvenaard blijft. Het zou de rijken en de machtigen tot bezinning moeten aansporen. De prestatiedruk zal in Amsterdam niet minder zijn dan elders maar

desondanks is Ajax altijd onvoorwaardelijk in aanvallend en creatief voetbal blijven geloven. Het heeft zich al meer dan eens gekwetst aan vlijmscherpe counters van „professionele” tegenstanders maar het heeft de meest uiteenlopende tegenslagen op half lange termijn altijd met Amsterdamse lef overwonnen.

Ajax geniet een reputatie die elke andere voetbalvereniging haar moet benijden.

WEDEROPSTANDING

Terwijl Ajax ons verbijsterde nam de video Standard-Auxerre op. Zo gaat dat tegenwoordig. Je kunt bij wijze van spreken naar twee

Daniel Amokachi, held van de avond tegen Moskou. (foto VUM)

Anderlecht heeft andermaal niet verloren in Parijs. 0-0 tegen Paris-Saint-Germain. Het had slechter gekund. Desondanks hadden de Brusselaars weinig reden tot juichen. Er werd matig en bang gevoetbald in het Prinsenspark. Les enfants de Paris werden door hun Franse ouders nog nauwelijks herkend.

Ook in Sclessin zong Sporting geen hooglied. Integendeel. In de topmatch van de competitie was Standard een uur lang de betere van Sporting en het voor Anderlecht nochtans perspectieven openende gelijk spel had alles te maken met geluk en niets met wijsheid.

wedstrijden tegelijk kijken. Waarom ontkennen dat de trots van Wallonië echt uit de doden is opgestaan. Standard Luik leeft opnieuw, de club van Roger Petit – de namen blijven in de geesten nog altijd aan elkaar vastgeklonken – gelooft opnieuw in de toekomst. En terecht. De Rouches beschikken weer over een ploeg met talent en karakter. Het team wordt gedragen en gestuurd door een vurig publiek. Voetbal met een hart.

Tegen Auxerre, een club die al éénendertig jaar door dezelfde trainer wordt gestuurd en daardoor een wereldrekord voor de eeuwigheid vestigde, speelde Standard een uur lang schitterend. Het had 4-0 kunnen en moeten zijn maar het werd uiteindelijk nog 2-2. Om-

dat de ploeg nog niet tot volle rijpheid, tot volle wasdom is gekomen. Veel jong talent. Aangevoerd door Michael Goossens. Een toekomstige Gouden Schoen. Wordt Standard dit seizoen nog geen kampioen dan gebeurt dit zeker in één van de eerstvolgende jaren. Het kan gewoon niet anders. Overigens is Anderlecht nog niet aan de streep.

In de topmatch van zondagavond werden de Brusselaars een halve wedstrijd lang overklast, overspeeld. De 100 moest Sporting bij wijze van spreken voor dood van de mat oprapen toen de rust inging. Met maar 1-0 achter was voor Anderlecht een klein wonder geschied.

Na de rust herstelden de *mauve* zich gedeeltelijk maar de gelijkmaker kwam bijna blind op het scorebord. Tweede keeper Peter Maes beleefde op Sclessin inderdaad een uniek avontuur. Niet enkel voorkwam hij met meerdere schitterende reddingen de totale afgang van Anderlecht, met gepast uitlopen en ontzetten met de ogen toe legde hij ook de basis voor de onverhoopte gelijkmaker... In voetbal kan inderdaad alles.

Toch blijft na twee topmatches in Sclessin een vaststelling loodrecht overeind: Standard is terug van weggeweest. Het is opnieuw een heuse titelkandidaat die, in tegenstelling met wat we eerder verkeerdelijk veronderstelden, in topmatches blijkbaar gemakkelijker en beter aanvalt dan verdedigt. Ook in Europa heeft het team van Arie Haan zijn laatste woord misschien nog niet gesproken. Met 2-2 is Auxerre nog niet aan de overkant.

BEDENKELIJK

Een gelijk spel op verplaatsing wordt in Europees voetbal een goed resultaat genoemd. Het zal waar wezen maar pas volgende week dinsdag zal de balans kunnen worden opgemaakt.

Anderlecht-PSG belooft emoties op overschot. Anderlecht zonder Degryse en Albert. De Parijzenaars zonder Weah en Ginola. Drie van de vier zullen geschorst langs de kant blijven. Eigen schuld dikke bult. Wat Degryse uitspookte is onvergeeflijk voor een dik betaalde voetballer. Wat Albert overkwam was de gerechtigheid zelve. De manier waarop hij zich naar zijn tegenstander katapulteerde had veel weg van een halve aanslag. Natuurlijk werd de Parijzenaar niet geraakt. Zoniet zou men hem met een borstel hebben moeten samenvegen. De speler van PSG kronkelde zich in zeven bochten om de hoog geheven voet van zijn tegenstander te ontwijken. Vertelde Albert een uur later onberoerd dat hij zijn tegenstander niet had aangeraakt en dat die manier van tussenkomen in België nog nooit kwaad bloed zette bij de scheidsrechters. Het vertelt een en ander over onze arbitrage. Maar goed.

Belangrijk en veelbetekenend was dat Anderlecht een half uur lang met elf tegen tien speelde en in die periode geen moment zijn wil kon opdringen aan een nochtans ontregelde tegenstander. Sporting hield spelers op overschot in de achterhoede. Uit gewoonte, uit schrik of wegens gebrek aan vertrouwen? Wie zal het zeggen? „Tweede zit zonder vrijstellingen” blokletterde *Het Nieuwsblad*. Dat is dan nog vriendelijk uitgedrukt. Gewoon onbegrijpelijk. En wat een schril contrast met Ajax! Waarom we er de Hollanders bijsleuren? Gewoon omdat Anderlecht ook ooit sinoniem was voor aanvallend en creatief voetbal in alle omstandigheden, uit en thuis en van klein tot groot. Het valt moeilijk uit te leggen waar en wanneer het allemaal is beginnen veranderen maar van die stijlijke en bekoorlijke traditie is dit seizoen alvast weinig overgebleven.

De trainer moet tijd worden gegund. Emers is gekwetst. 't Zal allemaal waar wezen. Waarheid is echter ook dat de spelersgroep onvoldoende „balans” bezit. Merkwaardig genoeg zijn het de spelers zelf die dit soort wijsheden moeten of mogen naar buiten brengen. Te veel links- en te weinig rechtsvoetigen. Het talent van Crasson werd overroepen. Allemaal mogelijk. Het belette laatstgenoemde alvast niet in zijn vroege kinderjaren — als profvoetballer dan wel te verstaan — tot eeniederders verbazing Rode Duivel te worden...

We dachten daaraan terug toen we in *Panorama* een interview lazen met Gert Verheyen, ex-Anderlechtenaar en nu skorende Bruggeling. „Bij Anderlecht treuren de spelers eigenlijk niet om een verloren match. Daar ligt niemand wakker van. Het is enkel erg voor de bestuurders...” Het wil wat zeggen natuurlijk. En het bewijst vooral dat men

Wilmots is Crasson te snel af en scoort. Het bleek nog onvoldoende om een gelukkig Anderlecht een nederlaag toe te dienen. (foto VUM)

met geld niet alles kan kopen. Geen ploeggeest. Geen mentaliteit. Geen hart. We gaan er wel van uit dat Gertje niet naptrapte. Hij schijnt ons daar de man niet naar.

Voorlopig is het dus afwachten voor Anderlecht. Thuis winnen tegen PSG moet. Ondanks de matige prestaties van de voorbije weken schijnt het ons, de reële handicaps ten spijt, niet onmogelijk...

GELUK VAN KORTE DUUR

Voetbalgeluk is vaak van korte duur. Vier dagen nadat Club Brugge in negentig minuten twintig miljoen had verdiend tegen de Russen uit Moskou verloor de landskampioen op eigen veld de Westvlaamse machtsstrijd tegen Waregem. *Essevee*, zonder enige twijfel „de” ploeg van het moment, zette daarmee een unieke reeks neer. Winst tegen Anderlecht, Standard, Club en AA Gent. Dat is niet niks. Vooral niet als men er aan toevoegt dat die „vier op een rij” niet aan het geluk of het toeval mogen worden toegeschreven. De ploeg van Paul Theunis voetbalt intelligent en atletisch. Modern. Het team kan aanvallen en verdedigen. Het moet nu op termijn bevestigen. Het moet nieuwe ambities proberen hard maken. Het moet tegenslagen kunnen overwinnen, de onvermijdelijke te-

rugval weten op te vangen. Het heeft daar natuurlijk nog niet zoveel ervaring mee. Waregem waait intussen wel als een verfrissende wind over de vaderlandse competitie.

Het zal Club Brugge echter een zorg wezen. Het ziet er naar uit dat de jongens van Hugo Broos de landstitel voorgoed opgegeven. Ze willen nog enkel zoveel mogelijk geld vangen in de *Champions League* en het klubbestuur dat altijd graag appeltjes voor de dorst opzij heeft gelegd zal de spelersgroep in die betrachting steunen. Op voorwaarde wel te verstaan dat binnenlands minimaal een Uefacupticket wordt bemachtigd. Wat normaliter geen probleem zou mogen opleveren.

Club kan bij de landskampioenen inderdaad nog punten en miljoenen oogsten. De Rangers en Marseille zijn niet compleet onbereikbaar. We zagen het eerste duel tussen de Schotten en de Fransen volledig uit (andermaal de video). De ploeg van Goethals was technisch en zelfs tactisch de betere. Marseille liep in Glasgow 0-2 uit en scheen gewonnen spel te hebben toen de Schotten in ekstremis op pure fysieke overmacht nog langszij kwamen en zowaar nog de overwinning probeerden grijpen. Geen hoogstaande maar wel een meeslepende slijtageslag...

Soortgelijke tegenstanders moeten een opgezweept Club Brugge liggen. We hebben misschien nog niet alles gezien.

Flandrien

MET Z'N ALLEN NAAR ALLEN

De Amerikaanse filmregisseur Woody Allen was voor velen, tot voor kort, geen naam die tot het gewone huis, tuin en keukenjargon behoorde. Maar toen dook hij plots op in de schandaalpers. Had ze het totnogtoe verzuimd zijn naam te noemen, omdat de kwaliteit van zijn films hun petje meestal te boven ging, nu was hij een dankbaar onderwerp, want zijn slaapgenote Mia Farrow, die enkel bekendheid bij die bladen geniet omdat ze *Rosemary's baby* ter wereld bracht, was plots van hem weggelopen omdat Woody met hun aangenomen dochter... Ook hier werd de vieze strijd gestreden die blijkbaar is voorbehouden voor echtgenoten die uit elkaar gaan. Een misselijke vertoning aangewakkerd door een boelevardpers die wansmakelijk duimen en vingers zat af te likken, in plaats van aandacht te besteden aan zijn nieuwste film **Husbands and wives**, waarin de echtgenoten voor de dertiende (!) keer samen spelen.

ECHTSCHIEDING

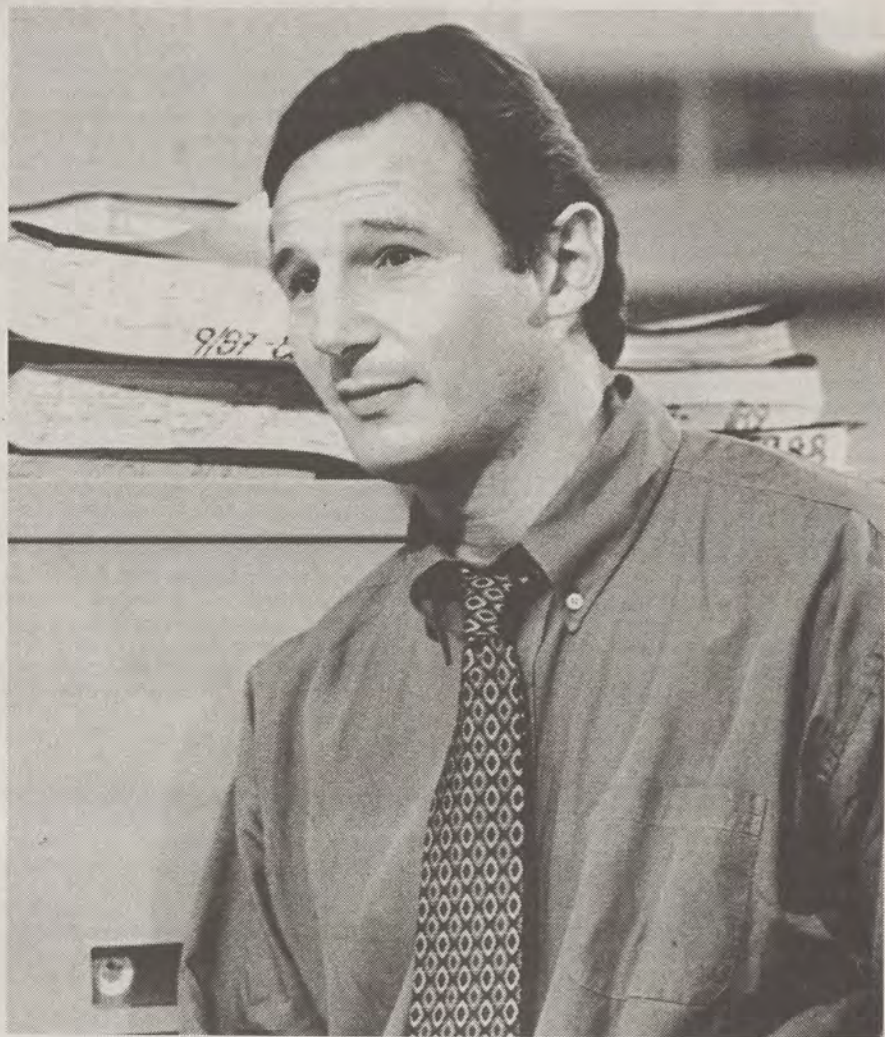
Gabe Roth (Allen) dagdroomt bijna dagelijks over jonge sexy meisjes die het toch niet met ouwe venten doen, en zijn vrouw Judy (Farrow), onzeker als de pest over haar uiterlijk en karakter, geven een dineetje voor hun vrienden Jack (Sidney Pollack) en diens vrouw Sally (Judy Davis), die nauwelijks tot liefde in staat lijkt maar toch iedereen voor zich weet te winnen. Ze zitten nog niet goed met de benen onder de tafel of Sally kondigt hun toekomstige echtscheiding aan. Dit is blijkbaar het echtpaar waarvan niemand ooit geloofde dat dit zou kunnen gebeuren, want Gabe gaat er van stotteren en Judy heeft een shock.

Maar even later blijken de eigen moeilijkheden van Gabe en Judy, en hun verwondering was enkel deze geënt op het feit: als het zelfs daar fout kan lopen, waarom dan bij ons niet?

Het begint al bij een kind, ja of nee. Zij zegt ja, hij zegt nee. Omdat hij als leraar Engels dagelijks omgang heeft met jonge mensen en hij er niet zo'n hoge pet van op heeft?

SCHITTERENDE VERTOLKINGEN

Op een dag gaat Gabe echter meer interesse vertonen voor de getalenteerde Rain (Juliette Davis), die de reputatie meesleept dat ze het met oudere mannen doet. Gabe wijst echter haar avances af, want Woody Allen is niet echt geïnteresseerd in overspel, eigenlijk exploreert hij eerder de uit hun huwelijk weglopen echtgenoten Sally en Jack, en wat het is om terug alleen te zijn. Sally neemt het bijvoorbeeld niet dat Jack, een Sidney Pol-

De Ierse vervulling van vele vrouwendromen Liam Neeson in een scène uit *Husbands and wives* van Woody Allen.

lack die hier meer dan een schitterende vertolking neerzet als een man in zijn mid-life crisis, al zeer vlug in haar vervanging heeft voorzien met de veel jongere en de New Agevolgeling Sam (Lysette Anthony). Daarom zal ze zelf gaan optrekken met de erg aantrekkelijke en om-welke-reden-dan-ook-alleenstaande Michael (de Ierse vervulling van vele vrouwendromen Liam Neeson), enkel en alleen om met hem gezien te worden, want ook nu is ze niet in staat tot diepere gevoelens. Maar nu gaat Judy steigeren wanneer ze merkt dat Michael zich door Sally laat inpakken, want zij heeft het helemaal vlaggen van hem.

BITTER

Als men een tijdje tegen deze parade van ongelukkigen heeft zitten aankijken, plaatst Allen ons in een tijdsapsule en zijn we de

stoet ongeveer achttien maanden later opnieuw. En bijna zonder onderscheid zitten we tegen een rits ongelukkige mensen aan te kijken, uitgezonderd voor de mooie Michael. Maar, en dat is ongewoon voor Allen, er is nog weinig liefs over in de personages, ze zijn kort van stof geworden en vooral de vrouwen blijken naar de fles te hebben gegrepen. Er bleef ook weinig over van het lieflijke New York en er werd bijna in *cinéma vérité* stijl gefilmd, geagiteerd en nerveus, net zoals Allen zijn karakters laat evolueren die het achter hoekjes en kantjes gaan zoeken.

Deze film over neuroten die het moeilijk hebben met trouw, huwelijk, vriendschap en liefde, staat op het peil van vorig werk als *Manhattan* en *Hannah and her sisters* en dat waren meesterwerkjes die niemand ooit kon evenaren. Allen die van kinema houden, op naar Allen.

Willem Sneer

ZATERDAG 5 DECEMBER

TV 1

10.00 **Het slimme kanaal**; 12.00 **Babel**, voor migranten; 12.30 **Affiche**, kunstaanbod; 14.40 **Zoete wraak**, film; 16.20 **Première Film & Video**, filmnieuws; 16.50 **The Henderson Kids**, gezinsserie; 17.40 **Musty**, tekenfilmserie; 17.45 **Dag Sinterklaas**; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Sleutel**, jeugdactualiteit; 18.40 **Vlaanderen Vakantieland**, toeristisch progr.; 19.20 **Joker- en lottotrekking**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **FC de Kamploenen**, komische serie
20.40 **Hopeloze liefde**, TV-film
22.10 **Vandaag**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **The package**, film

TV 2

12.00 **Kinder-atelier**, kinder-tv
20.30 **Lyrisch Gala vanuit Sevilla**, met operavedetten

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **The last outpost**, film; 14.45 **Transformers**, animatieserie; 15.10 **The real ghostbusters**, tekenfilmserie; 15.35 **The Deacon Street deer**, Disneyfilm; 16.25 **Clip club**; 16.35 **Superforce**, aktieserie; 17.00 **Super 50**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Zorro**, avonturenserie; 18.30 **Dierenplezier**, kwis; 19.00 **Nieuws**.
19.30 **Familieraad**, spelprogr.
20.00 **Hartedief**, spelprogr.
21.00 **I'm gonna git you sucka**, film
22.40 **Nieuws**
23.00 **VTM Sport**
23.10 **The Grissom gang**, film

Ned. 1

07.30 **Alles kts**, kinderprogr.; 15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Letterland**, familieprogr.; 16.33 **Heb ik iets gemist?**, hoogtepunten; 17.00 **Sesamstraat**, Sinterklaasspecial; 17.22 **Forza TV**, jongerenmag.; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, rijmen; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Kinderen van Waterland**, serie; 18.59 **No time to waste**, Greenpeace-kwis; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **Once upon a time in the West**, film
23.09 **Dertigers**, serie
23.57 **Nieuws**

Ned. 2

10.00 **Teleac**; 13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.10 **Samson**, kindermag.; 16.50 **B.O.O.S.**, jeugdmag.; 17.20 **Top 40**; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Outfit**, modemag.; 18.50 **Blinde hartstocht**, serie; 19.20 **Wiseguy**, aktieserie.
20.05 **Weeds**, film
20.20 **Wiseguy**, serie
22.00 **Zaterdagavondcafé**, serie
22.30 **Casino Royale**, spelshow
23.00 **Joy in love**, erotische serie
23.30 **Skybound**, luchtvaartreeks
00.00 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 17.33 **Alfred J. Kwak**, animatieserie; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Vroege vogels**, natuurmag.; 18.53 **Lingo**, woordspel; 19.21 **12 Steden**, 13 ongelukken, gedramatiseerde verhalen; 19.50 **Flying doctors**, serie;
20.40 **Zeg 'ns AAA**, komische serie
21.08 **Sonja op Zaterdag**, praatshow
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.45 **Nova**, aktualiteiten
23.19 **De schreeuw van de Leeuw**, showprogr.
00.05 **Museumsschatten**
00.08 **Tennis: Davis Cup**

ZONDAG 6 DECEMBER

TV 1

09.00 **Samson**; 10.00 **Sunday Proms**; 11.00 **De zevende dag**, praatkoffie; 12.45 **sportmiddag**; 13.15 **De gemaskerde ruiters**, jeugdfilm; 15.05 **Diana**, een portret, dok.; 16.00 **1 voor iedereen**, familieprogr.; 17.00 **Cordon Blue**, Schots rundsvlees; 17.15 **Merlina**, jeugdserie; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Kinderen voor kinderen '92**, liedjeskompilatie; 18.35 **1000 seconden**, spel- en kookprogr.; 19.00 **The Cosby Show**, komische serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
19.45 **Sportweekend**
20.30 **De zomer van '45**, TV-film
21.40 **De Pré Historie**, 1981
22.10 **I.Q.**, kwis
22.40 **Vandaag**
23.00 **Ziggurat**, kunstprogr.

VTM

08.30 **Kinderklub**; 08.50 **Zondagochtendcartoons**; 09.40 **Pictionary Junior**, telefoonspel; 09.45 **Schuil af**, kinderprogr.; 10.40 **Trivial Pursuit**, telefoonspel; 10.45 **Zondag-Josdag**, live-magazine; 13.00 **Nieuws**; 13.20 **Star**, filmmag.; 14.05 **Carson's law**, advokatenreeks; 14.50 **Clip Club**; 15.00 **Amorous adventures of Moll Flanders**, film; 17.00 **Tekenfilm**; 17.00 **The Heights**, serie; 17.50 **VTM-sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Mimi**, praatshow; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familieraad**, spelprogr.
20.00 **Raar maar waar**, konsumentenmag.
20.45 **Luc**, praatshow
22.00 **The Powers that be**, komische serie
22.30 **Nieuws**
22.50 **Tussen de lijnen**, sport
23.20 **Wild, wild world of animals**, natuurserie

Ned. 1

11.00 **Eucharistieviering**; 11.56 **IOS magazine**; 15.23 **Ik geloof**; 15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Het gezongen woord**, koor- en samenzang; 16.30 **Waar blijf je anders?**, discussieprogr.; 17.00 **Nota bene**; 17.05 **Opium**, kunst en cultuur; 17.30 **C Majeur**, muziekprogr.; 18.15 **Sesamstraat**, ja/nee; 18.30 **Het rijk van Verhoeff**, serie; 19.02 **Abdijen in West-Europa**, dok. serie; 19.29 **Natuur in eigen land**, dok.; 20.00 **Nieuws**.
20.16 **Ha, die pa!**, komische serie
20.44 **In de hoofdrol**, een Nederlander in het zonnetje
21.48 **Joegoslavië exit**, dok.

Ned. 2

08.53 **Nieuws**; 11.23 **Nieuws**; 11.30 **Tros/Veronica sport**; 13.00 **Omrop Fryslan**; 13.30 **Oom Hediouane**, kleuterprogr.; 13.35 **Najib**, praatprogr.; 14.15 **Aktuël**, voor Turken; 14.45 **De Indiaan baarde een neger**, dok.; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **De resultaten van 35 jaar ruimtevaart**, teleac; 16.10 **Praktijk diploma Informatika**, teleac; 16.40 **Japans voor beginners**, teleac; 17.15 **The new WKRP in Cincinnati**, serie; 17.40 **Knoop in je zakdoek**, infoprogr.; 18.00 **Nieuws**; 18.08 **Tartini**, dok.; 18.50 **Blinde hartstocht**, serie; 19.17 **Geschiedenis van het geld**, teleac.
19.52 **Spoorloos**, film
21.37 **De gebroken cirkel**, dok.

Ned. 3

08.55 **Villa Achterwerk**, kinderprogr.; 11.00 **Reiziger in muziek**; 12.00 **Het Capitool**; 12.45 **De Vara Matinee**, klassiek concert; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Studio Italia**; 18.30 **Komende week op TV**; 18.35 **Socutera**; 18.45 **Studio sport**; 20.00 **Nieuws**.
20.10 **Keek op de week**, satire
20.37 **Lopende zaken**, berichtgeving
21.12 **The powers that be**, serie
21.41 **Prima vista I**, multi-mediaal mag.
22.45 **Un été glacé**, film
00.18 **Nieuws**

MAANDAG 7 DECEMBER

TV 1

14.30 **Onze ruimte**, schooltelevisie; 15.00 **Het interbellum**, schooltelevisie; 15.30 **Monsieur Vincent**, film; 17.10 **Diamond Awards**; 17.25 **Duupje**; 17.30 **David de kabouter**, serie; 17.55 **Tik tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top score**, spelprogr.; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Zeg 'ns AAA**, komische serie
20.20 **Ruth Rendell Mysteries**, detektiviserie
21.15 **TV1-Denksporkampioen**, kwis
22.00 **Op de koop toe**, konsumenteninfo
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Het vrouwtje van Stavoren**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Ekologische siertuinen**, tuinmag.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Maestro**, film

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Tussen de lijnen**, herhaling; 15.30 **Cheers**, komische serie; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.00 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.40 **Clip Club**; 16.55 **Tekenfilm**; 17.05 **Family Ties**, serie; 17.30 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van fortune**, spelprogr.
20.30 **Videodinges**, gekke videoklips
21.10 **Beverly Hills 90210**, serie
21.55 **Telefacts**, aktualiteiten
22.40 **Nieuws**
23.00 **Odd Couple**, serie

Ned. 1

15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.09 **Avro's Service Salon**, middagmag.; 17.01 **Kruispunt**; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, afwasen; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 18.58 **Hints**, mimespel; 19.28 **Help**, dok.; 20.00 **Nieuws**.
20.25 **Opsporing gezocht**, oproepen
21.18 **Hier en nu**, aktualiteiten
21.58 **Zonder ernst**, komische reeks
22.25 **Het Faberikaat**, belevenissen
22.53 **Document: De breinbrekers**, dok.

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.10 **Bekijk het maar**, kinderprogr.; 17.05 **De Teenage Hero Turtles in Europa**, tekenfilmserie; 17.28 **Telearchief**, gewoon Hollanders; 18.00 **Nieuws**; 18.19 **Samen thuis**, samen uit, spelprogr.; 18.47 **Blinde hartstocht**, serie; 19.13 **Dierenmanieren**, dierenmag.
19.44 **Tax free**, komische serie
20.14 **Derrick**, misdaadserie
21.19 **Tros Triviant**, spelprogr.
22.09 **Tros aktua**, aktualiteiten
22.25 **Voor de grap**, cabaretprogr.

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 18.00 **Nieuws**; 18.19 **The wonder years**, serie; 18.46 **Open deur TV**; 19.04 **In living color**, komedieshow; 19.32 **VPRO's tv nomaden**, jongerenmag.
20.05 **40 Minutes**, dok. serie
20.50 **Lolapaloeza**, vrijzinnig mag. over diverse onderwerpen
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **Nova**, aktualiteiten
23.00 **Den Haag Vandaag**

DINSDAG 8 DECEMBER

TV 1

14.30 **De Romantiek**, schooltelevisie; 15.00 **Naar het museum**, schooltelevisie; 15.30 **Critters II**, film; 17.10 **Diamond Awards**; 17.25 **Duupje**; 17.30 **Vuurtoren**, kindermag.; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **De drie wijzen**, spelprogr.
20.30 **Zeker weten**, praatprogr.
22.00 **NV De Wereld**, reportagemag.
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Het Impressionisme**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Cordon Bleu**, Schots rundsvlees
20.30 **Kijk uit!**, verkeerstips
20.35 **National geographic**, misteries van de mensheid
21.30 **Nieuws**
22.00 **Van der Valk**, 3-delige TV-film
Voetbal mogelijk

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **De juiste prijs**, spelprogr.; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.00 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 16.55 **Tekenfilm**; 17.05 **Family Ties**, serie; 17.30 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van fortuin**, spel
20.30 **Drie mannen onder één dak**, serie
21.00 **Medisch Centrum West**, serie
21.55 **Melrose Place**, gezinsserie
22.45 **Nieuws**
23.05 **Northern exposure**, serie

Ned. 1

15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.09 **AVRO's Service Salon**, middagmag.; 17.17 **Vinger aan de pols**, medische info; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, knuffelen; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 19.00 **De grootste versnelling**, automag.; 19.29 **Growing pains**, komische serie; 20.00 **Nieuws**.
20.24 **Plantage allee**, dramaserie
21.15 **Avro Televizier**, aktualiteiten
21.53 **Birds of a feather**, komische serie
22.24 **Bekentenissen**, het geheim van het leven

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Samson**; 16.45 **Zorro**, serie; 17.10 **Countdown**, popmag.; 17.45 **Rinkeldekinkel**, popnieuws; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **De heilige koe**, automag.; 18.50 **Blinde hartstocht**, serie; 19.20 **Veronica Film & Video**, filmmag.
19.50 **De Staatsloterijshow**, spelshow
21.30 **In de Vlaamse Pot**, komische reeks
22.00 **Nieuwslijn**, aktualiteiten
22.35 **Spider's web**, dramaserie

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 14.00 **Skoalle TV**; 17.30 **Pension De Tros**, dok.; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Binnenland**; 18.55 **Lingo**, woordspel; 19.25 **Van gewest tot gewest**, regionaal nieuws; 20.00 **De Connaisseur**, cultuurkwis.
20.33 **Enigma**, dok.
21.26 **Suite 215**, dramaserie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **Nova**, aktualiteiten
23.00 **Den Haag vandaag**

WOENSDAG 9 DECEMBER

TV 1

16.00 **Diamond Awards**; 16.30 **Samson**, kinderprogramma; 17.30 **Postbus X**, jeugdserie; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top Score**, woordspel; 19.03 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Married with children**, komische reeks
20.30 **Een zaak voor twee**, politieserie
21.30 **'Allo, 'Allo**, komische reeks
22.00 **Alle vijf**, wetenschappen
22.30 **Vandaag**
22.55 **Geschiedenis van extreem-rechts in Europa**, dok. serie

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Personal upgrade**, instructieve omroep; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Sportavond**, voetbal

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **Super 50**, hits; 14.15 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.00 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 16.55 **Tekenfilm**; 17.05 **Family Ties**, serie; 17.35 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van fortuin**, spelprogr.
20.30 **Baywatch**, aktieserie
21.15 **Stand by me**, film
22.55 **Nieuws**
23.15 **Hill Street blues**, politieserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.09 **Avro's Service Salon**, middagmag.; 17.02 **Blik op de weg**, verkeersmag.; 17.27 **Gezicht van Nederland**, Culemborg; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, ruzie; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 19.00 **Tussen eten en afwas**, jongerenprogr.; 19.29 **Land in zicht**, zoektocht; 19.50 **Politieke partijen**; 20.00 **Nieuws**.
20.26 **A world apart**, film
22.15 **Einstein**, kwis
22.50 **Rondje van het huis**, mag.
23.32 **Dick Francis Trilogie**, trillerserie
01.01 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.08 **Het kleine huis op de prairie**, gezinsserie; 16.56 **Kinderkrant**; 17.22 **Peter**, sketch; 17.30 **Tijdsein I**, aktualiteiten; 18.00 **Nieuws**; 18.15 **Ik weet het beter**, spelprogr.; 18.45 **50 kamers**, jongerenprogr.; 19.11 **Testpilot**, dok. serie; 19.40 **Peter**, sketch
19.46 **De stelling**, discussieprogr.
20.12 **Politieke partijen**
20.20 **Studio sport**
22.25 **Op de drempel van het leven**, dok.
23.06 **Toren van Babel**, discussieprogr.
23.36 **Studio sport**
01.20 **Nieuws**

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 09.30 **Schooltelevisie**; 17.30 **Vrij als de wind**; 18.00 **Nieuws**; 18.17 **Daar komen de schutters**, serie; 18.51 **Lingo**, woordspel; 19.20 **Brand Meester I**, dramaserie.
20.17 **Tien voor taal**, taalstrijd
21.00 **Nieuw Amelands peil**, serie
21.10 **Het landgesprek**, debat over politiek
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.30 **Nova**, aktualiteiten
23.00 **Den Haag vandaag**
23.19 **Law and order**, misdaadserie
00.05 **Museumschatten**

DONDERDAG 10 DECEMBER

TV 1

14.30 **Onze ruimte**, schooltelevisie; 15.00 **Het interbellum**, schooltelevisie; 15.30 **Bachelor mother**, film; 17.10 **Diamond Awards**; 17.25 **Duupje**, kinderserie; 17.30 **Saartje en Sander**, tekenfilmserie; 17.40 **Prikballon**, kindermag.; 17.55 **Tik Tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **Top Score**, woordspel; 19.00 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.
20.00 **Schwarzwalddlinik**, ziekenhuisserie
20.45 **Hoe gekker, hoe liever**, amusementsprogr.
21.30 **Panorama**, aktualiteiten
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**
23.10 **Vrouw en zaak**, infoserie

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **TV Tam Tam**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Kronieken**, Den SK en Valeer (Roeselare)
20.00 **Azimuth**, dok.
20.30 **Tekens**: **Harmonium**, dok. serie
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première Film & Video**, filmnieuws
22.30 **Hannah and her sisters**, film

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **De juiste prijs**, spelprogr.; 14.20 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.00 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.15 **Santa Barbara**, serie; 16.40 **Clip Club**; 16.55 **Tekenfilm**; 17.05 **Family Ties**, serie; 17.30 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van fortuin**, spelprogr.
20.30 **Tien om te zien**, show
21.30 **Jammers**, vrijgezellen
22.20 **Hunter**, aktieserie
23.10 **Nieuws**
23.30 **The young riders**, serie

Ned. 1

15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.09 **Avro Service Salon**; 16.53 **Wijnwereld**; 17.02 **Een ander Afrika**, dok.; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, familie; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 19.00 **The Cosby Show**, serie; 19.28 **Dinges**, spel; 20.00 **Nieuws**.
20.27 **Matlock**, serie
21.18 **Kenmerk**, aktualiteiten
21.52 **Een ongelijke strijd**, serie

Ned. 2

10.00 **Vrouw zijn**; 10.50 **Wereld van verschil**, bijbelstudie; 13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.07 **De familie Robinson**, tekenfilmserie; 16.33 **Ik ben Benjamin Ben**, serie; 17.05 **Skippy**, jeugdserie; 17.30 **Tijdsein I**, aktualiteiten; 18.00 **Nieuws**; 18.18 **Ik weet niet beter**, spelprogr.; 18.45 **Hobby-tv**, info; 19.10 **Black Beauty**, jeugdserie; 19.37 **Tijdsein extra**, aktualiteiten; 19.50 **Overal en nergens: De halve kerk heeft Aids**, dok.
20.22 **De heerlijke wereld van mest**, dok.
21.12 **Het ziekenhuis**, neurologie
21.47 **Wereld van verschil**, bijbelstudie
22.13 **Het witte goud van IJsland**, dok.
22.38 **Wit begint, zwart wint**, de uitdaging van de Islam

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 18.00 **Nieuws**; 18.17 **George and Mildred**, komische reeks; 18.43 **Lingo**, woordspel; 19.14 **Geef nooit op**, kinderwensen.
20.08 **Dieren en andere praktijken**, serie
20.38 **Bureau Kruislaan**, serie
21.08 **De verleiding**, rond reklame
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**

VRIJDAG 11 DECEMBER

TV 1

14.30 **De Romantiek**, schooltelevisie; 15.00 **Naar het museum**, schooltelevisie; 15.30 **Holiday affair**, film; 17.10 **Diamond Awards**; 17.25 **Duupje**; 17.30 **Bugs Bunny in King Arthur's court**, tekenfilm; 17.55 **Tik tak**; 18.00 **Nieuws**; 18.10 **Mooi en meedogenloos**, serie; 18.35 **TV1-Top 30**, hits; 19.00 **Buren**, serie; 19.25 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.

20.00 **Mr. Bean**, humor
20.25 **De droomfabriek**, familieprogr.
21.30 **Hardball**, politiserie
22.30 **Nieuws**
22.55 **Het eenzame hartenburo**, praatshow
23.25 **Dangerous curves**, serie

TV 2

18.50 **Nieuws**; 19.00 **Het interbellum**, schooltelevisie; 19.30 **Het Capitool**, serie; 19.53 **Benny Hill**, kolder.
20.00 **Groot Dictee der Nederlandse Taal**, bekende personen getest
21.50 **Vlaanderen vakantieland**, Kempen en Lyn Odense
22.30 **Affiche**, kunstaanbod
22520 **Vuurvogel: Duo De Neve-Kessels**, klassiek

VTM

13.00 **Nieuws**; 13.20 **De juiste prijs**, spelprogr.; 14.10 **The power, the passion**, serie; 14.40 **Webster**, serie; 15.00 **A country practice**, doktersserie; 15.30 **Dynasty**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 16.55 **Tekenfilm**; 17.05 **Family Ties**, serie; 17.30 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Familie**, serie.
20.00 **Rad van fortuin**, spelprogr.
20.30 **De vraag van 1.000.000**, kwisprogr.
21.10 **Psycho III**, film
22.45 **Nieuws**
23.05 **Star**, filmmag.
23.50 **The commissch**, politiserie

Ned. 1

15.53 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.06 **Spoorloos**, ontmoetingen; 16.26 **Heb ik iets gemist**, hoogtepunten; 16.55 **Young Riders**, serie; 17.45 **Boggle**, woordspel; 18.15 **Sesamstraat**, verkouden; 18.30 **Jeugdjoernaal**; 18.40 **Het klokhuis**; 19.00 **Vrijdagavond vroeg... Van Willigenburg**; 19.29 **Volmaakte vreemden**, serie; 20.00 **Nieuws**
20.26 **Spoorloos**, ontmoetingen
21.24 **Reporter**, over journalistiek

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.08 **Stuntmasters**; 16.52 **Marine en muziek**, muziekprogr.; 17.18 **Vocaal centraal**, muziekprogr. 18.00 **Nieuws**; 18.19 **Dingbats**, spelprogr.; 18.50 **Blinde hartstocht**, serie; 19.16 **Natte neuzen show**, hondenprogr.
19.43 **De leukste thuis**, videobloopers.
20.14 **Medisch Centrum West**, serie
21.07 **Tros TV Show op reis**, praatshow
22.02 **Crime Time**, misdadmag.
22.38 **Dat willen we even kwijt**, column
22.43 **Vocaal centraal**, muziekprogr.

Ned. 3

08.53 **Nieuws**; 09.00 **Schooltelevisie**; 18.00 **Nieuws**; 18.15 **Boekhouders te velde**, dok.; 18.40 **Zie zoo: reclamemakers**; 18.47 **Politieke partijen**; 18.55 **Lingo**, woordspel; 19.25 **Tom & Herrie**, muziekprogr.
20.00 **Het groot dictee van de Nederlandse Taal**, test bekende personen
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **Nova**, aktualiteiten

Joanna Cassidy en Gene Hackman in de spionagetriller *The Package*, zaterdag 5 december op TV2, om 23u.

ZATERDAG 5 DECEMBER

THE PACKAGE

Goede spionagefilm van Andrew Davis uit 1989. Een Amerikaanse generaal wordt tijdens besprekingen met een Russische delegatie doodgeschoten. Gene Hackman krijgt de moeilijk opdracht een komplot tegen de Amerikaanse president te verijdelen. (TV1, om 23u.)

ZONDAG 6 DECEMBER

SPOORLOOS

Geslaagde verfilming van het boek *Het gouden ei* van Tim Krabbé. Het werd een psychologische, goed opgebouwde thriller met verrassende wendingen en goede akteerprestaties van o.a. Johanna ter Steege en Gene Bervoets. In '88 bekroond met de Grote Prijs van de Nederlandse Film. (Ned. 2, om 19u.52)

MAANDAG 7 DECEMBER

IL MAESTRO

Waals-Franse film van Marion Hänsel (1989) over een dirigent (Malcolm McDowell) die vertelt over de maanden die hij in 1944 in een Toskaans dorp doorbracht. Met muziek van Puccini, Tsjaikovski, Bach, Schubert en Mendelssohn. (TV2, om 22u.)

DINSDAG 8 DECEMBER

CRITTERS 2

Amerik. horrorparodie van Mick Garris uit 1989. De film is een vervolg op *Critters*

en opnieuw zijn de kleine afschuwelijke griezeltjes van de partij. Van uit Kansas zwermen zij uit over het hele land en vreten onderweg letterlijk alles op. Met Scott Grimes en Liane Curtis. (TV1, om 15u.30)

WOENSDAG 9 DECEMBER

STAND BY ME

Castle Rock in 1959. Vier tieners gaan in de bergen op zoek naar een makker die sinds een week spoorloos is. Deze spannende film van Rob Reiner, die zijn definitieve doorbraak in Hollywood betekende, is gebaseerd op een kort verhaal van horrorspecialist Stephen King. (VTM, om 21u.20)

DONDERDAG 10 DECEMBER

HANNAH EN HAAR ZUSTERS

Prima komedie (1986) van Woody Allen, waarin een familieportret geschetst wordt van drie zusters. In feite is de film een hulde aan de liefde en de vriendschap, maar vooral aan de stad New York. Met Mia Farrow, Carrie Fisher en Woody Allen. (TV2, om 22u.30)

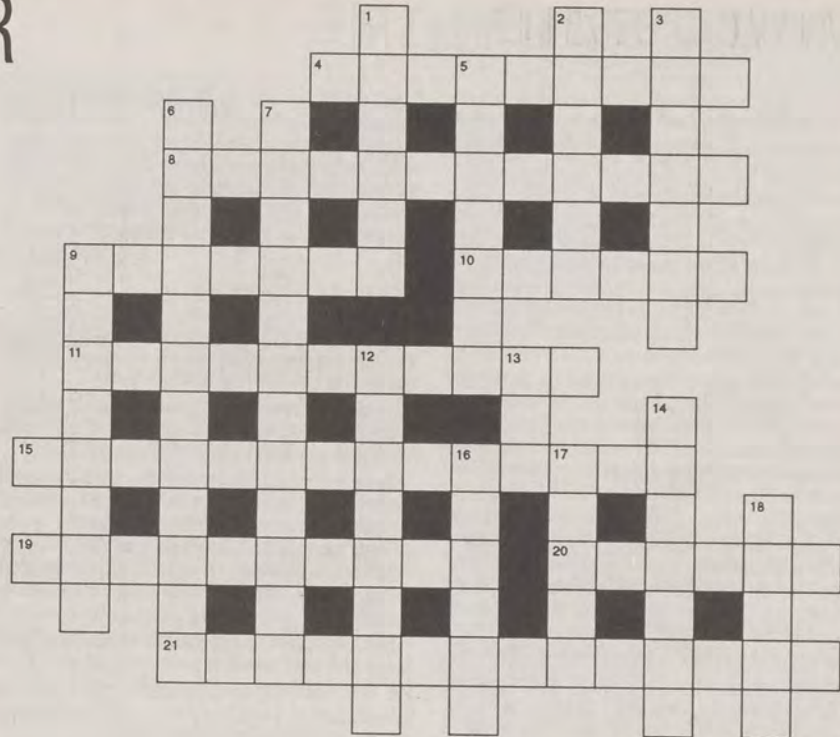
VRIJDAG 11 DECEMBER

PSYCHO III

Amerik. thriller van en met Anthony Perkins (1986). Het werd een vrij zinloos vervolg op de twee vorige afleveringen en Norman Bates komt alleen maar lichtwekkend over. (VTM, om 21u.10)

HERSENBREKER

OPGAVE 159

HORIZONTAAL

4. Onvruchtbare bodem geschikt maken (9)
8. Een opmerking die op die manier gemaakt wordt, is niet serieus bedoeld (12)
9. Dat is iemand naar de mond praten (7)
10. Wie zo voedsel tot zich nemen, hebben geen eetgerei nodig (6)
11. Afbeeldingen op Zuidafrikaans geld spelen nauwelijks een rol (11)
15. Wat niet op de kabel komt, is misschien te zien met behulp van een stuk huisraad uit de keuken of de eetkamer (14)
19. Mooi geschreven proza en poëzie (10)
20. Loopt op een verkeerde weg (6)
21. De laatste uren van een etmaal dat aan onweer doet denken (14)

VERTIKAAL

1. Positie die je inneemt voor het loket (2, 2, 2)
2. Maakte 't geluid van een slachtdier (6)
3. Met deze stukken kun je aantonen dat 't waar is wat je beweert (7)
5. Wat een dreunend geluid maken zware kamions! (7)
6. Wie in deze omstandigheden verkeert, wordt nooit begroet bij het thuiskomen (12)
7. Afgeweken van de juiste koers (12)
9. De uitkomst van een aftreksom (8)
12. Hiermee geef je aan dat het onderscheid tussen twee bepaalde zaken niet wezenlijk is (8)

ALTIJD PRIJS!

Zoals we eind oktober aankondigden, kan voortaan (vanaf opgave 151) *iedere* inzend(st)er van een *korrekte* oplossing rekenen op toekenning van 1 punt voor de „algemene rangschikking”. Altijd prijs dus voor wie een foutloze oplossing inzendt. Voor wie 10 punten weet te vergaren, ligt een beloning klaar! Tot en met opgave 155 (in WIJ van 6 november) ziet de kop van het klassemment er zo uit:

– **4 punten** voor Jan Van Borm (Bornem-Mariekerke), Marcel Iserentant (Brugge), Wilfried Martens (Izegem), en Gusta Verhaegen (Antwerpen).

– **3 punten** voor William Van Daele (Brussel), A. Declercq (Scherpenheuvel-Zichem), Louis Moris (Herent), en Jozef Verhaeghen (Kruibeke).

...Zij worden gevolgd door een groot peleton van degenen die 2 punten of 1 punt verwierven. Maar natuurlijk blijven allen „in koers”.

Opgelet: Behalve foute (of niet bestaande!) woorden in de oplossingen gelden ook inzendingen waarin één of meer woorden zijn overgeslagen of waarin een meervoud wordt geschreven als een enkelvoud gevraagd werd (of omgekeerd), als *niet korrekt*.

En verzuim niet om behalve je naam ook je volledig adres (lieft in drukletters) bij de oplossingen te vermelden.

13. Ook als je de laatste twee letters verwisselt, verandert de betekenis van dit woord niet (3)
14. Met uitzondering van (7)
16. Om advies (2, 4)
17. Wat vereist wordt omdat je er behoefte aan hebt (5)
18. Een reptiel kan je helpen bij 't besproeien van de hof (5)

OPLOSSING OPGAVE 157

Horizontaal: 3. strafwetboek; 7. ruitjespapier; 11. druivenkas; 13. ijdel; 15. klak; 16. op; 17. tombola; 19. maaltijd; 20. normaal; 21. kadee; 22. Elsje.

VERTIKAAL: 1. ha; 2. kopie; 4. tribunaal; 5. wijs; 6. trawanten; 7. rode kaart; 8. Java; 9. radiohandel; 10. slaapliedje; 12. nipt; 14. omtrek; 18. rijp.

Roos Bonsel uit de Schansstraat 41 in 3690 Zutendaal wint een prijsje. Haar gele briefkaart met de juiste oplossing van opgave 157 werd uit de korrekte inzendingen geloot.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 159 ten laatste dinsdag 15 december op de redactie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

SATERDAG

AHASVERUS

„50 jaar nukleaire industrie”, las Ahasverus

Daar gaan wij nu eens een bom opgeven, zie!

★

Werkloosheid stijgt, een jobstijding.

★

Milosevic in Panic

★

Prezenteert De Winter Zwarte Piet ook de rekening?

★

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Het VU-partijbestuur van 30 november besprak de voorstellen van CVP-volksvertegenwoordiger Mark Van Peel met betrekking tot de afschaffing van het cultuurpakt.

De VU waarschuwt Vlaanderen ervoor dat de CVP-vos de passie preekt. Het getuigt niet van geloofwaardigheid te pleiten voor de afschaffing van het cultuurpakt precies op het ogenblik dat de elektorale aanwezigheid van de CVP een voor haar ongunstige richting opgaat en een vertegenwoordiging door tal van 'beviende organisaties' dus beter in de CVP-kraam zou passen.

De VU is ten andere verbaasd dat de CVP haar voorstel doet op het ogenblik dat de werkgroep ontzuiling in de Vlaamse Raad op zoek is naar een nieuwe konsensus. De CVP breekt de sereniteit van dit delikaat debat door de bruuske afschaffing van het pakt te eisen.

Toch wil de VU de terechte discussie niet uit de weg gaan. De cultuurpaktwetgeving wordt inderdaad te veel aangewend als middel tot verzuijing en politisering. Dit ligt echter in de eerste plaats aan de wijze waarop het door de politieke partijen wordt aangewend.

Het cultuurpakt heeft ook grote verdiensten: het garandeert de betrokkenheid van de gebruikers bij het cultuurbeleid, via participatie- of adviesrecht, en het beschermt ideologische of filosofische minderheden tegen uitsluiting.

De VU Vlaamse Vrije Democraten wil het cultuurpaktdekreet dermate wijzigen en aanvullen dat een zuiver partijpolitieke invulling onmogelijk wordt. De afdwingbaarheid van het cultuurpakt moet, zoals het nu is bij de cultuurpaktcommissie, soepel en gratis blijven. De uitbreiding van de principes van het cultuurpakt naar de nieuwe gefederaliseerde materies (zoals in de welzijnssector) moet onderzocht worden.

Een bijzondere VU-werkgroep werkt deze principes verder uit. Ontzuiling en depolitisering worden niet bereikt via het brutaal afschaffen van het cultuurpakt. Dan zou men het kind met het badwater weggooien.

MOX

De VU besprak eveneens de gebeurtenissen in het bedrijf FBFC te Dessel waar verschillende personeelsleden radio-actief besmet werden.

De Volksunie eist de stopzetting van het aanmaken van MOX-kernsplijtstaven en een moratorium op het opwerken van uranium.

Het wegvallen van de mogelijkheid van het gebruik van de snelle kweekreactor heeft de elektriciteitsproducenten op de MOX-methode doen terugvallen. Het is echter een nep-oplossing, een gevaarlijk flirten met de veiligheid van mens en milieu. Ondertussen blijft men maar steeds verder de produktie van het zeer gevaarlijke plutonium opdrijven.

GATT

De VU onderzocht dinsdag de akkoorden tussen de Europese Gemeenschap en de VS die tot heel wat onrust in landbouwmiddelen leiden.

De GATT-akkoorden in het kader van de Uruguayronde vereisten vooreerst een dergelijk akkoord tussen de Europese Gemeenschap en de VS.

De afspraken EG-VS handelen over een bilaterale handelsstroom van 250 miljard fr. per maand en zijn, naast landbouw, van bijzondere betekenis voor de vrije toegang tot elkaars markten, de bescherming van de intellectuele eigendom, de dienstensektor, tekstiel, autokonstruktie en andere industriële sektoren.

Het landbouwakkoord EG-VS is voor de Volksunie geen goed akkoord:

1. De betoelaagde euro-graaneeksport naar de wereldmarkt zou met niet minder dan 21% moeten dalen over een periode 1994-1999.

De grote landbouwlanden verstrekken daartegenover geen noemenswaardige compensaties.

- de VS mogen ongehinderd een vrije import van de graanvervangers in de EG verder zetten (55 miljoen ton per jaar) en mogen ongelimiteerd eigen landbouwers rechtstreeks ondersteunen.

- Japan blijft zijn rijstproduktie ondersteunen tot 3x boven de wereldmarktprijs en Canada mag zonder limiet de eigen melkproduktie verder betoelagen.

- de VS krijgen bovendien een gewaarborgde toegang tot de EG van VS-landbouwprodukten ten belope van 5% van het totale EG-verbruik.

2. Het areaal oliehoudende zaden moet binnen de EG met 500.000 hektaren verminderen. Wel mogen deze braakgelegde terreinen ter beschikking gesteld worden voor de produktie van bio-energie. Deze sektor is evenwel nog onvoldoende kompetitief om zeer snel een alternatief inkomen aan de landbouwer te kunnen waarborgen.

De VU Vlaamse Vrije Democraten betreurt dat door de tegenstelling EG-VS de eigenlijke bedoe-

ling van de GATT-akkoorden dreigt verloren te gaan.

De Volksunie wijst op het uitzonderlijk belang van de GATT-akkoorden inzonderheid voor de openstelling van de 3de Wereldlanden naar de industriële landen toe. Eerlijke handelsprizen zijn een noodzaak om de ontwikkelingslanden een volwaardig inkomen te kunnen bezorgen. Het is de verantwoordelijkheid van de industriële wereld hier borg voor te staan.

Toch eist de VU dat de landbouwafspraken opnieuw ter tafel zouden worden gelegd in de EG-ministerraad om de reeds fel getroffen landbouwers een redelijk inkomen te blijven waarborgen.

RECHTZETTING

De Volksuniejongeren wensen een kleine rechtzetting te doen in verband met de door haar uitgereikte Prijs van de Solidariteit (WIJ, 27 nov. j.l.). Deze prijs werd geschonken aan de Luikse vzw *Opération Thermos Liège*. In bedoeld artikel werd gesteld dat dit project van de hand van de Ecolo-senator Germain Dufour is. Dit werd verkeerd voorgesteld.

Opération Thermos Liège is een ongebonden instelling, waarvan dhr. Dufour een medewerker is.

Bedoelde VUJO-prijs werd dus niet aan een persoon (in casu dhr. Dufour) geschonken, maar wel aan een instelling. Dat senator Dufour medewerker is aan dit project, was niet relevant voor onze keuze.

Het Dagelijks Bestuur van VUJO-nationaal

Voorzitter Delacroix ontvangt een VUJO-cheque.

ADVERTENTIE

SERVICE **K**WALITEIT **M**ERKEN

**ROUWKLEDING
VOOR DAMES EN HEREN**

ook in grote maten
retouches klaar
terwijl u een tas koffie drinkt

SKM

A12 Boomsesteenweg 35 Aartselaar

VNOS OP 15 DECEMBER

De volgende uitzending van VNOS is te bekijken op dinsdag 15 december om 22u.55 na *Vandaag* op TV1.

In het VU-televisieprogramma is er aandacht voor:

- een terugblik op de geslaagde *VU-mee-ting* van 14 november met voorzitter *Bert Anciaux*

- kennismaking met *Wie zal dat betalen?* *De financiering van het onderwijs in Vlaanderen* met VU-sekretaris *Chris Vandenbroeke*

- het *Sint-Michielsakkoord* met Hugo Schiltz.

VU-LIMBURG HANDHAFT STANDPUNT IN NOORD-ZUIDVERBINDING

De Bestendige Deputatie van de provincie Limburg heeft de aanzet gegeven tot een nieuwe aanpak in de Raad. Een Limburgse krant introduceerde in dit opzicht zelfs het predikaat „historisch”. De bedoeling is dat de provincieraad, oppositie inbegrepen, wordt betrokken in open discussie betreffende belangrijke dossiers. In dit geval de Noord-Zuidverbinding.

VOOR EN TEGEN

Grote aandacht ging naar informatie van de raadsleden. Gedurende één uur kregen vertegenwoordigers van belangengroepen de kans om hun voor en tegen uit de doeken te doen, voorafgegaan door een stand van zaken, geschetst door ambtenaar Herman Swillen.

De Pro's werden vertegenwoordigd door Jos Spilstijns en Jos Stalmans, respectievelijk van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Limburg en het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden van Limburg (VKW).

De Contra's waren Gust Feyen en Valère Donné, als vertegenwoordigers van NAL en vzw Langzaam Verkeer.

Na afloop van de informatievergadering en de bespreking in de provincieraad was er een hoofdelijke stemming over het onderwerp dat in Limburg al twee decennia lang een heet hangijzer is.

In de jaren 70 stond de polemiek bekend als „A24”. Dit is een autosnelweg die de internationale verbinding Eindhoven-Hoei moest realiseren. De VU heeft zich van in den beginne verzet tegen een dergelijk project, dat ten koste gaat van het milieu en de leefbaarheid in Limburg.

In het kader van de reconversie in Limburg besliste minister Kelchtermans dat de Noord-Zuidverbinding moet gerealiseerd worden ter hoogte van Hechtel-Eksel... de popjes dansten weer. Raadslid Bergers van Agalev diende een motie in.

Het mooie van de zaak is dat de beslissingsbevoegdheid voor deze materie niet bij de provincie ligt, maar bij de gemeenschapsminister. De deputatie was na deze new-look-behandeling van oordeel dat men het advies van „de Limburger” niet naast zich neer kon leggen. De raadszitting werd dus gedomineerd door één onderwerp.

In het debat en in de stemming heeft de Volksunie haar oude standpunten gehandhaafd. Fraktieleider Jan Peumans zette het in zijn tussenkomst nog even op een rijtje.

In elk geval is de VU tegen de Noord-Zuidverbinding naar analogie met de A24. In het teken van milieu, leefbaarheid en toekomstbestemming van Limburg achtte Peumans het eerder opportuun de bestaande infrastructuur uit te bouwen waar het nodig is. Op het door minister Kelchtermans voorgedragen traject stelde hij voor dat een 3-strooksweg wordt aangelegd, waarbij het middelste baanvak dienst kan doen als afslagstrook voor het voorsorteren van het vrachtverkeer (ondermeer naar het REMO-stort).

De doorstroom van personenvervoertuigen kan op die manier vlatter verlopen, de weg kan ontlast worden. De fietspaden moeten aangepast worden (losliggend, gescheiden van het wegverkeer), de kruispunten dienen verbeterd te worden. Verwijzend naar de studie van professor Allaert wees Peumans ook nog op het feit dat de Noord-Zuidver-

binding enkel renderend voor Limburg zou kunnen zijn indien er grensoverschrijdende aansluiting is met Nederland. Deze komt er echter niet.

BELGIE-WALES...

De VU schaarde zich ook achter een ander punt van de Agalev-motie, namelijk de tewerkstellingsindex. De Noord-Zuidverbinding wordt door protagonisten verdedigd op grond van de tewerkstelling in Limburg.

Voor de „ontsluiting” – een woord waarover later nog zou gestruikelend worden – van Noord-Limburg zou de N-Z-verbinding conditio sine qua non zijn. Welnu, uit de zonale tewerkstellingsindex van de jaren '86 tot '90 blijkt dat de sterkste economische groei te noteren valt in Noord-Limburg, in tegenstelling tot West-Limburg dat de slechtste groei kende. Thans ligt West-Limburg op het kruispunt van twee autosnelwegen!

Na enig welles-nietes in de tussenkomsten, vaak doorspekt met emotionele en persoonlijke bevinningen, volgde de stemming. Er werd over woorden gevallen. Gedeputeerde Stevaert stelde voor te stemmen over:

1. Voor of tegen een betere ontsluiting van Noord-Limburg.

2. Voor of tegen de Noord-Zuidverbinding.

In tegenstelling tot daags ervoor in de commissie was men het plots niet meer eens over de inhoud en inpassing van het woord „ontsluiting”.

Na discussie over de wettigheid van het amendement werd de zitting geschorst en werd de commissie weer samengeroepen. Stevaerts voorstel werd aanvaard.

Op vraag nummer 1 werd unaniem ja geantwoord (voor).

Op vraag nummer 2: VLD voor, CVP voor (onthouding Jean Jacobs), SP verdeeld, Vlaams Blok en Agalev tegen, Volksunie tegen (onthouding Jeanne Schrooten).

Voor wat de rest van de raadszitting betreft kunnen wij kort zijn. Een aantal raadsleden vertoonden meer interesse in de voetbalmatch België-Wales dan in de volgende punten, en gaf er de brui aan.

Erik Accou

ZOEKERTJES

– **PLU** – Inkomsten voor uw afdelingskas! Verkoop uw leden een geel-zwart regenscherm. Bij minimumafname van 12 stuks geleverd aan 200 fr. per exemplaar. Inlichtingen: 014/51.59.40 (C. Van der Spurt).

– **GEZOCHT** – Jonge man, 27j., zoekt werk in bij voorkeur regio Brugge-Oostende-Torhout, vorming A2; grote bereidheid zowel tot lichamelijk als intellectueel werk; z.w. kantoor Jan Loones, Engelandstraat 2 te 8670 Oostduinkerke; ref. 18.11.92.

– **GEZOCHT** – 22-jarige jongedame met A2-diploma met kwalifikatie Verkoop-kantoor en Kantoorautomatisering zoekt na twee stagecontracten een passende betrekking in de hoofdstad of het Leuvense. Voor verdere informatie gelieve contact te nemen met senator J. Valkeniers, Ninoofsesteenweg 11, 1703 Schepdaal, tel. 02/569.16.04 of 02/515.87.09.

LIMBURG

DECEMBER

5 BILZEN: Om 18u. Simposium 10-jarig bestaan *Vernieuwing*. Van Bocholstzaal Alden Biesen, Rijkhoven. Om 19u.30 huldiging verdienstelijke leden + openen tentoonstelling „10 jaar Vernieuwing” door Johan Sauwens.

5 LOMMEL: Breugelfeest. Vanaf 19u.30 in zaal Edelweis te Lommel. 400 fr. p.p. Aan tafel om 20u. Org.: VU-Lommel.

8 GENK: Sinterklaasfeest. Org.: VVG-Genk.

12 BILZEN: 20u.: Groot vuurwerk aan de Vijvers, Katteberg. Om 20u.30 Groot Vernieuwingsbal in KC De Kimpel, Eikenlaan te Bilzen. Gastoptreden van Armand Schreurs. Toespraak door Johan Sauwens.

12 HAM: Grote zetersprijskamp in de lokalen van FC-RIO te Ham-Genendijk, achter de kerk. Inschrijven vanaf 19u.30. Aanvang: 20u. 1/2 haan per gewonnen boom. Prijs eerste dame. Gratis wafels. Org.: VU-Ham i.s.m. Vlaamse Vriendenkring Ham.

18 HEUSDEN-ZOLDER: Kerstfeest. Org.: VVG-Beringen/Heusden-Zolder/Lummen.

19 MAASEIK: 14de Uilenspiegelavond. Om 19u. eucharistieviering in de nieuwe kerk Dorne-Opoeteren. Daarna feest in Ontmoetingshuis Oase te Dorne. Avond in het teken van de Oostfronters. Meefeeften kan aan 250 fr.p.p.; -14j. betalen 100 fr. Inschrijven en org. IJzerbedevaartkomitee gewest Maaseik.

21 GENK: Kerst- en ledenfeest. Org.: VVG-Genk.

OOST-VLAANDEREN

DECEMBER

9 SINT-NIKLAAS: Gespreksavond Vrouw en Politiek. Om 20u. in Vrouwencentrum, Nieuwstraat 34. Gastspreker mev. Mimi De Graef-Wuyts. Inkom gratis. Org.: VU-Vrouwen arr. Sint-Niklaas i.s.m. VLCLD.

10 BELSELE: Vegetarisch koken. Om 20u. in de leskeuken van De Klavers te Belsele. Deelname: leden 60 fr., niet-leden 80 fr. Org.: FVV-St.Niklaas.

10 GENT: Spreekbeurt met dia's over Zuid- (of Frans-)Vlaanderen door Walter Luyten. Om 19u.30 in Auditorium 2 van het St.Lukasinstituut, Zwarte Zustersstraat 34. De avond staat voor iedereen open. Info: 03/482.11.93 of 091/23.30.96.

11 SINT-AMANDSBERG: Gespreksavond met Jan Caudron over „Zwarte geneeskunde – witte verpleegkunde”. Raadszaal Oud Gemeentehuis, Antwerpsestwg, om 20u. Org.: VU-FVV-Goossenaertskring St.Amandsberg.

12 LOCHRISTI: Hutsepot op Vlaamse wijze. Vanaf 19u. in zaal Hermeline, Lochristi-Hyfte. Inschrijven voor 9/12 bij Raf Cosyns (091/55.74.91) of Julien Vervaeke (091/55.69.40). Deelname 280 fr. Org.: VU-Goossenaertskring Lochristi.

14 GENT: Debatavond met Geert Lambert en Sigurd Vangermeersch, in lokaal „Tonneke”, Lange Violettestraat 34 te Gent, om 20u. Over: Een toekomst voor de VU?. Moderator: Sven Van Ooteghem. Org.: VU-Gent-Centrum en Zuid.

Een advertentie in WIJ
RENDEERT.
02/380.04.78
(Karel Severs)

BRABANT

DECEMBER

5 TERVUREN: Spagetiavond in de Parochiezaal van Moorsel vanaf 18u. (naast de kerk in de Moorselstraat). Org.: VU-Duisburg-Moorsel-Tervuren.

5 TIELT-WINGE: De Vlaamse Kring zorgt dat de Sint veilig aan huis komt. Voor info: 016/63.23.90 of 016/63.24.53.

5 ZAVENTEM: Kaasavond in zaal Snuifmolen, Leuvensestwg 194 te St.Stevens-Woluwe. Deuren: 18u. Kostprijs: volw. 250 fr., kind. 150 fr. Org.: VU-Zaventem.

5 SINT-PIETERS-LEEUEW: Leeuwse Eetfeesten. Keuze uit stooftvlees, kip of ossetong. Vanaf 17u. in zaal Elysee te Vlezenbeek. Ook op 6/12 vanaf 12u. Org.: VU-Groot-Leeuw en mandatarissen Volksbelangen.

5 LIEDEKERKE: Jaarlijks eetmaal van VU-Liedekerke. Van 18 tot 22u. in zaal 't Guldenhof, Fabriekstraat 42. Ook op 6 december van 11u.30 tot 16u.

8 ROOSDAAL: Splitsing Kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, door Etienne Van Vaerenbergh. Van 20 tot 21u.30 in zaal Jagershof, Strijtemplein te Roosdaal-Strijtem. Org.: Vorming en Gemeenschap.

8 LEUVEN: Kadervorming „Antwerpen: Kulturele Hoofdstad 1993” met dia's. Om 20u. in zaal Klein Tafel Rond. Org.: Rodenbachfonds-Brabant.

9 TIENEN: Pastei- en kaasavond in zaal Den Driesch, Grote Markt 9, om 20u. Avond met Bert Anciaux. Org.: VU-Tienen.

12 TIENEN: Pasteiefestijn. Pastei + brood + versiering. Volw. 300 fr., kind 150 fr. In het Parochiecentrum, Oude Vestenstraat te Tienen. Org.: VU-Tienen.

14 LEUVEN: Bruno De Wever over „Kollaboratie-repressie-amnestie”. Om 20u. in Auditorium Zeger Van Hee, rechtsfaculteit KUL, 91/56, Tiensestraat 41. Org.: VUJO-KUL.

19 JETTE: Kerstfeest. Org.: VBG-Jette.

26 VLEZENBEEK: Laatste Zaterdagavond. In zaal Elysee, vanaf 20u. Met in het voorprogramma: De Rest uit Leeuw en als hoofdschotel: Ben Crabbé and his Floorshow. Inkom 250 fr., vvk. 200 fr. Café Leeuwke, Rink, St.-Pieters-Leeuw. Info: 532.01.74.

WA-PRIJS 1993

De prijs professor Walter baron Opsomer van het Verbond der Vlaamse Academics wordt in 1993 toegekend aan een verhandeling die duidelijk in relatie staat met de algemene of specifieke problematiek van de Vlaamse Gemeenschap. Het onderwerp van de verhandeling moet van juridische, economische, sociologische, historische, kunsthistorische of filologische aard zijn.

Het ingezonden werk, van minstens 20.000 woorden en dat niet eerder gepubliceerd mag zijn, moet van academisch niveau zijn. Aan deze prijs kan deelgenomen worden door elke Vlaamse akademi-

ZOEKERTJES

— **GEZOCHT** — FVK-Rodenbachfonds, Antwerpen zoekt DAC — halftijds — edukatief medewerker, maatschappelijk assistent; Inlichtingen volksvert. Herman Candries, 02/519.85.14.

ETIENNE VAN VAERENBERGH GAF HET GOEDE VOORBEELD

Vlaanderen is nog niet gekomen van wat er op 24 november 1991 is gebeurd. En ook de vele vragen naar de precieze achtergronden van het verkiezingsresultaat liggen nog wijd open.

Onder het motto *Kontakt met de burger* organiseerde VU-volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh in het Parlement drie kontaktdagen met de burger (zaterdag 26 september, zaterdag 24 oktober en zaterdag 28 november).

Meer dan 150 mensen hebben deelgenomen aan dit initiatief.

VOOR HERHALING...

Het programma bestond uit twee delen. Tijdens de voormiddag konden de deelnemers via een video-film kennismaken met de werking van het Parlement en een geleid bezoek brengen aan de lokalen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat.

In de namiddag stond er een debat over het programma in de internationale zaal waarbij er heelwat thema's aan bod kwamen. Volksvertegenwoordiger Etienne Van Vaerenbergh trachtte op alle vragen een zo goed mogelijk antwoord te formuleren.

De meeste vragen die naar voor kwamen handelden vooral over de kosten van de werking van het Parlement, de wedde van ministers, de werkloosheid, de rol van de koning in het Parlement, de belastingen,...

UITSLAG TOMBOLA VU-BRUSSEL

Hier de uitslag van de tombola van het Eetfeest van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 en 22 november j.l.

Gewicht van de mand: 21 kg. 900 gr.

Niemand had het juiste gewicht. Het dichtst bijzijnde was 21 kg. 850 fr., ingevuld door juffrouw Julie Bruggeman, Kon. Parklaan 4 te 1020 Brussel.

Hartelijk proficiat Julie!

...VATBAAR

Wat vooral opviel is het grote ongenoegen bij de burgers — wat het absenteïsme van de parlementsleden betreft. Ook de miljardenstroom van Vlaanderen naar Wallonië inzake de Sociale Zekerheid kwamen meermaals aan bod.

Er vielen ook scherpe opmerkingen te noteren wat de politieke overloperij betreft, waarbij de deelnemers het standpunt vertolkten dat indien iemand overstapt naar een andere partij zijn mandaat ter beschikking moet stellen.

Ook de staatshervorming en het Verdrag van Maastricht kwamen aan bod.

Gezien het grote succes van dit initiatief zijn er nu reeds drie nieuwe data vastgelegd. De volgende kontaktdagen met de burger in het Parlement gaan door op zaterdag 27 februari 1993, zaterdag 20 maart 1993 en zaterdag 24 april 1993.

Voor inlichtingen: 02/519.86.94.

NIEUW OCMW-RAADSLID IN DIEST

Het mandaat van OCMW-raadslid voor de VU zal, na het ontslag van Herman Brems, voortaan worden waargenomen door *Paul Cresens*, sekretaris van de afdeling. Paul was pas tweede opvolger. Eerste opvolger, *Willy Claes*, besloot de voorkeur te geven aan zijn mandaat als voorzitter van de afdeling.

Langs deze weg willen wij Herman bedanken voor zijn nooit aflatende inzet en wensen wij Paul veel succes toe met zijn nieuwe mandaat. En Willy, heel het bestuur vindt het tof dat je de voorzittersfunctie met evenveel entoesiasme blijft vervullen.

(LdW)

VU-KRITIEK OP DIESTSE TOESTANDEN

Tijdens de jongste gemeenteraadszitting uitte gemandateerd VU-raadslid, Renaat Rijnders, felle kritiek op de VVD-fractie, die samen met de PVV tot de VLD toetrad.

„Bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen nam de VVD duidelijk afstand van de PVV en kwam zij met een eigen programma naar buiten. De partij haalde vijf zetels. Drie VVD'ers werden vervolgens met de steun van CVP en VU tot schepen verkozen. Kort na de verkiezingen echter liepen twee van de VVD-verkozenen (twee schepenen, nota bene) terug over naar de PVV. De overige VVD'ers zegden destijds dat beide heren in kwestie hun mandaat moesten inleveren.

Nu zij zich echter in dezelfde positie bevinden, blijken zij zich deze uitspraken blijkbaar niet meer te herinneren...”

De Diestse kiezers worden voor de tweede maal in amper vier jaar in de maling genomen. Is dit rechtlijnigheid?

De ex-VVD'ers hebben de steun van VU-Diest niet langer, die de overloperij als een democratisch deficit bestempelt. Volgens ons is er slechts een korrekte manier van handelen, nl. het mandaat afstaan.

(LdW)

VUJO-KUL STRIJDT VERDER

„Wij zijn geslagen en geschopt, maar net hierdoor zijn we sterker geworden”, aldus kersvers VUJO-KUL-voorzitter Koen 't Sijen bij zijn maiden-speech te Leuven. Daarmee doelde hij niet alleen op de situatie van de moederpartij, maar vooral op zijn VUJO-afdeling aan de KUL. De overlopers die er ook bij VUJO-KUL waren hadden immers naar de pers toe, net bij het begin van het werkjaar, gezegd dat „gans VUJO-KUL de overstap ging zetten”. Deze leugenachtige verklaring, van hoop en al 4 huichelaars, werd natuurlijk breed uitgesmeerd in de media, maar een recht op antwoord van het nieuwe VUJO-KUL bestuur kreeg haast geen aandacht in de pers. Waar is nu die journalistieke objectiviteit?

Met onverdroten inzet werd echter verder gewerkt en niet zonder resultaat. Binnen de kortste keren werden een aantal activiteiten voor dit werkjaar op poten gesteld, met als begin een lunchdebat met Johan Sauwens, op 24 november, uiteraard een symbolische datum. Hoewel in de rechtsfaculteit tot driemaal toe de affiches hiervoor werden afgetrokken (de geschiedenis herhaalt zich) daagden toch een vijftigtal geïnteresseerden op. Deze konden naar een interessante voordracht van onze gemeenschapsminister luisteren. Monumentenzorg, staats(om)vorming, openbare werken, de zgz. verruiming, het VU-antwoord op 24 november....: het passeerde allemaal de revue. En de minister had er blijkbaar zelf zin in, want achteraf gaf hij nog een rondje in een plaatselijke studentenkring...

De volgende activiteit van VUJO-KUL is een amnestie-avond, waarmee men wil bewijzen dat ook bij jonge mensen deze problematiek nog leeft. Op maandagavond 14 december (20u.) zijn de historici Walter Luyten en Bruno De Wever gastsprekers in auditorium „Zeger Van Hee” in de rechtsfaculteit aan de Tiensestraat 41 (centrum Leuven). Vermits VUJO-KUL nog een hele resem activiteiten heeft gepland (debat met Bert Anciaux, reis naar

Straatsburg, cantus,...) zoekt men nog dringend erteleden, want (cit. :) „als studenten-armoeizaaiers komen we met VUJO-KUL amper rond”. Erelid worden kan door 1.000 fr. te storten op giro 860-0084644-42 (Spaarkrediet) van VUJO-KUL. Men deelde ook nog mee dat wie zulks doet, er op kan rekenen dat de eerstvolgende vijf pinten die op een VUJO-KUL-vergadering zullen worden gedronken, op zijn of haar gezondheid zullen zijn. Waarvan akte!

KEMPISCH ZANGFEEST

Op dinsdag 8 december a.s. heeft in het CC De Warande-Turnhout om 20u.15 het Kempisch Zangfeest plaats.

Optredens en meezingen met Conny Neefs, zang en presentatie; Dirk Stuer aan de vleugel en het koor Gaudeamus.

Kaarten aan 300 en 270 (reduktie 270 en 240).
Reservatie: CC De Warande, tel. 014/41.69.91.

ZOEKERTJES

– **GEZOCHT** – 25-jarige viertalige bediende met A1 expeditie diploma, kennis van informatika. Vrij van militaire dienst, zoekt passende betrekking, bij voorkeur in het Antwerpse. Hij is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen zich wenden tot burgemeester L. Van Dessel 403/481.82.76 of 03/481.77.15).

– **GEZOCHT** – 22-jarige maatschappelijk assistente zoekt passende betrekking in de omgeving van Lier. Ze is beschikbaar voor onmiddellijke indiensttreding. Voor inlichtingen zich wenden tot burgemeester L. Van Dessel 403/481.82.76 of 03/481.77.15).

20ste Nacht van de Vriendschap Volksunie – Arr. Antwerpen

Zaterdag, 5 December 1992
Feestzaal Alpheusdal Berchem

Toegangsprijs : 200 fr.
Voorverkoop : 150 fr.
Deuren : 20.30 uur

Gastoptreden : Connie Neefs
Aanwezigheidstombola's
21 uur – 21.30 uur – 22 uur

ANTWERPEN

DECEMBER

4 LIER: Vlaamse Kring Lier in de St.Jacobskapel, Grote Markt, om 19u.30: Herdenkingsmis voor overleden Vlaams-nationalisten, opgeluisterd door het Lierse seniorenkoor „t En Zal” o.l.v. Hugo Belmans.

4 NIJLEN: Gespreksavond Vrouw en Politiek. Om 20u. in zaal Kempenland, Herenthoutsesteenweg 53. Org.: VU-Vrouwen arr. Mechelen i.s.m. VCLD.

5 KONINGSHOOIKT: Groot jaarlijks VU-bal in Koningshof, Mechelbaan. Vanaf 20u. Met orkest van Paul en Salva Venia. Inkom 100 fr.

5 ANTWERPEN: Nacht van de vriendschap. Met Connie Neefs. In Alpheusdal te Berchem. Deuren: 20u. Aanvang 21u. Aanwezigheidstombola's om 21u. en om 22u. Kaarten aan 150 fr. in wk bij bestuursleden. Kassa: 200 fr.

7 ANTWERPEN: KVHV-vormingsavond over de situatie in de Baltische staten na hun herwonnen onafhankelijkheid, door Walter Luyten. In de Ufsia-aula R.004, Rodestraat om 20u.30. Info: 03/482.11.93.

8 BERLAAR: „Beroemde processen”, door Louis De Lentdecker. In zaal Kinderland. Org.: DF-Berlaar. Info bij DF-afd.bestuurslid Walter Luyten: 03/482.11.03.

8 BRUSSEL: Bezoek aan het Parlement met o.a. voorstelling van documentaire film. Commentaar: Leo Puissant. Deelname gratis. Org. + inl. KVHV-Leuven, tel. 016/22.90.98.

8 TURNHOUT: Kempisch Zangfeest. Om 20u.15 in CC de Warande te Turnhout. Optredens: Connie Neefs, Dirk Stuer en Gaudeamus. Kaarten: 300 en 270. (redukties: 270 en 240). Reservatie CC De Warande (014/41.69.91). Org. Vlaamse Kring Turnhout/Rodenbachfonds i.s.m. Vlaamse Volksbeweging Kempen.

10 EDEGEM: Om 20u. in zaal De Schrans, Molenveldlaan: poëzieavond door Jos Van der Veken over „Begin naar het einde van het jaar”. Org.: KK-Edegem.

11 MORTSEL: Met FVV-Mortsel naar Poesjenellenteater te Mortsel. Afspraak: 20u.30 op het Gemeenteplein. Info en inschrijvingen: Mia Boudewijn, 440.86.06.

13 ANTWERPEN: VU-arr. Antwerpen organiseert jaarlijkse Amnestie-actie. Om 12u. St. Walburgiskerk, Volksstraat te Antwerpen.

13 EDEGEM: Creatieve Kerstmarkt. Van 10 tot 18u. in Drie Eikenstraat 128 te Edegem. Info: Roos Stoffelen (440.09.38). Org.: VNSE.

15 BERCHEM: Kerststallentocht d.m.v. dia's en uitleg door Alex Elaut. Om 20u. in het Kult. Centrum. Org.: FVV-Berchem.

16 EDEGEM: Voorlichtingstema: Kaas-Kulinair door het Nederlands Zuivelbureau. Om 19u.30 in Drie Eiken. Leden gratis, niet-leden 50 fr. Org.: FVV-Edegem.

17 ZWIJNDRECHT: Kerstfeest VVG-Zwijndrecht.

17 DEURNE: Kerstfeest VVG-Deurne.

18 NIJLEN: Gespreksavond over Gemeentelijk milieubeleid in Vlaanderen. Zaal Kempenland, Herenthoutsestweg 53, om 20u. Gastspreker: Paul Martens. Org.: VU-Nijlen i.s.m. VCLD.

19 MOL: Kerstfeest VVG-Mol.

19 EDEGEM: Kaartavond om 20u. in Drie Eiken. Inschrijven op voorhand. Org.: VNSE.

19 NIJLEN: Om 15u. Joellefeest in de zalen Nilania. Inschrijven voor 10/12 door storten van 350 fr. op rek. 930-0011551-72 op naam van SMF-Kempen, Gust Peinen, Gasstraat 28 te 2300 Turnhout. Org.: SMF en VNJ.

20 EDEGEM: Kulturele Kring Edegem: Poëzie-avond met Jos Van Der Veken. Om 20u. in zaal De Schrans, Molenveldlaan 4 (naast St.Jozefskerk).

20 GEEL: VUJO-Kempen bezoekt Kerstmarkt in Aken. Prijs: 250 fr. Vooraf storten op rek. 111-4116161-60. Vertrek om 10u. Markt Geel.

WEST-VLAANDEREN

DECEMBER

4 OOSTENDE: Feestavond in Zaal Vuurtoren, Thomas van Loostraat 34. Om 19u.30: receptie aangeboden door Oostendse VU-mandatarissen. Om 20u.30: Koude schoten (keuze: vlees of vis). Deelname: 400 fr.p.p. Toespraak door Bert Anciaux. Inschrijven en org.: VU-Oostende.

5 DAMME: Voordracht over Tamboer, volkszanger uit onze kontreien met muziek. Inleider: Roger Hessel. Toegang: 100 fr. In CC Sijsele-Damme, Stationsstraat. Org.: Vlaamse Kring Damme (050/35.44.63).

9 ROESELARE: Het maken van Tafellichtje en Kerstversiering. Om 13u.30 in de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: grote glazen bokaal, lijm, schilderdoos, schaar, vod. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo vzw Roeselare.

10 IZEGEM: Bar auditorium Akademie voor Muziek & Woord, 20u.: Paul Van Craeyveldt over „Europa en de Baltische Staten“. Toegang 50 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

10 BRUGGE: De geldstroom van de Sociale Zekerheid. Voordracht door dr. De Vos, voorzitter VVZ. In Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor, 't Zand 22, om 20u.

10 VEURNE: Kerstfeest met maaltijd, animatie en tombola, bolling. Om 12u.30 in de gemeentelijke feestzaal. 560 fr.p.p. In te schrijven voor 7/12 op rek.nr. 474-5194341-28 van VVG-Veurne. Org.: VVG-Veurne-Adinkerke-De Panne.

11 IZEGEM: Vlaams Huis, vanaf 20u.: tiende kaar-

ting. Ook op 13/12 vanaf 10u. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.

12 IZEGEM: Nieuw Gemeentehuis Kachtem: hutsepotelling t.g.v. de afsluiting van het wandeljaar. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.

13 MOORSLEDE: De zevende dag in Moorslede. Debattafel: CVP-Agalev-SP-VLD-VU over 24 november: zin of onzin; kansarmoede, ekotaksen en milieu, openbaarheid van bestuur. Mogelijkheid tot vraagstelling.

16 ROESELARE: Kerstbloemstukjes maken. Om 19u.30 in de H. Verrieststraat 4. Meebrengen: groen uit de hof, versiering, schaar, lint, kaars, potje of schaalte. Inkom: 50 fr. Org.: Vlanajo West-Flandria.

14 WERVIK: Kaartnamiddag in de Moriaen. Org.: VVG-Wervik-Geluwe-Komen.

19 IZEGEM: 't Spiegelarken, 6u.: Reis naar Dusseldorf t.g.v. Kerstmarkt. Kostprijs: 720 fr. leden, 800 niet-leden. Inschrijven: Rosa Decoene, H. Duanantstraat 22, Izegem voor 7/12. Org.: FVV-Izegem.

19 WERVIK: Eindejaarsfeest van VVG-Wervik-Geluwe-Komen.

19 KOEKELARE: Vlaams Kerstval in zaal Amfora, Ringlaan 33. Muziek: Peter Pan. Kaarten bij bestuursleden. Org.: VU-Koekelare.

21 IZEGEM: Oud Stadhuis 1(u.: statutaire alg. vergadering + kerstfeest. Org.: VVG-Izegem.

21 OOSTENDE: Diavoordracht „Egypte“. Org.: VVG-Oostende.

23 MEULEBEKE: De Moorden van Beernem, door A. Ryserhove. Om 19u.20 in de Beer te Meulebeke. Inkom 100 fr., leden Vlaamse Vriendenkring 50 fr. Org.: Vlaamse Vriendenkring Meulebeke.

VU-BRUGGE BRACHT DUIDELIJKHEID

De Volksunie van Groot-Brugge heeft na de recente politieke gebeurtenissen met een bericht aan de pers gereageerd.

Dit gebeurde bij monde van Joël Boussemaere, voorzitter van VU-Groot-Brugge.

„Ten eerste vragen wij aan Bob Vanhaverbeke om ontslag te nemen als gemeenteraadslid en zijn mandaat terug te geven aan de Volksunie en daarnaast ook afstand te doen van de mandaten waarin hij namens de gemeenteraad van Brugge zetelt.

Ten tweede stellen wij vast dat de pers slechts „overlopers“ en sensationele uitspraken volop aan bod laat komen. Personen die zich hard inzetten om via politiek de gemeenschap ten dienste te zijn, krijgen weinig aandacht.

Ten slotte willen wij er nog aan toevoegen dat er in Brugge 4 personen met een bestuursfunctie de overstap naar de VLD hebben gezet en niet het volledige bestuur zoals door Jaak Gabriëls werd meegedeeld.

Ten derde. Ter vervanging van Bob Vanhaverbeke als woordvoerder van de VU in de gemeenteraad, werd Jean-Marie Bogaert aangeduid. Deze laatste heeft deze taak aanvaard.

Ten vierde willen wij onderstrepen dat na het kongres van 14 november j.l. de VU opnieuw een elan heeft gekregen en zal strijden om een beloftevolle toekomst te bieden aan Vlaanderen in een wereld die wij willen. De Volksunie blijft trouw aan haar programma waar de Vlaamse strijd, het sociale element, het kollektief evenwicht, de vredeswil hebben zijn en de moeite waard zijn om er voor te strijden.”

RODENBACH-TENTOONSTELLING IN LEUVEN

„Vlaanderen moet zich ontdoen van de weinig-authentieke Belgische subcultuur en zonder bekrompenheid of kleinburgerlijkheid zijn eigen kulturele identiteit versterken.”

Voorzitter Bernhard Moens in het voorwoord van de kataloog van de Rodenbachtentoonstelling die thans in Leuven loopt.

Het Rodenbachfonds, het Vlaams-Nationaal Strijd- en Kultuurfonds, dat 140 plaatselijke ledenverenigingen bindt, sloot de rondgang van haar Rodenbachtentoonstelling in Leuven af. VU-raadsleden Vital Geeraerts, Raf Vanderdonck, André van Melkebeek en vele simpatisanten vulden de grote leeszaal van de bibliotheek. Daarnaast, tientallen wijnrode KVHV-petten met enkele oud-praesides w.o. Marcel de Brabanter en de huidige, Koen Lenssens, die een schitterend-konkrete toespraak zou houden.

In het voorjaar van 1990 nam het Rodenbachfonds het initiatief voor een reizende tentoonstelling waarin het leven en het werk, de denkwereld en de uitstraling van Albrecht Rodenbach belicht zou worden. Het werd meteen een viering voor het eerste tienjarig bestaan van dit dynamisch kultuurfonds, gesticht op 22 september 1982.

Tot 19 december is de tentoonstelling te bezoeken in de universiteitsbibliotheek.

Dit initiatief kwam tot stand niet alleen met de medewerking van de KU-Leuven, maar ook met de Kulturele Raden van Leuven en Herent, de Marnixring Roeselare-Tielt en het KVHV-Leuven.

AMNESTIE-TOCHT TE ROESELARE

Op zaterdag 19 december heeft om 18u. een stille „amnestie-optocht“ plaats. Verzamelen op het Stationsplein te Roeselare.

Deze optocht trekt door het centrum van Roeselare, en wil aanknopen met een oudere Vlaamse traditie: kerstmis is de tijd van vrede en verzoening. Amnestie-optochten in het verleden waren bedoeld om die parlementairen een steuntje in de rug te geven die aandurften het zoveelste amnestie-voorstel in het parlement ter stemming voor te leggen.

Amnestie dus. Amnestie is geen goedkeuring, amnestie is geen afkeuring. Amnestie wist gewoon uit. Uitschot en helden bevonden zich aan de twee kanten tijdens de tweede wereldoorlog.

Partijvlaggen en kentekens zijn niet welkom.

Meer inlichtingen: Peter Logghe, Kattenstraat 80, 8000 Roeselare, tel. 051/21.19.81 (vzw Blauwvoet).

(meegedeeld)

**Adverteren in WIJ
rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!**

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het
Vlaams Ontmoetingscentrum
*** De Gulden Spoor**
 rechtover uitgang parking
 't Zand 22 Brugge
 tel. 050.34.30.82
 * dranken * restaurant
 * snacks * zaal voor 50 pers.

Café & feestzaal ★
★ Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's Gravenweeren

 Zitijsaalen feestzaal voor 100 personen Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
 — **Cambrius** —
 Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
 089/47.28.97

Café
In de Groene Poort
 Dorp 31, GOOIK
 Tel. 02/532.10.21.
 Sedert een halve eeuw het Vlaamse trepunt in het Pajottenland. Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
 Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
 Dinsdag gesloten.

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
 Terras - Lunchroom - Coffeeshop
 Altamira stone grill
Prijzen voor groepen op aanvraag.
 De Plank 24A
 3790 Sint-Martens-Voeren
 Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ
rendeert

02/219.49.30

Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA
 JOOST GOSSYE

 Geraardsbergsestraat 38
 9300 Aalst
 Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
 Salons Raymond
 — banketzalen tot 300 personen
 — specialiteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
 011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart: één aperitief gratis.

Het Palinghuis
 Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
 Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
 Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
 Jaarlijks verlof december De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij
 R. DE BEULE
 Heirbaan 53
 2070 BURCHT
 Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
 Oerenstraat 13 8190 Alveringem
 tel. 058/288 007
Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
 Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalme, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
 Wij bieden U:
 - 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare comfort
 - Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
 - Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
 - Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt. vanaf 1750 fr.
 - Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
 - Week-end verblijf.
 "SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
 Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
 Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

OVERLOPERIJ

In de dagbladen van 5 januari en weekblad WIJ (12 dec. '90) las ik dat Jaak Gabriëls, oud VU-voorzitter, een wetsvoorstel heeft ingediend: Politieke overloperij is niet langer lonend.

Hij zei een einde te willen stellen aan de onfrisse praktijken waarbij de verkozen kandidaten hun oorspronkelijke lijstgenoten in de steek laten om bij andere partijen aan te leunen. Het belang van de fractie en de solidariteit tussen leden van eenzelfde politieke groep is belangrijk en dat wie zich als kandidaat op een bepaalde lijst aan het kiezerskorps voorstelt, zich daaraan moet houden.

Ook het VU-kongres van 17 april 1988 te Oostende handelde over een nieuwe politieke cultuur met kodeks voor mandatarissen en bestuursleden.

Iedereen kent nog de perikelen die gebeurden in Koksijde na de jongste gemeenteraadsverkiezingen. Drie PVV-verkozene traden toe tot een andere partij. Verhofstadt bemoeide zich met de zaak en samen met streekparlementairen distancieerden ze zich van de overlopende PVV'ers en zei: „Wie overloopt wordt uit de partij gezet”.

M.S., Koksijde

WEGMOFFELEN

Graag had ik een bemerking gemaakt bij de verslaggeving van de Volksunie-meeting (WIJ, 20 nov. j.l.).

Bij de uiteenzetting van dhr. Lauwers lees ik: „En de gemeentelijke democratie bloeit op door het uitschakelen van overdreven machtsverwerving”.

Als ik me niet vergis heeft dhr. Lauwers op de meeting zelf gezegd: „Afschaffing van politiek dienstbetoon en oprichting van gemeentelijke ombudsdienst”.

Waarom wordt deze duidelijke eis wegge-moffeld in een nietszeggend cliché? Heeft men schrik voor de editorale gevolgen voor onze mandatarissen?

Ook het feit dat het oorspronkelijk opzet was om konkrete actiepunten naar voor te brengen, werd zachtjes in enkele (weliswaar goede, maar) te verwarrende toespraken verdoezeld.

Met duidelijkheid en radicaliteit heeft dit dan ook niets te zien.

Het kommunautaire luik van ons programma kon destijds wel in fases en punten gevat worden, waarom kon en kan dit dan niet voor het maatschappelijke luik?

Of zijn al de duurbetaalde (verkiezings-)marketingburo's dan toch zinloos geweest?

Patrick D'haese, Waasmunster

BOERENKRIJG

Met veel interesse lees ik de artikelenreeks over de Boerenopstand in Vlaanderen en Tirol.

Over die zaken wordt ook gesproken in *Pierlala*, een boek van De Ké, dat in WIJ een paar jaar geleden met veel lof besproken werd. In het boek worden alle belangrijke gebeurtenissen van die tijd beschreven via de legendarische figuur van Pierlala, maar er zit ook heel wat humor in verwerkt en... een volksnationaal idee.

F. Vandervennet, Bellem

P.S. De volksroman *Pierlala* van André De Ké werd in 1989 uitgegeven door C. De Vries-Brouwers te Antwerpen.

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek **Wederwoord**. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

RECHTZETTING

In de PS-vermelding van mijn brief *Koekje van eigen deeg* (WIJ, 20 nov. j.l.) is een fout geslopen. Er stond: „Ongeveer de helft van de inwoners van de provincie Luxemburg is momenteel voor zelfstandigheid — hiervoor is het echter te klein — of aansluiting bij Luxemburg. Terug naar Duitsland wil niemand”.

Van de provincie Luxemburg werd abusievelijk tussengevoegd, dat moet zijn: de inwoners van Duits-Oost-België.

G.C.J.M. Holman, Oisterwijk, Nederland.

„NIEUWE” BEWEGING

Ik meen te moeten reageren tegen de onjuistheid van de bewering dat de beginselverklaring van de Vlaamse Liberalen en Demokraten niet zou hebben over het Europa der regio's en het zelfstandig Vlaanderen, zoals door lezer W. Segers werd gesteld in „Nieuwe” beweging (WIJ, 27 nov.j.l.).

In de beginselverklaring vindt u:

„Er is nood aan een partij die voldoende groot en rechtlijnig is in haar optreden om een zelfstandig Vlaanderen in een federaal België en een federaal Europa tot stand te brengen.

...wil op de bres staan voor Vlaanderen en voor alle Vlamingen in een federaal land, in een Europa dat niet langer een gemeenschap van regeringen maar een gemeenschap van mensen, volkeren en regio's vormt en waarin wederzijds eerbied wordt opgebracht voor taal en cultuur in een wereld van vrede en veiligheid.”

Deze zindsneden werden inderdaad in de beginselverklaring opgenomen, voornamelijk dank zij de inbreng van gewezen VU'ers en de 1-oktobergroep van Lode Claes. U moet er dus rekening mee houden dat er sinds 15 november 1992 een nieuwe-duidelijke Vlaamse partij in de politieke arena aanwezig is, nl. de VLD.

Luk Van Biezen, Kraainem

P.S. Hoe sterk met de beginselverklaringen van „een nieuwe-duidelijke Vlaamse partij” rekening moet gehouden worden kan de lezer ontdekken in de rubriek *WIJ in Europa* onder de titel *VLD'ers tegen Europa van volkeren en regio's?* op blz. 22.

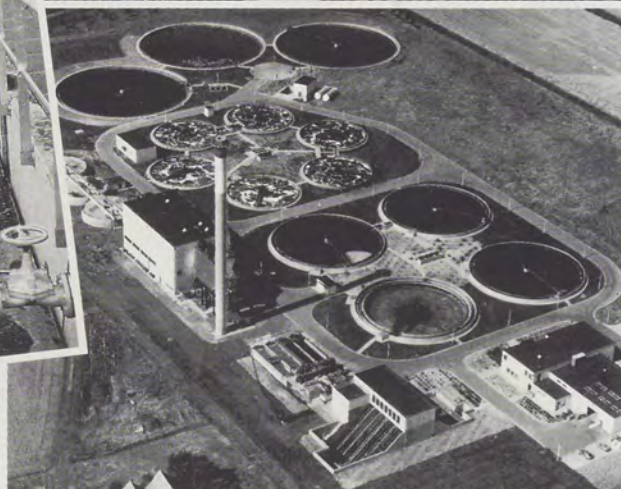
VOORPOST

Over het politieke karakter van *Voorpost* (WIJ, 27 nov. j.l.) heeft deze Friese journalist geen mening. Indien *Voorpost* zichzelf wenst te distantiëren van ekstreem-rechts, wat mij op zichzelf een verheugende mededeling lijkt, dan is het op zijn zachtst gezegd onverstandig en nogal verwarrend om in Fryslân te gaan demonstreren op uitnodiging van het Nederlands Blok van de heren Vierling en Vreeswijk.

Over het ekstreem-rechtse karakter van het Nederlands Blok bestaat namelijk geen enkele twijfel, getuige de interpellatie van woordvoerder Vierling over „onze gemeenschappelijke vijanden: de Turken en Marokkanen”. Ook de wetenschap dat enkele van de aanwezige Nederlandse Blokkers zich enkele weken geleden in Ljouwert moesten verantwoorden voor de verspreiding van racistisch foldermateriaal lijkt me in dit verband een duidelijke vingervijzing naar het politieke gedachtengoed van deze nog jonge groepering.

Indien *Voorpost* zich wenst te vrijwaren van contacten met „ekstreem-rechts uitschot”, zoals de brieven schrijver aangeeft, dan is enige voorzichtigheid bij het aangaan van heel-Nederlandse contacten ten noorden van de Moerdijk op zijn plaats. Om verwarring met andere groeperingen te voorkomen verdient het tevens aanbeveling om het haar langer te laten worden dan de spreekwoordelijke milimeters. Tussen „langharig tuig” en „ekstreem-rechts uitschot” ligt mijns inziens nog een wereld van mogelijkheden.

Onno P. Falkena, Ljouwert

Jan De Nul N.v.

Tragel, 23
9308 Hofstade-Aalst
Belgium

Phone (53) 760.511
Telex 12340 de nul
Fax (53) 78.17.60

**ONS CONTACT
GEEFT ENERGIE.**

Tientallen keren per dag hebben wij contact met elkaar: Elke keer u het licht aansteekt, de televisie of de verwarming aanzet. Elke keer u elektriciteit of aardgas nodig hebt, voor uw beroep of uw onderneming.

Tientallen keren per dag ervaart u hoe onze 17000 medewerkers steeds klaar staan. Om op elk moment van de dag of nacht de energie te leveren waarop u rekent.

ELECTRABEL

77

PENTACONE

De mobilfoon is geen nieuw idee, we hebben het wel verbeterd.

Alcatel Bell, Europees leider in telecommunicatie, wil in de eerste plaats uw leven 'n stuk aangenamer maken. Daarom ontwierpen we de Alcatel Direct Line mobilfoon. Mobiel

over de hele lijn. Ergonomisch en esthetisch. En een waar staaltje van spijstechnologie. Bovendien kunt u bij de erkende Alcatel Bell verdelers rekenen op de "Direct Service". Kortom, een mobilfoon die gewoon onvergelijkbaar is. Wilt u weten wie de dichtstbijzijnde verdeler is, bel dan het groene nummer 02/771.21.71.

Communicatie is onze wereld.

DIRECT
Line

▼
ALCATEL
BELL